

- Læreruddannelsen i Nørre Nissum ■
- Læreruddannelsen i Skive ■

Studieordning

Meritlæreruddannelsen 2009

INDHOLDSFORTEGNELSE

■ ALMEN DEL

1.	Indledning	5
2.	Uddannelsens indhold og omfang	6
3.	Praktikkens tilrettelæggelse.....	7
4.	Indhold og tilrettelæggelse af fagene i uddannelsen	9
5.	Digital portfolio	9
6.	Semesterplaner	10
7.	Prøver og eksamen	10

■ FAGLIG DEL

► Fællesfag

De pædagogiske fag	11
Almen Didaktik	13
Psykologi	17
Pædagogik.....	20

► Linjefag

Linjefag (72 ECTS)

Dansk (aldersspecialiseret)	23
Dansk – fællesforløb	24
Dansk – aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin.....	28
Dansk – aldersspecialisering mod mellem- og sluttrin	32
Fysik/kemi og Natur/teknik – naturfagligt fællesforløb	36
Fysik/kemi – specialisering.....	40

Natur/teknik – specialisering	45
Matematik (aldersspecialiseret)	49
Matematik – fælles forløb	50
Matematik – aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin.....	55
Matematik – aldersspecialisering mod mellem- og sluttrin	60
Engelsk	64
Historie	69
Idræt.....	74

Linjefag (36 ECTS)

Billedkunst.....	80
Biologi.....	84
Dansk som andetsprog.....	91
Geografi.....	95
Hjemkundskab	99
Kristendom/religion	103
Materiel design	107
Musik.....	111
Samfundsfag.....	116
Specialpædagogik	121
Tysk	125

■ BILAG

► Bilag 1:

Eksamen

Indledning	130
Regelgrundlag	130
Interne prøver	130

Eksamensterminer	130
Indstilling og framelding til prøver.....	131
Genindstilling til prøver.....	131
Sygeeksamen.....	131
Deltagelse i prøver	132
Prøveformer	132
Prøver på grundlag af et gruppeprodukt	132
Sameksamen	133
Censorer	134
Eksamations- og bedømmelsestider.....	134
Afholdelse af eksamen	135
Afløsning.....	135
Klager	135
Lydoptagelser af egen mundtlig prøve	136
Anvendelse af EDB ved skriftlige prøver	136
►Bilag 2:	
Bekendtgørelse om uddannelser til meritlærer (BEK nr. 718 af 3. juli 2008).....	138
►Bilag 3:	
Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser (BEK nr. 782 af 17. august 2009).....	142
►Bilag 4:	
Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse (BEK nr. 262 af 2. marts 2007)	159

Almen del

1. Indledning

Studieordningen er en beskrivelse af det enkelte uddannelsessteds regler om uddannelsens tilrettelæggelse, som det er krævet i Bekendtgørelsen om uddannelse til meritlærer (BEK nr. 718 af 3. juli 2008).

Bekendtgørelsen hviler på Bekendtgørelse af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. (LBK nr. 939 af 22. september 2008).

Bekendtgørelsen om uddannelse til meritlærer (BEK nr. 718 af 3. juli 2008) er vedlagt som bilag til studieordningen, fordi undervisere og studerende i tilrettelæggelsen af arbejdet er forpligtede på begge dokumenter. Dertil kommer *Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser* og *Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse*.

Denne studieordning er at opfatte som en beskrivelse af den rammeaftale som Nørre Nissum og Skive Seminarier indgår med de studerende på meritlæreruddannelsen. Den beskriver hvad vi forpligter os på som udbydere af læreruddannelsen, og den beskriver hvad I som studerende på uddannelsen er forpligtede på.

1.2. Formål: uddannelse af lærere til folkeskolen

Uddannelsens formål er at give den studerende de faglige, pædagogiske forudsætninger, der er nødvendige for at kunne virke som lærer i folkeskolen, herunder forberede, gennemføre og evaluere undervisningsforløb.

Meritlæreruddannelsen er rettet mod professionen, det vil sige mod alle sider af en lærers arbejde i folkeskolen. Det betyder, at vi som uddannelsessted og I som studerende skal tage udgangspunkt i den virkelighed og de tendenser, der er skolens vilkår netop nu. Det vil fremgå af beskrivelsen af tilrettelæggelsen af uddannelsen, hvordan vi prøver at sikre, at det kan finde sted. Dels ved at knytte tæt forbindelse mellem studiet på seminariet og studiet på praktikskolerne, og dels ved at sikre, at I bruger resultater af forskning i skolens og læreres arbejde.

1.3 Professions- og dannelsessigtet

Det professionsrettede sigte med uddannelsen er markeret tydeligt i målsætningen for samtlige fag. Alle fag skal altså medvirke til, at studerende øves i at sammentænke og praktisere faglige og pædagogisk-psykologiske kundskaber og færdigheder i løbet af studiet.

Det betyder, at du som studerende i arbejdet med uddannelsen:

- skal udvikle en forståelse af fagets indhold og metoder,
- forholde dig til fagets muligheder for at bidrage til elevernes læring og dannelse i skolen, og
- overveje fagets samspil med andre fag i relation til folkeskolens formål.

Endelig ligger der en udfordring for dig i arbejdet med alle læreruddannelsens fag og i de sager, der angår lærerarbejdet, som fagene er fælles om. Det er en udfordring, der giver dig mulighed for at udvikle din forståelse af skolefagene, af lærerarbejdet og af dig selv som lærer.

Vi har en vision om, at den uddannelse vi tilbyder, kan være med til at give jer en personligt forankret didaktisk dømmekraft. En dømmekraft som bygger på faglig kunnen, teoretisk indsigt og de tanker, I selv gør jer på baggrund af jeres erfaringer og holdninger. Vi vil gerne uddanne lærere, der fagligt og personligt kan stå inde for deres undervisning og de valg, de må træffe som lærere.

I skal blive professionelle lærere. En professionel lærer er også altid et menneske, der personligt må overveje: Hvad er min opgave som lærer? Hvad er det for en lærer, jeg gerne vil være? Og hvordan vil jeg forvalte min lærerfaglighed?

De spørgsmål er centrale i meritlæreruddannelsen – og I kan prøve selv at finde svar på det ved at deltage i den samtale, som er bærende i læreruddannelsen. Loven har som en del af sit formål at ”fremme de studerendes personlige udvikling samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.”

Derfor skal læreruddannelsen hos os være præget af vilje og evne til at påtage sig ansvar for fællesskabet og til at vise respekt for individet. Alle er forpligtede på en dialog om og en afvejning af mulige modsatrettede hensyn til fællesskab og individ i en uddannelse af professionelle lærere. I må påtage jer en del af det ansvar for, at uddannelsen skal lykkes.

2. Uddannelsens indhold og omfang

Uddannelsens indhold sammensættes individuelt med udgangspunkt i den enkelte studerendes tidligere erhvervede kvalifikationer og kan tilrettelægges såvel som deltids- som heltidsstudium.

Ved afslutningen skal den studerende have en samlet kompetence svarende til de pædagogiske fag: almen didaktik, psykologi, pædagogik, og 2 linjefag.

Uddannelsen omfatter endvidere praktik med et nærmere fastlagt indhold og omfang afhængigt af den enkelte studerendes forudsætninger (se i øvrigt afsnittet ”særligt om praktikken”).

I tilfælde af merit for et linjefag skal den studerende alligevel i praktik i faget, medmindre der også er givet merit herfor.

Fagene er efterfølgende nærmere beskrevet enkeltvis med hensyn til mål, centrale kundskabs- og færdighedsområder, indhold og arbejdsformer, samt prøve, og er i øvrigt identiske med den ordinære læreruddannelse – dog med undtagelse af praktik.

Fag	Semestre	Årsværk	ECTS
Almen didaktik	2	0,19	11,4
Psykologi	2	0,19	10,8
Pædagogik	2	0,18	10,8
Dansk, matematik, engelsk, idræt, historie	4	1,2	72
Øvrige linjefag	2	0,6	36
Fag	Perioder	Årsværk	ECTS
Praktik	2 perioder	0,3	18

2.1 Samlæsning

Linjefag kan samlæses på flere årgange eller uddannelsessteder. I så fald gælder studieordning for den yngste årgang på det samlæste hold.

3. Praktikkens tilrettelæggelse

Organisering

Praktik indgår i meritlæreruddannelsen i et omfang af 10 uger.

Praktikken finder sted i folkeskolen eller i en fri grundskole og omfatter undervisningstimer og deltagelse i øvrige læreropgaver under vejledning af en eller flere praktiklærere.

Den studerende skal i løbet af studiet have praktik i begge linjefag.

Praktikperioderne fordeles således:

1. praktikperiode	2. praktikperiode
14 lek. pr. uge	14 lek. pr. uge
5 uger	5 uger
Linjefag	Linjefag
Bedømmelse ud fra praktikens mål og CKF	Bedømmelse ud fra praktikens mål og CKF
Grupper på 2 studerende	Grupper på 2 studerende
9 ECTS/ 0,15 årsværk	9 ECTS/ 0,15 årsværk

3.1 Praktikledeelse

Den overordnede planlægning og den daglige administration af praktikken forestås af seminariets praktikledeelse.

På praktikskolen er det skolelederen, der har ansvaret for tilrettelæggelse og afvikling af praktikken i den enkelte periode.

3.2 Praktikgrupper

Praktikken gennemføres normalt i grupper på to studerende.

Praktikgrupperne dannes så vidt muligt af de studerende selv med udgangspunkt i et eller flere fælles linjefag.

3.3 Praktikforberedelse og praktikefterbehandling på seminariet

Arbejdet med praktikforberedelse - og efterbehandling foregår i linjefag og fællesfag.

Ved praktikefterbehandlingen bringes faglige teorier, begreber og modeller i forhold til relevant empiri fra praktikken og på den baggrund overvejes, hvad der er muligt og professionsetisk rimeligt. Arbejdet sammenfattes i en didaktikrapport. Didaktikrapporten skal vise, at den studerende kan:

- Formulere en lærerfaglig problemstilling
- Anvende fagdidaktisk, psykologisk og pædagogisk viden og begreber i forhold til den lærerfaglige problemstilling
- Anvende relevante metoder til indsamling af relevant empiri, der kan belyse den lærerfaglige problemstilling
- Analysere, argumentere og drage konklusioner på baggrund af den indsamlede empiri
- Anvende korrekt faglig terminologi
- Søge, udvælge, bedømme og anvende relevant litteratur og informationer
- Citere korrekt og henvide til litteratur efter almindeligt anerkendte vedtægter

Praktiklærere inddrages i seminariets praktikforberedelse og -efterbehandling, hvor det er hensigtsmæssigt og muligt.

3.4 Vejledning

I alle de ovenfor nævnte faser er vejledningen et centralt element.

I forbindelse med den enkelte praktikperiode gennemføres følgende former for vejledning:

- Faglig-pædagogisk vejledning i praktikgrupper før/ efter praktikken ved linjefaglærere, lærerne i fællesfag og evt. praktiklærere.
- Faglig-pædagogisk vejledning af praktikgrupper under perioden ved praktiklærere.

Der vil være en progression i vejledningen i forbindelse med praktikken. Den begynder som en indføring i undervisning og går så over i vejledning og supervision fra praktik- og seminarielærere, for til sidst at få karakter af konsulentstøtte til praktikanten, der arbejder selvstændigt.

3.5 Den studerende i praktik

Den studerende står i praktikperioderne under skoleledelsens tjenstlige og pædagogiske myndighed og er omfattet af de regler, der gælder for skolens ansatte.

Den studerende er i lighed med skolens lærere underlagt tavshedspligt m.h.t. personlige forhold, han måtte få kendskab til i forbindelse med undervisningen og samværet med børnene i skolen.

3.6 Bedømmelse af praktik

Den studerendes præstationer skal hvert studieår bedømmes med Bestået eller Ikke-bestået. Bedømmelsen foretages af uddannelsesstedet på baggrund af en skriftlig, begrundet indstilling:

- Fra praktikstedet om, hvorvidt praktikstedet vurderer, at den studerende ud fra sit faglige og pædagogiske niveau er egnet til at undervise elever.
- Fra de af uddannelsesstedets undervisere, der har ansvaret for praktikforberedelse og - efterbehandling på den pågældende årgang (se 3.3) med udgangspunkt i vurderingen af didaktikrapporten.

Studerende, der får bedømmelsen Ikke-bestået, kan tilbydes én ny praktikperiode. Det kan ske på en anden skole, hvis den studerende ønsker det. I særlige tilfælde såsom sygdom og dødsfald i nærmeste familie, særlige hændelser på praktikskolen eller alvorlige samarbejdsproblemer mellem praktiklærer og studerende kan rektor give tilladelse til endnu en praktikperiode. Får den studerende igen ikke-bestået, må studiet afbrydes.

3.7 Merit, fritagelse og dispensation

Den enkelte studerende vil efter en individuel vurdering kunne få merit for praktik eller fag gennemført i en anden uddannelse. Det vil af uddannelsesstedets hjemmeside fremgå, efter hvilke retningslinjer vurdering af merit, fritagelse og dispensation foretages.

4. Indhold og tilrettelæggelse af uddannelsen i fagene

Uddannelsens indhold fremgår af denne almene del af studieordningen, for så vidt det angår forhold som alle fag er forpligtede på. Indholdet i øvrigt fremgår af fagbeskrivelserne i den faglige del.

Det fremgår af fagbeskrivelserne for samtlige fag, i hvilket omfang der arbejdes med de studerendes mundtlige og skriftlige sprogfærdighed, og hvordan der arbejdes med evaluerings- og dokumentationsformer til brug i folkeskolen.

Fagbeskrivelserne for fællesfagene redegør for, hvordan der arbejdes med skole-hjemsamarbejdet og klasseledelse.

5. Digital portfolio

Der oprettes en *digital portfolio* til hver studerende på den studerendes personlige websted.

Den digitale portfolio er den studerendes personlige redskab til evaluering og dokumentation af egen læring og lærerfaglige udvikling i løbet af studiet.

På hvert holdwebsted findes en *præsentationsportfolio*, som har to funktioner:

- Den studerende dokumenterer sin studieaktivitet her.
- Den er et redskab i uddannelsesstedets arbejde med evaluering og dokumentation.

Præsentationsportfolien på det enkelte holdwebsted indeholder alle digitaliserbare, obligatoriske studieprodukter. Den studerende beskriver sine studieprodukter med nogle indholdsmæssige krav, som indgår i præsentationsportfolien. Kravene skal foreligge skriftligt forud for et studieprodukts aflevering.

I forbindelse med studiestart deltager den studerende i et obligatorisk kursus i brug af digital portfolio.

6. Semesterplaner

Ved semesterstart udarbejder læreren efter aftaler med de studerende en semesterplan. Semesterplanen omfatter mål, indhold og de arbejdsformer, der anvendes i såvel den fælles undervisning, der omfatter alle studerende, som den undervisning der er baseret på studiegrupperarbejde eller individuelt arbejde.

Undervisningen kan veksle mellem undervisning der kræver fysisk tilstedeværelse og virtuel undervisning

Hvis semesterplanen er inddelt i aftaleperioder, skal indhold, arbejdsformer m.v. for en ny aftaleperiode offentliggøres på det fælles websted senest en uge før aftaleperiodens start.

For særlige grupper af studerende kan semesterplanen udformes på måder, så den del af undervisningen, der kræver fysisk tilstedeværelse, udgør en forholdsvis beskeden andel af den tildelte undervisningsressource.

7. Prøver og eksamen

Se de generelle eksamensbestemmelser i Bilag 3 i Studieordningen.

Tilmelding til prøve

Tilmeldingsfristen for indstilling til prøve er fristen for semestertilmelding, som meddeles administrativt jf. pkt. 1.4.2 i eksamensbestemmelserne.

Aflevering og lodtrækning

Aflevering af de af lærerne godkendte problemstillinger, studieprodukter eller emnebeskrivelser med henblik på lodtrækning skal ske inden 1. maj eller næstfølgende søgnedag.

Tidspunkt for lodtrækning og offentliggørelse af resultat af lodtrækning udmeldes administrativt.

Lærernes vejledningsforpligtelse ophører 1. maj i forhold til skriftlige produkter/opgaver.

Ved prøve i et fag kan alle fagets kompetencemål og centrale kundskabs- og færdighedsområder inddrages.

FAGLIG DEL

De pædagogiske fag

De pædagogiske fag beskæftiger sig med lærerens arbejde, med undervisning, opdragelse og læring i skolen. Der anlægges såvel et analytisk som et handlingsrettet blik på pædagogisk virksomhed.

Almen didaktiks særlige fokus er viden, begreber, teorier om planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning i skolen.

Psykologis særlige fokus er viden, begreber, teorier om børns og unges læring, udvikling og sociale samspil.

Pædagogiks særlige fokus er viden, begreber og teorier om undervisning, dannelse, uddannelse, opdragelse og socialisation i en samfundsmæssig sammenhæng.

Almen didaktik, psykologi og pædagogik bidrager med fagenes særlige perspektiver og kompetenceområder i samarbejde om følgende fire temaer:

1.1 Skole-hjemsamarbejde

Målet er at udvikle og øve kompetencerne til et samarbejde, der har elevens skolegang og læring i fokus. Indholdet er teorier, forskning og erfaringer vedrørende forældremøder, kommunikation i ordinære og særlige skole-hjemsamtaler, det løbende samarbejde, samarbejdets juridiske grundlag og udfordringer i et samarbejde med forældre, der har forskellige sociale, økonomiske og kulturelle udgangspunkter.

1.2 Elever med anden etnisk baggrund end dansk

Målet er at udvikle den studerendes kompetencer til at undervise i den kulturelt mangfoldige folkeskole. Indholdet er kulturteorier, teorier og forskning om identitetsudvikling og læring hos børn og unge med forskellig social og kulturel baggrund. Den studerende skal arbejde med teorier om flerkulturel baggrund, om social integration og kultur møder samt med interkulturel pædagogik.

1.3 Klasserumsledelse

Målet er at udvikle kompetence til ledelse af grupper af børn. Indholdet er teorier om magt, etik og asymmetriske relationer, ligesom teorier om individ og fællesskab, kommunikation og rammesætning indgår.

1.4 Specialpædagogiske problemstillinger

Målet er at udvikle kompetence til at skabe, vedligeholde og lede et inkluderende fællesskab også for de særligt udsatte elever i folkeskolen. Indholdet er viden, begreber og teorier om specialpædagogikkens formål og betydning for læring, dannelse og social integration, om undervisningsdifferentiering og om

vejledning samt metoder til identificering af forhold, der opretholder uhensigtsmæssige reaktioner og handlinger samt iagttagelse, beskrivelse og analyse af samspil og udviklingsmuligheder.

1.1 Fagets identitet

Faget giver grundlag for lærerens praksis med at udarbejde planer for, gennemføre og vurdere undervisning.

Lærerens tværprofessionelle kompetencer står centralt i faget, særligt i forhold til lærernes samarbejde om at planlægge og gennemføre undervisningen med fokus på kontinuitet, progression og variation for den enkelte elev og gruppen af elever.

Den almene didaktik behandler spørgsmål og problemstillinger vedrørende undervisning i et generelt perspektiv og på tværs af forskellige skolefags fagdidaktikker. Faget giver således et grundlag for en samlende og syntesedannende forståelse af lærerens virke i skolen.

Faget arbejder derfor med at fremme den studerendes almene didaktiske kompetencer til sammenligning, samarbejde, differentiering, udvikling og ledelse af undervisning.

1.2 Mål

Det overordnede mål er, at den studerende tilegner sig teoretiske indsigt og praktisk kompetencer til at beskrive, analysere og vurdere undervisningspraksis, samt selvstændigt og i et samarbejde med elever og kolleger at træffe og begrunde valg i forbindelse med at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning, under hensyntagen til kompleksiteten i praksis og med skolens samlede opgave for øje.

Målet er således, at den studerende opnår kompetencer til

- a) at analysere skolens formål, mål og indholdsbestemmelser for såvel egne linjefag som for andre fag som grundlag for at udarbejde en sammenhængende undervisning, der sikrer en bred flerfaglig progression i relation til en gruppe af elever og for at indgå i undervisningen, hvor tværgående emner og problemer er i centrum.
- b) at anvende didaktisk forskning i forbindelse med planlægning, udførelse og evaluering af undervisning,
- c) at iagttage, analysere og vurdere elevens kompetencer på tværs af fag og i lyset af elevens alsidige udvikling,
- d) at beskrive, analysere og vurdere undervisningspraksis og elevens læring, med henblik på at opstille problemstillinger for skolens udvikling,
- e) at anvende it som didaktisk redskab i forbindelse med forberedelse og udførelse af undervisning,
- f) at sammentænke skolens almene bestemmelser om differentiering, elevmedbestemmelse, projektarbejde og evaluering med bestemmelserne for de enkelte fag med henblik på at udarbejde planer, gennemføre og evaluere undervisning for en elevgruppe,
- g) at kunne forholde sig kritisk undersøgende og udviklende til didaktiske kategorier som mål, indhold, metoder, arbejdsmønstre og evaluering, og dermed forholde sig til forskellige opfattelser af, hvordan læseplaner kan konstrueres,

- h) at samarbejde med kolleger om at udarbejde fælles faglige og pædagogiske mål, fælles indhold og fælles former for undervisningen af elever,
- i) at samarbejde med eleven og gruppen af elever med blik for elevens perspektiv og meningskabelse i undervisningen og
- j) at rammesætte og lede undervisning og læreprocesser på et demokratisk grundlag

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Didaktiske udfordringer på samfundsniveau, på organisationsniveau, på relationsniveau og på individniveau med henblik på at beskrive, analysere og udvikle undervisning.
- b) lagttagelse, beskrivelse, analyse og vurdering af undervisning på grundlag af kriterier for god undervisning og på grundlag af forsknings- og erfaringsbaseret viden i et udviklingsorienteret perspektiv.
- c) Skolens lovgrundlag, fag- og tværfaglighedsforståelser, undervisnings- og læringssyn.
- d) Internationale konventioner og lovgivning, herunder om tavshedspligt, underretningspligt og videregivelse af oplysninger.
- e) Viden om lærerens didaktiske ledelse og rammesætning af undervisningens praksis, herunder forholdet mellem lærer- og elevstyring.
- f) Forskellige undervisnings- og arbejdsformer: Klasseundervisning, gruppearbejde, tema- og emnebaseret undervisning, værkstedsundervisning og projektarbejde.
- g) Forskellige måder at organisere undervisning af elever og læreres arbejde, herunder brugen af it som arbejds- og kommunikationsredskab.
- h) Samarbejde med elever om mål, indhold og arbejdsformer på grundlag af viden om deres forudsætninger og potentialer.
- i) Didaktiske teorier om mål, indhold og læseplaner, undervisnings- og arbejdsformer, evaluering, brug af evalueringsresultater, undervisningsdifferentiering og medbestemmelse.
- j) Planlægning og evaluering af undervisning i et kollegialt samarbejde, herunder udarbejdelse af elev-, undervisnings- og årsplaner.

2. Indhold

Fagets indholdsområder bearbejdes i eksemplariske temaer der i forlængelse af indsigter fra de øvrige pædagogiske fag udvælges og formuleres således at sammenhængen mellem lærerens etisk funderede professionelle selvforståelse og virksomhed og elevens dannelse og læring står centralt.

Studieforløbene tager deres udgangspunkt i fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder og de pædagogiske fags fælles temaer (se Studieordning side 38). Tilrettelæggelsen foregår i et samarbejde mellem lærer og studerende og nedfældes i en semesterplan.

3.1 Arbejdsformer

I undervisningen i faget indgår gennemførelsen af 2 obligatoriske øvelser.

En øvelse med fokus på tilrettelæggelse på første del og en øvelse med fokus på analyse af undervisning på anden del af forløbet.

3.2 Fagets praktik- og praksisrelationer.

De studerendes erfaringer og andre praksisrelationer inddrages løbende i undervisningen.

Faget indgår i praktikforberedelse og -efterbehandling på 1. og 4. årgang (jfr. Almen del 3.3).

Desuden inddrages de studerendes didaktiske overvejelser over konkrete undervisningsopgaver i deres praktikperioder samt deres kritiske refleksion over og evaluering af gennemførte undervisningsforløb efter praktikperioderne i undervisningen.

3.3 Digital portfolio

De studerende og lærerne aftaler indbydes, hvilke produkter der skal indgå i den studerendes digitale portefolie. Minimum et produkt på henholdsvis første og anden del af forløbet.

De studerendes egen praksis med digital portfolio bliver eksemplarisk inddraget i undervisningen i forbindelse med punkt g) og i) i indholdsbeskrivelsen oven for.

Det tilstræbes at integrere arbejdet med digital portfolio og de obligatoriske øvelser.

Der aftales deklaraionskrav forud for hvert studieforløb.

3.4 Deltagelsespligt

Opfyldelsen af deltagelsespligten kræver, at de obligatoriske øvelser er gennemført og godkendt, og at der er udarbejdet minimum to produkter, der indgår i den digitale portefolie.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire begrundede problemstillinger, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til prøven.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftligt opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte problemstillinger. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen.

Eksaminationstid: 30 minutter.

Den skriftlige opgave indgår i bedømmelsen.

1.1 Fagets identitet

Psykologi i læreruddannelsen har særlig fokus på viden, begreber og teorier om børns og unges udvikling, læring, socialisation og sociale samspil i relation til skolen. Faget sætter endvidere fokus på den studerendes udvikling.

Centralt i faget står pædagogisk psykologi, hvor kompetencer vedrørende læreprocesser, kommunikation, professionelle relationer, iagttagelse, samarbejde og procesledelse står i centrum.

Det psykologiske perspektiv anlægges med det dobbeltsigte at gøre det muligt for den studerende at tilegne sig indsigt i og forståelse af børn og unge i forskellige sammenhænge og udvikle begrundede handlemuligheder i forhold hertil.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende tilegner sig kompetence til at varetage undervisning og medvirke til børns og unges faglige, personlige, sociale læring og udvikling.

Den studerende skal således opnå kompetencer til

- a) at tilegne sig viden og forståelse af centrale dele af psykologiens begreber og teoridannelser og deres anvendelse i skolesammenhæng,
- b) at udvikle kompetencer til at handle på individniveau, på relationsniveau, på organisations-niveau,
- c) at erhverve sig forståelse af menneskets mangesidige livssammenhænge, virkeligheds-opfattelser og udviklingsvilkår,
- d) at kunne bruge sin indsigt i børns og unges læring og udvikling og i kommunikation og vejledning til varetagelse af undervisning, til håndtering af mangfoldighed og konflikt og til samarbejde med aktører i elevens forskellige livsrum og
- e) at tilegne sig viden og forståelse af betydningen af egen indsats samt kunne evaluere konsekvenserne af egne handlinger.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Metateoretiske forudsætninger for vurdering af psykologiens anvendelsesområder i lærer-virksomhed.
- b) Børns og unges sociale, kognitive og emotionelle udvikling.
- c) Personlighedsudvikling – identitet, subjekt og selv.
- d) Sociale relationer – gruppeprocesser, konflikthåndtering, lærer-elev og elev-elev relationen og klasseledelse.
- e) Læring, kundskab og kompetence.
- f) Socialisation og interkulturel psykologi.
- g) Pædagogisk-psykologisk vejledning.

- h) Kommunikation og samarbejde.
- i) Iagttagelse af samspil i undervisning og beskrivelse af elevers læringspotentialer.

2. Indhold

Der arbejdes med psykologisk analyse, refleksion og vurdering med henblik på at udvikle forståelse for den psykologiske kompleksitet i skolesammenhænge samt teoretisk begrundede holdnings- og handlingsvalg inden for lærervirksomhed. Teoriens gyldighed og anvendelighed belyses gennem åben dialog. Undervisningens nærmere indhold udvælges i et samarbejde mellem lærer(e) og studerende inden for de rammer, der er sat af fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og under hensyn til fokusfelter for de deltagelsespligtige studieprodukter (se nedenfor).

3.1 Arbejdsformer

Centrale temaer i faget studeres i forskellige organisations- og arbejdsformer, herunder tematiske forløb, problemorienterede forløb, feltstudier, tværfaglige forløb.

3.2 Fagets relationer til praktik og andre praksisrelationer

Psykologifaget indgår i den studerendes forberedelse og efterbehandling af praktikken, og de studerendes erfaringer fra praktik og andre praksisrelationer inddrages løbende i drøftelserne i faget.

3.3 Samarbejdet med linjefag

I samarbejdet med de obligatoriske linjefag bidrager faget med psykologifaglige perspektiver. På 2. studieår indgår psykologi i et samarbejde med linjefagene om forberedelse og -efterbehandling af praktikken.

3.4 Fagets bidrag til professionsbachelorprojektet

Psykologifaget bidrager til professionsbachelorprojektet ved arbejdet med identifikation, formulering og belysning af psykologiske problemstillinger i relation til praksis.

3.5 Deltagelsespligt

I løbet af psykologistudiet udarbejder den studerende et antal studieprodukter, der på forskellig vis bearbejder væsentlige dele af fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Kravene til de enkelte studieprodukter formuleres af læreren/lærerne ved hvert studieforløbs start.

Deltagelsespligten omfatter udfærdigelse af skriftlige produkter, mundtlige fremlæggelser på holdet samt evaluering af studieforløbene. Det er en forudsætning for at indstille sig til prøve i psykologi, at den studerende har fået godkendt deltagelsespligtige studieprodukter og studieforløb.

3.6 Digital portfolio

Studieprodukterne, der er underlagt deltagelsespligt, placeres i den studerendes præsenteringsportfolio. Deklarationskravene formuleres af læreren/lærerne ved hvert studieforløbs start.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire begrundede problemstillinger, der tilsammen dækker mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til prøven.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftligt opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte problemstillinger. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen.

Eksaminationstid: 30 minutter.

Den skriftlige opgave indgår i bedømmelsen.

1.1 Fagets identitet

Pædagogik i læreruddannelsen anskuer analytisk og handlingsrettet undervisning, dannelse, uddannelse, opdragelse og socialisation med henblik på at identificere, analysere og vurdere pædagogiske grundspørgsmål, dilemmaer og konflikter, der vedrører elevens udvikling mod myndighed, inden for en historisk, social, kulturel og politisk-institutionel ramme og at tage fagligt begrundede initiativer.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende bliver i stand til kritisk og konstruktiv

- a) at analysere og vurdere undervisning, dannelse, uddannelse, opdragelse og socialisation ved hjælp af begreber, teorier, forskningsresultater og iagttagelser,
- b) at diskutere og begrunde professionel stillingtagen til pædagogiske opgaver, som de fremtræder i skolen og samfundet,
- c) at samtale og samarbejde med elever, forældre, ledelse og kolleger om realisering af skolens mål,
- d) at løse undervisnings- og opdragelsesopgaver underlagt norm- og værdikonflikter,
- e) at gennemføre, analysere og vurdere pædagogiske undersøgelser og forskning samt udarbejde fagligt begrundede løsninger på basis heraf og
- f) at vurdere inddragelsen af informations- og kommunikationsteknologien i undervisning og andre pædagogiske praksisformer.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagets indhold er pædagogiske grundantagelser, teorier og begreber angående undervisning, dannelse, uddannelse, opdragelse og socialisation.

Læreropgaven i aktuel og historisk belysning

- a) Pædagogiske ideer i et historisk, samfundsmæssigt forandringsperspektiv.
- b) Folkeskolens funktion, organisation samt lov- og værdigrundlag i aktuel og historisk, national og international belysning.
- c) Enhed og differentiering – det politiske, sociale og kulturelle grundlag for folkeskolens og alternative skoleformers udvikling.
- d) Den undervisningsmæssige betydning af elevernes forskellige socialisering i samfundet.
- e) Forståelser af dannelsesopgaven i folkeskolen i det moderne samfund.

Udøvelsen af læreropgaven

- a) Pædagogiske dilemmaer og værdikonflikter.
- b) Pædagogiske myndighedsrelationer, klasserumsledelse og elevmedbestemmelse.
- c) Folkeskolens opgaver over for børn med forskellig social, etnisk og kulturel baggrund.
- d) Lærerens og skolens socialpædagogiske opgaver.
- e) Folkeskolens samarbejde med forældrene.
- f) Lærerens juridiske og etiske forpligtelser.
- g) Læreren som magtudøver, dialogpartner og omsorgsgiver.

2. Indhold

Indholdet vælges, så der er en hensigtsmæssig balance imellem

- pædagogiske diskurser, opgaver og problemstillinger, der kan være genstand for analyse, diskussion, vurdering, etc.
- begreber og teorier, der kan danne grundlag for den faglige analyse, diskussion og vurdering.

Studieforløbene tager udgangspunkt i fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder, tilrettelægges i samarbejde mellem lærer og studerende og nedfældes i semesterplaner.

3.1 Arbejdsformer

Der veksles mellem forskellige organisations- og arbejdsformer, herunder IKT-baserede, ud fra en vurdering af deres relevans for det aktuelle indhold og i forhold til fagets mål. I arbejdet med faget indgår såvel individuelle som fælles studieaktiviteter.

Den studerende udarbejder obligatoriske opgaver i tilknytning til 4 af fagets hovedtemaer. Opgaverne indgår som studieprodukter i den studerendes digitale portfolio og skal opfylde de deklarationskrav, som fagets lærere formulerer til opgaverne.

Studieprodukterne skal godkendes som forudsætning for at indstille sig til prøve i faget.

3.2 Fagets praktikrelationer

De studerendes erfaringer fra praktik og andre praksisrelationer inddrages løbende i studierne af fagets temaer.

Faget indgår i praktikforberedelse og -efterbehandling på 3.årgang (jfr. almen del afsnit 3.3).

I forberedelse og efterbehandling af praktikken arbejdes der med temaer, begreber og teorier, som kan bidrage til at den studerende kan forholde sig systematisk analyserende og kritisk vurderende til sin egen praktik og dens pædagogiske kontekst.

3.3 Samarbejdet med andre fag i uddannelsen

Der etableres i undervisningsforløbet et samarbejde til et eller flere linjefag, hvor der arbejdes med pædagogisk teori i forhold til fagdidaktiske problemstillinger. Faget samarbejder med praktik som beskrevet under pkt. b.

3.4 Fagets bidrag til fælles områder i uddannelsen

Faget inddrager resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der kan bidrage med empiri af relevans for studiet af fagets indhold.

I faget arbejdes med gennemførelse, analyse og vurdering og anvendelse af forskellige evaluerings- og dokumentationsformer, således som disse forekommer i skolen. De studerende evaluerer endvidere udbyttet af deres egen læreproces i forhold til fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder,

dels som løbende evaluering, dels i forbindelse med udarbejdelsen af deklARATIONER til studieprodukterne i den digitale portfolio.

3.5 Digital portfolio

Den studerende udarbejder fire obligatoriske studieprodukter til den digitale portfolio. Det er en forudsætning for at indstille sig til eksamen i faget, at studieprodukterne er godkendt.

Deklarationskravene udformes specifikt til de obligatoriske studieprodukter og i overensstemmelse med fagets identitet, mål, centrale kundskabs- og færdighedsområder og arbejdsformer.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire begrundede problemstillinger, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til prøven

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftligt opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte problemstillinger. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen.

Eksaminationstid: 30 minutter.

Den skriftlige opgave indgår i bedømmelsen.

Dansk (aldersspecialiseret)

Fagets identitet

Kernen i danskfaget i læreruddannelsen er arbejdet med dansk sprog og tekster. Den studerende skal i arbejdet med de basale kulturteknikker og metoder til at fortolke og producere tekster opnå kompetence til at undervise i og udvikle faget i skolen. I faget indgår undervisning af elever med dansk som modersmål og elever med dansk som andetsprog.

Linjefaget skal som færdighedsfag, dannelsesfag og kulturformidlende fag bidrage til den studerendes faglige, fagdidaktiske og personlige udvikling i et dansk og internationalt perspektiv.

Dansk - fællesforløb

I fællesforløbet introduceres den studerende til alle fagets grundlæggende videns- og færdighedsområder. Der arbejdes med den studerendes egen udtryksfærdighed i forskellige genrer og medier. Eksempler på undervisning hentes især fra skolens mellemtrin (4.-6. kl.) til belysning af generelle, faglige og fagdidaktiske emner.

1.1 Mål

Målet med arbejdet i fagets fællesforløb er, at den studerende opnår følgende grundlæggende lærerfaglige kompetencer, der kvalificerer til fordybelse i specialiseringsforløbet:

- a) Analysere og fortolke sprog og tekster i forskellige genrer og i forskellige medier på et reflekteret metodegrundlag.
- b) Beskrive, analysere og vurdere eksempler på danskundervisning.
- c) Planlægge, gennemføre og evaluere danskundervisning på baggrund af analyse af bestemmelser for faget.
- d) Anvende viden om faget i et historisk perspektiv og beskrive det i et fremtidigt udviklingsperspektiv.
- e) Anvende danskfagets videnskabelige discipliner og forskningsresultater med tilknytning til undervisning i faget dansk af elever med dansk som modersmål og af elever med dansk som andetsprog.
- f) Kommunikere sikkert, hensigtsmæssigt og kreativt på korrekt dansk i forskellige genrer og forskellige medier.
- g) Anvende it til kommunikation og videnssøgning.
- h) Anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning i dansk og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.2 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Kundskaber og færdigheder med relevans for danskundervisning vedrørende erkendelses- og arbejdsformer, børns læring, betydningen af læringsmiljø, herunder undervisningsformer, arbejdsformer, materialer, lærebøger og fysiske rammer.
- b) Vejledning i forskellige typer undervisning i dansk og i forhold til børns udvikling.
- c) Evaluering af undervisning og læreprocesser i danskundervisning.
- d) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning i dansk.
- e) Kundskab om og færdighed i at forholde sig analyserende til danskfagets begrundelse, formål og indhold i et historisk og nutidigt perspektiv.
- f) Kundskab om læringsteorier og metoder til undervisning i mundtlighed, læsning, skrivning og skriftlig udtryksfærdighed samt undervisning i fiktion og ikke-fiktion i forskellige medier.
- g) Færdighed i planlægning, valg, anvendelse og vurdering af materiale og metoder til undervisning i mundtlighed, læsning, skrivning, litteratur og medier.
- h) Færdighed i observation, dokumentation, analyse og vurdering af undervisning i dansk med inddragelse af teori.
- i) Kundskab om børns sproglige udvikling og læreren som sproglig vejleder i tale- og skriftsprog og i andre udtryksformer.
- j) Evaluering i dansk som udviklings- og læringsredskab.

- k) Nabosprogsdidaktik.
- l) It som fagrelateret anvendelses- og læringsområde.
- m) Andetsprogsdidaktik og dansk som dannelsesfag i den kulturelt mangfoldige skole.

Det talte sprog – tale og lytte

- a) Retorikkens mundtlige genrer (mundtlighed i samtale, samarbejde og diskussion).
- b) Den studerendes egen formidling og oplæsning.
- c) Børns talesproglige udvikling, herunder tosprogethed.
- d) Samspelet mellem tale- og skriftsprog.

Det skrevne sprog – læse og skrive

- a) Den studerendes egne læse- og udtryksfærdigheder.
- b) Forskellige læse- og skriveteknikker og -strategier bestemt af formål, medie og genre.
- c) Læsning og tekstanalyse.
- d) Børns skriftsprogudvikling og samspelet mellem skrive- og læseudvikling.
- e) De basale håndskriftformer på papir og tavle samt tekstbehandling på computer.

Sprog, sprogbeskrivelse og -vurdering

- a) Grundlæggende kundskaber om det danske sprogs bygning, brug, historie og variation som modersmål og andetsprog.
- b) Begreber og metoder fra kommunikationsteori, tekstlingvistik og pragmatik, fonetik og ortografi, semantik, grammatik og sprogsociologi.
- c) Kundskab om nabosprog.
- d) Færdighed i analyse af sprogbrug, sprogets funktion og virkemidler.

Litteratur og medietekster

- a) Grundlæggende kundskaber om teorier, begreber og metoder til beskrivelse, analyse og vurdering af litteratur og medietekster.
- b) Færdighed i analyse og fortolkning af tekster i forskellige genrer og medier ud fra bevidst valg af teori og metode.
- c) Kundskab om forskellige tekster på dansk, norsk og svensk, oversat litteratur samt ældre og nyere fiktion og ikke-fiktion for børn og voksne.
- d) Kundskab om litteratur- og medieteorier, tekst- og genrehistorie.

2. Indhold

Danskfaget rummer en række kortere eller længere studieforløb, der tilsammen dækker de centrale kundskabs- og færdighedsområder og dermed kernen i danskfaget i folkeskolen: arbejdet med dansk sprog og tekster. Fagdidaktik og fagrelevant teori udgør en væsentlig del af alle studieforløb

Der lægges endvidere særlig vægt på professionsdelen af faget, jf. afsnittet "Praktik og professionsrelationer".

3.1 Arbejdsformer

Undervisningens indhold og arbejdsformer tilrettelægges af lærer(e) og studerende på en måde så der kan arbejdes med alle fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Ved semesterstart udformer lærer(e) og studerende i fællesskab en plan for arbejdet med studieforløbene. Godkendelsesprocedure for portfolio skal fremgå af denne semesterplan.

3.2 Organisering

Arbejdet i faget organiseres fx som holdundervisning, studiegruppearbejde, forelæsninger, oplæg fra studerende eller plenumdiskussioner. Dele af undervisningen kan organiseres som virtuel undervisning.

3.3 Praktik og professionsrelationer

Den studerendes erfaringer fra praktik og andre professionsrelationer inddrages løbende i danskfaget.

1. semesters praktikforløb har fokus på observation af praksis.

Praktikforløbet i dansk fællesfag organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projektsamarbejde med AD og med deltagelse af KLM, hvor de studerende undersøger en danskfaglig problemstilling med anvendelse af faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier. Praktikvejledningen forestås af lærerteamet omkring holdet i samarbejde med praktikskolernes praktiklærere.

Praktikforløbet dokumenteres med en didaktikrapport hvor videnskabelig metode og akademisk arbejdsmåde anvendes. Didaktikrapporten indgår i en progressionstænkning med henblik på professionsbachelorprojektet.

3.4.1

Relevante forskningsresultater fra ind- og udland inddrages løbende i undervisningen (jf. fagets målbeskrivelse vedr. udviklingskompetence).

3.4.2

Der arbejdes med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer i tilknytning til de tematiserede undervisningsforløb og didaktikrapporten.

3.4.3

Internationale perspektiver eller temaer inddrages i nogle af studieforløbene.

3.4.4

Professionsbachelorprojektet og tilegnelsen af lærerkompetencer i uddannelsen er forankret i faget praktik. Dette sker som minimum gennem fagets deltagelse i praktikforberedelse og praktikefterbehandling som fortløbende henover studieåret vil bringe undervisningens indhold i forhold til praktikfagets centrale kundskabs- og færdighedsområder for den relevante årgang.

3.5 Digital portfolio

Arbejdsportfolio

Der udarbejdes løbende en digital arbejdsportfolio som indeholder de produkter som den studerende har udarbejdet i løbet af studiet.

Præsentationsportfolio

Læreren afgør efter samtale med holdet i tilknytning til hvilke studieforløb, der skal udarbejdes pligtige produkter, og hvad kravene til det enkelte produkt er. Der udarbejdes i alt 4 pligtige produkter, der viser fagets bredde, og som samlet set har et omfang svarende til 20-30 sider. De 4 produkter samles i en præsentationsportfolio, der godkendes af læreren som den studerendes opfyldelse af deltagelsespligten.

Produkterne til præsentationsportfolioen godkendes undervejs i studieåret. Godkendelse forudsætter at nærmere angivne deklarationskrav er opfyldt (jf. Almen del pkt. 5.2).

3.6

Der er mødepligt til alle former for tilstedeværelsesundervisning.

Deltagelsespligt omfatter de 4 pligtige produkter beskrevet i afsnittet "præsentationsportfolio". Mødepligten skal være overholdt, og præsentationsportfolioen samt didaktikrapporten skal foreligge i godkendt form, for at den studerende kan indstille sig til fællesforløbets afsluttende prøve.

4. Delprøven efter 1. år

Skriftlig prøve: Prøven er en lokalt stillet opgave som er fælles for alle studerende på årgangen. Der tages udgangspunkt i grundlæggende danskfaglige og fagdidaktiske kompetencer i tilknytning til arbejdet med sprog og tekster.

Materiale: Prøvematerialet er tekster fra og/eller til skolen og andre lærerfaglige tekster.

Tidsramme: En uge.

Gennemførelse: Opgaven gennemføres som hjemmeopgave. Opgavebesvarelsen må maks. svare til 10 normalsider á 2600 anslag. Den studerendes skriftlige sprogfærdighed indgår i bedømmelsen.

Bedømmelse: Bestået/ikke bestået.

Dansk - aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin

I specialiseringsforløbet vendt mod begynder- og mellemtrinnet arbejdes med en fordybelse i de danskfaglige kundskabs- og færdighedsområder, der især udvikler kompetencer knyttet til læreropgaver i danskundervisningen i 1.-6. klasse.

1.1 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence til

- a) at analysere og vurdere sprog og tekster til 1.-6. klasse i forskellige genrer og i forskellige medier på et reflekteret metodegrundlag,
- b) at beskrive, analysere og vurdere eksempler på danskundervisning, læring og dannelsesprocesser i 1.-6. klasse,
- c) at overføre analytiske kompetencer fra et område til et andet, arbejde tværfagligt og kunne kombinere viden og kunnen fra danskfagets og de pædagogiske fags områder,
- d) at planlægge, gennemføre og vurdere en differentieret danskundervisning i 1.-6. klasse,
- e) at finde, vurdere og udarbejde undervisningsmidler og -materialer, herunder it-baserede,
- f) at beskrive anvendelseskriterier for et bredt spektrum af evalueringsformer til løbende og afsluttende evaluering,
- g) at evaluere og reflektere over undervisning i 1.-6. klasse, identificere udviklingsbehov og beskrive dem,
- h) at analysere bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn,
- i) at formulere og analysere professionsfaglige problemstillinger og handlemuligheder med inddragelse af forskningsresultater, der relaterer til undervisning i 1.-6. klasse,
- j) at formidle undervisning og lede arbejdet i klassen i 1.-6. klasse med anvendelse af et hensigtsmæssigt sprog,
- k) at samarbejde med kolleger og andre om danskundervisningen og dens rammer i mundtlig og skriftlig form,
- l) at anvende it til kommunikation og vidensdeling og
- m) at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning i dansk og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.2 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagets fællesforløb arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af danskundervisning i 1.-6. klasse.

I arbejdet indgår:

- a) Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Evaluering af undervisning og læreprocesser.
- e) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- f) Læsning og skrivning i skolestart og på mellemtrin.
- g) Faglig læsning.
- h) Fortælling og drama, oplæsning og formidling.
- i) Udtale og stavning.

- j) Håndskrivning og skrivning på computer.
- k) Udtryksfærdighed i forskellige medier.
- l) Sprogudvikling og sproglig vejledning.
- m) Sproglig bevidsthed og sprognormer.
- n) Forståelse af norsk og svensk.
- o) Dansk som andetsprog.
- p) Børnelitteratur.
- q) Litteraturundervisning og kanon.
- r) Billedanalyse.
- s) Filmgenrer og computerspil.
- t) Genre- og mediekendskab.
- u) It i danskundervisningen.
- v) Dansk i tværfaglige sammenhænge.
- w) Undervisningsdifferentiering og specialundervisning og it som understøttende og kompenserende værktøj.
- x) Evalueringsformer i danskundervisningen.

2. Indhold

Specialiseringsdel A rummer en række kortere eller længere studieforløb, der tilsammen dækker de centrale kundskabs- og færdighedsområder: arbejdet med dansk sprog og tekster på folkeskolens begynder- og mellemtrin. Fagdidaktik og fagrelevant teori udgør en væsentlig del af alle studieforløb. Der lægges endvidere særlig vægt på professionsdelen af faget, jf. afsnittet "Praktik og professionsrelationer".

3.1 Arbejdsformer

Undervisningens indhold og arbejdsformer tilrettelægges af lærer(e) og studerende på en måde så der kan arbejdes med alle fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Ved semesterstart udformer lærer(e) og studerende i fællesskab en plan for arbejdet med studieforløbene. Godkendelsesprocedure for portfolio skal fremgå af denne semesterplan.

3.2 Organisering

Arbejdet med faget organiseres fx som holdundervisning, studiegrupperarbejde, forelæsninger, oplæg fra studerende eller plenumdiskussioner. Dele af undervisningen kan organiseres som virtuel undervisning.

3.3 Praktik og professionsrelationer:

Den studerendes erfaringer fra praktik og andre professionsrelationer inddrages løbende.

Praktikforløbet organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projektsamarbejde med psykologifaget, hvor de studerende undersøger en danskfaglig problemstilling med anvendelse af faglige, fagdidaktiske og

pædagogiske teorier med særlig fokus på indskolingsproblematikker. Praktikvejledningen forestås af lærerteamet omkring holdet i samarbejde med praktikskolernes praktiklærere.

Praktikforløbet dokumenteres med en didaktikrapport hvor videnskabelig metode og akademisk arbejdsmåde anvendes. Didaktikrapporten indgår i en progressionstænkning med henblik på professionsbachelorprojektet.

3.4.1

Relevante forskningsresultater fra ind- og udland inddrages løbende i undervisningen (jf. fagets målbeskrivelse vedr. udviklingskompetence).

3.4.2

Der arbejdes med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer i tilknytning til de tematiserede undervisningsforløb og didaktikrapporten.

3.4.3

Internationale perspektiver eller temaer inddrages i nogle af studieforløbene.

3.4.4

Professionsbachelorprojektet og tilegnelsen af lærerkompetencer i uddannelsen er forankret i faget praktik. Dette sker som minimum gennem fagets deltagelse i praktikforberedelse og praktik efterbehandling som fortløbende henover studieåret vil bringe undervisningens indhold i forhold til praktikfagets centrale kundskabs- og færdighedsområder for den relevante årgang.

3.5 Digital portfolio

Arbejdsportfolio

Der udarbejdes løbende en digital arbejdsportfolio som indeholder de produkter som den studerende har udarbejdet i løbet af studiet.

Præsentationsportfolio

Læreren afgør efter samtale med holdet i tilknytning til hvilke studieforløb der skal udarbejdes pligtige produkter, og hvad kravene til det enkelte produkt er. Der udarbejdes i alt 4 pligtige produkter svarende til et omfang af 20-30 sider, som samles i en præsentationsportfolio og som læreren har givet respons på.

Produkterne til præsentationsportfolioen godkendes undervejs i studieåret. Godkendelse forudsætter at nærmere angivne deklarationskrav er opfyldt (jf. Almen del pkt. 5.2).

3.6

Deltagelsespligt omfatter de 4 pligtige produkter beskrevet i afsnittet "præsentationsportfolio" samt didaktikrapporten. Se i øvrigt under "Deltagelsespligt" i studieordningens almene del pkt.12.

Præsentationsportfolioen og didaktikrapporten skal foreligge i godkendt form for at den studerende kan indstille sig til prøve.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve. Der skal dokumenteres både faglig og fagdidaktisk kompetence.

4.1 Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

4.2 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave med karakter af professionsopgave på maks. 5 sider. Opgaven udarbejdes på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter.

Materiale: Valg af tekster til lærerfaglig analyse, karakteristik og vurdering godkendes af eksaminator.

Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve. Den studerendes mundtlige formuleringsevne indgår i bedømmelsen.

Eksaminationstid: 45 minutter.

Dansk – aldersspecialisering mod mellem- og sluttrin

I specialiseringsforløbet vendt mod mellem- og sluttrinnet arbejdes der med en fordybelse i de danskfaglige kundskabs- og færdighedsområder, der især udvikler kompetencer, der knytter sig til læreropgaver i danskundervisningen i 4.-9. klasse.

1.1 Mål

Målet er, at den lærerstuderende opnår følgende lærerfaglige kompetencer

- a) analysere og vurdere sprog og tekster til 4.-9. klasse i forskellige genrer og i forskellige medier på et reflekteret metodegrundlag,
- b) beskrive, analysere og vurdere eksempler på danskundervisning, læring og dannelsesprocesser i 4.-9. klasse,
- c) overføre analytiske kompetencer fra et område til et andet, arbejde tværfagligt og kunne kombinere viden og kunnen fra danskfagets og de pædagogiske fags områder,
- d) planlægge, gennemføre og vurdere en differentieret danskundervisning i 4.-9. klasse,
- e) finde, vurdere og udarbejde undervisningsmidler og -materialer, herunder it-baserede,
- f) beskrive anvendelseskriterier for et bredt spektrum af evalueringsformer til både løbende og afsluttende evaluering,
- g) evaluere og reflektere over undervisning i 4.-9. klasse, identificere udviklingsbehov og beskrive dem,
- h) analysere bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn,
- i) formulere og analysere professionsfaglige problemstillinger og handlemuligheder med inddragelse af forskningsresultater, der relaterer til undervisning i 4.-9. klasse,
- j) formidle undervisning og lede arbejdet i klassen i 4.-9. klasse med anvendelse af et hensigtsmæssigt sprog,
- k) samarbejde med kolleger og andre om danskundervisningen og dens rammer i mundtlig og skriftlig form,
- l) anvende it til kommunikation og vidensdeling og
- m) anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning i dansk og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.2 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagets fællesforløb arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af danskundervisning i 4.-9. klasse.

I arbejdet indgår kundskaber og færdigheder vedrørende:

- a) Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) lagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Evaluering af undervisning og læreprocesser.
- e) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- f) Mundtlig udtryksfærdighed i fortælling, dramatisering, debat og argumentation.
- g) Læsepædagogik og tekstanalyse.
- h) Oplæsning og læsemåder, der er afpasset læseformål, genre og medie.
- i) Faglig læsning.

- j) Håndskrift og skrivning på computer.
- k) Skriftlig udtryksfærdighed og sproglig vejledning.
- l) Udtryksfærdighed i forskellige medier, disponering, redigering og layout, på papir og skærm.
- m) Sproglig bevidsthed, sprogets historie og sprognormer.
- n) Nabosprog og nordisk kulturfællesskab.
- o) Dansk som andetsprog.
- p) Genre- og mediekendskab.
- q) Ungdomslitteratur.
- r) Historisk læsning.
- s) Litteraturundervisning og kanon.
- t) Billed-, film-, tv-genrer og computerspil.
- u) Aviser og andre faktatekster.
- v) Dansk i tværfaglige sammenhænge.
- w) Undervisningsdifferentiering, specialundervisning og it som understøttende og kompenserende værktøj.
- x) Folkeskolens afgangsprøve i dansk og andre evalueringsformer.

2. Indhold

Specialiseringsdel B rummer en række kortere eller længere studieforløb, der tilsammen dækker de centrale kundskabs- og færdighedsområder: arbejdet med dansk sprog og tekster på folkeskolens mellemtrin og i overbygningen. Fagdidaktik og fagrelevant teori udgør en væsentlig del af alle studieforløb. Der lægges endvidere særlig vægt på professionsdelen af faget, jf. afsnittet "Praktik og professionsrelationer".

3.1 Arbejdsformer

Undervisningens indhold og arbejdsformer tilrettelægges af lærer(e) og studerende på en måde så der kan arbejdes med alle fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Ved semesterstart udformer lærer(e) og studerende i fællesskab en plan for arbejdet med studieforløbene. Godkendelsesprocedure for portfolio skal fremgå af denne semesterplan.

3.2 Organisering

Arbejdet i faget organiseres fx som holdundervisning, studiegruppearbejde, forelæsninger, oplæg fra studerende eller plenumdiskussioner. Dele af undervisningen kan organiseres som virtuel undervisning.

3.3 Praktik og professionsrelationer:

Den studerendes erfaringer fra praktik og andre professionsrelationer inddrages løbende.

Praktikforløbet organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projektsamarbejde med psykologifaget, hvor de studerende undersøger en danskfaglig problemstilling med anvendelse af faglige, fagdidaktiske samt pædagogiske og psykologiske teorier med særlig fokus på udskolingsproblematikker. Praktikvejledningen forestås af lærerteamet omkring holdet i samarbejde med praktikskolernes praktislærere.

Praktikforløbet dokumenteres med en didaktikrapport hvor videnskabelig metode og akademisk arbejdsmåde anvendes. Didaktikrapporten indgår i en progressionstænkning mhp. professionsbachelorprojektet.

3.4.1

Relevante forskningsresultater m.m. fra ind- og udland inddrages løbende i undervisningen (jf. fagets målbeskrivelse vedr. udviklingskompetence).

3.4.2

Der arbejdes med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer i tilknytning til de tematiserede undervisningsforløb og praktikprojektet.

3.4.3

Internationale perspektiver eller temaer inddrages i nogle af studieforløbene

3.4.4

Professionsbachelorprojektet og tilegnelsen af lærerkompetencer i uddannelsen er forankret i faget praktik. Dette sker som minimum gennem fagets deltagelse i praktikforberedelse og praktik efterbehandling som fortløbende henover studieåret vil bringe undervisningens indhold i forhold til praktikfagets centrale kundskabs- og færdighedsområder for den relevante årgang.

3.5 Digital portfolio

Arbejdsportfolio

Der udarbejdes løbende en digital arbejdsportfolio som indeholder de produkter som den studerende har udarbejdet i løbet af studiet,

Præsentationsportfolio

Læreren afgør efter samtale med holdet i tilknytning til hvilke studieføløb der skal udarbejdes pligtige produkter, og hvad kravene til det enkelte produkt er. Der udarbejdes i alt 4 pligtige produkter svarende til et omfang af 20-30 sider, som samles i en præsentations-portfolio og som læreren har givet respons på.

Produkterne til præsentationsportfolioen godkendes undervejs i studieåret. Godkendelse forudsætter at nærmere angivne deklarationskrav er opfyldt (jf almen del pkt. 5.2).

3.6

Deltagelsespligt omfatter de 4 pligtige produkter beskrevet i afsnittet "præsentationsportfolio" samt didaktikrapporten. Se i øvrigt under "Deltagelsespligt" i studieordningens almene del, pkt. 12.

Præsentationsportfolioen og didaktikrapporten skal foreligge i godkendt form for at den studerende kan indstille sig til prøve.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve. Der skal dokumenteres både faglig og fagdidaktisk kompetence.

4.1 Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

4.2 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave med karakter af professionsopgave på maks. 5 sider. Opgaven udarbejdes på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter.

Materiale: Valg af tekster til lærerfaglig analyse, karakteristik og vurdering godkendes af eksaminator.

Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve. Den studerendes mundtlige formuleringsevne indgår i bedømmelsen.

Eksaminationstid: 45 minutter.

Fysik/kemi og natur/teknik – naturfagligt fællesforløb

1.1 Forløbets identitet

Fællesforløbet omhandler dels naturfagenes begrundelse og rolle i samfundet og skolen, fagenes indbyrdes sammenhæng og samspil gennem skoleforløbet dels samspillet med andre af skolens fag. Det omfatter bl.a. eksemplariske erkendelses- og arbejdsformer i naturfagene samt undervisningsformer, der skal fremme progression i elevernes faglige læring og udvikle deres praktiske færdigheder, kreativitet og lyst til at stille spørgsmål og lave undersøgelser.

Fællesforløbets stofområder er natur, teknik, livsbetingelser og levevilkår samt videnskabsteoretiske og historiske tilgange.

Der indgår almene læringspsykologiske og didaktiske elementer i fællesforløbet som forudsætning for planlægning, tilrettelæggelse og gennemførelse af den konkrete undervisning med henblik på at afdække forskellige perspektiver på børns naturfaglige læring på forskellige alders- og udviklings-trin, herunder andetsprosperspektivet.

Fællesforløbet er forudsætningen for specialiseringsforløbene af linjefagene fysik/kemi og natur/teknik.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til

- a) at formidle naturfagenes rolle i det samlede skolebillede,
- b) at udvikle elevernes naturfaglige erkendelse, lyst til udforskning og ansvarlighed over for miljøet, praktiske færdigheder, kreativitet og evne til samarbejde,
- c) at målsætte, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og udvikle naturfagsundervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og på baggrund af viden om progression samt om børns og unges interesse for naturfag,
- d) at forestå en almindelig naturfagsundervisning på baggrund af et fagsyn, der er forankret i eksemplariske naturfaglige erkendelsesformer, arbejds måder og tankegange,
- e) at kunne forholde sig til interessekonflikter i samspillet mellem menneske, teknologi og natur og perspektivere i forhold til forskellige natursyn og etiske spørgsmål,
- f) at kunne samarbejde med lærere i naturfagene og andre fagområder om anvendelse af fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almen didaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis,
- g) at kombinere viden fra naturvidenskabernes og teknologiens historie med den overordnede samfundsudvikling i sin undervisning,
- h) at forstå anvendelser af naturfaglig viden og tilhørende praktiske/eksperimenterende metoder og
- i) at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindelig didaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere naturfaglig undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktiske elementer

Indholdet er:

Kundskaber og færdigheder med relevans for undervisning i naturfag vedrørende erkendelses- og arbejdsformer, børns læring, betydningen af læringsmiljø, herunder undervisningsformer, arbejdsformer, materialer, lærebøger og fysiske rammer.

Samt viden om:

- a) Vejledning i forskellige typer undervisning og i forhold til børns udvikling.
- b) Evaluering af undervisning og læreprocesser.
- c) Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- d) Iagttagelse og beskrivelse af relationer såvel mellem elever som mellem lærer-elever.
- e) Planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse, og evaluering af undervisning, hvis mål er elevens naturfaglige almindelse og de udviklingsmuligheder, der ligger i naturfagene gennem hele skoleforløbet.
- f) Det praktiske/eksperimenterende arbejde i undervisningen, herunder sikkerhedsbestemmelser om ansvar, laboratorieindretning, brandbekæmpelse samt grundlæggende førstehjælp.
- g) Naturfagernes begrundelse som skolefag og begrundelser for naturfaglig-teknologisk dannelse.
- h) Nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder i naturfagene herunder børns og unges interesse for naturfagene.
- i) Opstilling af kriterier for stofudvælgelse til brug for analyse, vurdering og udvikling af undervisningsmidler.
- j) Afdækning, vurdering og karakterisering af elevernes faglige udbytte af undervisningen i naturfagene i lyset af deres udviklingstrin, fagets progression og muligheder for undervisningsdifferentiering.
- k) Dialog som baggrund for at udvikle elevernes naturfaglige begreber og sammenhængsforståelse i et præcist fagsprog.
- l) Børns evne til at arbejde naturfagligt ved at opstille hypoteser, ræsonnere, udforske og konkludere.
- m) Naturfaglig viden, arbejdsmåder og tankegange i formelle og uformelle læringsmiljøer.
- n) Elevernes begrebsudvikling, hverdagsprog hverdagsforestillinger, herunder specielt problemstillinger vedrørende tosprogede børn.

Faglige elementer

Indholdet er viden om:

- a) Arbejdsmåder, tankegange, fagsyn og kernefaglighed inden for de forskellige naturfag.
- b) Centrale elementer af naturvidenskabernes og teknologiens historie og idégrundlag.
- c) Forskellige natursyn og interessekonflikter, for eksempel begrundet i forskellige æstetiske og etiske holdninger til naturen.
- d) Naturfagernes grundfortællinger/paradigmer, herunder modeller for universets udvikling, evolutionsteorien og fra kontinentaldrift til pladetektonik.
- e) Forestillinger om og modeller for stoffers opbygning, egenskaber og omdannelser.
- f) Energiformer og –forsyning.
- g) Fænomener i den nære og fjerne omverden, herunder vejr, klima, magnetisme, elektricitet, lys, lyd og astronomi.
- h) Ressourcer, teknologi, produktion og miljø og de interesse modsætninger, der knytter sig til natur- og samfundsudviklingen.
- i) Eksempler på levende organismers livsbetingelser, livsrytmer og samspil i naturen.
- j) Udviklingsprocesser og kredsløb i naturen.
- k) IT som redskab i naturfagsundervisning, herunder dataopsamling og simulering.

2. Indhold

Det naturfaglige fællesforløb er forudsætningen for de efterfølgende specialiseringer i natur/teknik og fysik/kemi. Fællesforløbet vil indeholde både naturfaglige og pædagogiske/didaktiske elementer som integreres løbende i undervisningen. Indholdet vælges således, at de centrale kundskabs- og færdighedsområder behandles med henblik på, at den studerende får mulighed for, fagligt og pædagogisk

at begrunde, beherske og formidle naturfag i det samlede skolebillede. Der lægges særligt vægt på at den studerende opnår erfaringer med og kundskaber om anvendelse af natur- og kulturmiljøer som eksempler på undervisnings- og læringsarenaer, der findes uden for klasseværelset.

3.1 Arbejdsformer

Studiet af naturfag tager afsæt i en introduktion til fagområdet og omfatter i forlængelse heraf et obligatorisk laboratorie- og sikkerhedskursus. Såfremt en studerende måtte være forhindret i at gennemføre sikkerhedskurset, kan det efter aftale med holdets lærer(e) gennemføres sammen med et andet hold. Holdet udvælger og tilrettelægger herefter i samråd med læreren systematiske, tematiske og/eller tværfaglige undervisningsforløb, der også omfatter samarbejde med andre fag og evt. samarbejde til anden side f.eks. skoler. Mindst ét af forløbene skal inddrage udeskole og udeundervisning som væsentligt omdrejningspunkt. Der udarbejdes en semesterplan, hvor der aftales forpligtende retningslinjer i fællesskab - herunder aftaler om fremlæggelser på holdet, brug af logbog, deklarationskrav til den digitale portfolio, praktikevaluering etc. I forbindelse med de forskellige forløb arbejdes der med varierende undervisnings- arbejds- og organisationsformer - både eksperimentelt og teoretisk.

Elementer i naturfagsundervisning, der implicerer almene læringspsykologiske og didaktiske perspektiver varetages i et tværfagligt samarbejde med de pædagogiske fag jf. bl.a. bekendtgørelsens bilag 1 afsnit 3. Dette vil inkludere naturfagsundervisning i folkeskolen generelt i henhold til folkeskolens gældende ministerielle målsætninger f.eks. i form af begrundelsesdiskussioner for valg af indhold og arbejdsformer.

It integreres i relevant omfang i studiet, hvor den kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Undervisningsforløbene afsluttes med, at den studerende udarbejder et kort skriftligt produkt med dokumentation af eksperimentelt arbejde, fagligt teoretisk arbejde samt pædagogiske og didaktiske overvejelser. Dokumentationen lægges i den studerendes digitale portfolio.

3.2 Fagets praktik- og praksisrelationer

Linjefaget bidrager til praktik-forberedelse og -efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde. De studerende udarbejder en didaktikrapport i linjefaget jf. studieordningens generelle bestemmelser – se afsnit 3.3. Linjefaget redegør for sammenhænge imellem fagdidaktik, alment pædagogiske og didaktiske forhold ved inddragelse af fagdidaktisk litteratur, litteratur for naturfagene i folkeskolen og andet relevant skolemateriale.

De studerende skal forberede, gennemføre og evaluere et undervisningsforløb, der angår børns læring i naturfaglige sammenhænge i samarbejde teknik- og naturvidenskabscentre eller i forbindelse med naturfagsrelaterede temadage og lignende.

3.3 Forskning og innovation

Der inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder i studiet.

3.4 Evaluering

Der arbejdes med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer i tilknytning til de tematiserede undervisningsforløb og praktikken. Gennem løbende evaluering indarbejdes evalueringresultaterne i undervisningen.

3.5 Internationalisering

Der inddrages aspekter af andre landes skoleforhold og naturfags-undervisning. I undervisningen kan indgå tekster på nordiske og hovedsprog.

3.6 Deltagelsespligt

Indstilling til prøven forudsætter:

1. Lærerens attestation for gennemført laboratorie- og sikkerhedskursus.
2. At den studerende har opfyldt deltagelsespligten i forhold til aftaler i semesterplaner og udarbejdelsen af de korte skriftlige produkter eller præsentationsportfolio efter hvert undervisningsforløb.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter (præsentationsportfolio), der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til prøven.

4.1 Mundtlig og praktisk prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

I prøven indgår demonstration af eksempler på praktisk/eksperimenterende arbejde i naturfagsundervisningen, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 30 minutter

Bedømmelse: Bestået / ikke bestået

1.1 Fagets identitet

Linjefaget fysik/kemi bygger videre på fællesforløbet for fysik/kemi og natur/teknik og fokuserer på at uddanne fysik/kemilærere til at varetage undervisning i grundskolen. Kernen i linjefaget er de didaktiske forhold vedrørende undervisning i fysik/kemi i grundskolen og arbejdet med fysiske, kemiske og teknologiske begrebsområder og problemstillinger. De studerende forberedes på selv at videreudvikle skolefaget i overensstemmelse med samfundets udvikling og deraf følgende krav til undervisningen. Centralt i faget er naturfaglige arbejdsmåder og tankegange til forståelsen og beskrivelsen af verden og samspillet mellem naturvidenskabelig modelbygning og eksperimentelt funderet naturbeskrivelse fra det mikroskopiske niveau til det kosmologiske.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og udvikle

- en varieret undervisning i faget for alle elever samt medvirke til fagets udvikling i grundskolen, så eleverne lærer fysik/kemi og udvikler, vedligeholder og styrker deres interesse for faget,
- undervisning, der omfatter undersøgelser/eksperimenter og sammenknytter hypotesedannelse, dataopsamling, vurdering af data og modelbygning,
- virksomhedsbesøg, ekskursioner, feltarbejde og andre uformelle læringsmiljøer,
- undervisning med udgangspunkt i elevernes egne forestillinger, deres dagligdag og omgivelser,
- brug af fagdidaktisk forskning fra fagdidaktiske tidsskrifter og andre kilder i forbindelse med undervisningen,
- anvendelser af fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis og
- anvendelser af fysik/kemifaglig viden og tilhørende eksperimentelle metoder.

Den studerende udvikler samtidig kompetence til at deltage i debatten om undervisningspraksis, fagets rolle i skolen, fagets samspil med andre fag og fagets rolle i samfundet.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagenes fællesforløb arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af undervisning i fysik/kemi.

I arbejdet indgår kundskaber og færdigheder vedrørende grundlæggende begreber og teorier, herunder:

- Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- lagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer og elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning og læreprocesser.
- Centrale bestemmelser for folkeskolen, undervisningsvejledninger og lokale læseplaner.
- Målsætning, udarbejdelse af årsplaner, udarbejdelse og anvendelse af undervisningsmaterialer, og brug af digitale materialer.
- Kønsforskelle i læringen, tosprogedes særlige forhold, børns og unges interesse for og engagement i naturvidenskab.
- Klasseledelse og samarbejde mellem lærere.
- Åbne/lukkede arbejdsformer, uformelle læringsmiljøer, ekskursioner og brug af Internettet.

- j) Hverdagserfaringer, hverdagsforestillinger og parallellæring.
- k) Fagets forhold til og samarbejde med andre fag.

I arbejdet indgår grundlæggende faglige begreber, modeller og teorier, herunder:

- a) Stofs egenskaber, omdannelser og partikelnatur.
- b) Energi, energiformer, energiomsætninger og energistrømme.
- c) Felter og kræfter.
- d) Universets og Solsystemets dannelse, opbygning og udvikling.

I arbejdet indgår fysik og kemi i hverdag og samfund, herunder:

- a) Naturfænomener og deres udforskning.
- b) Omverdensforståelse.
- c) Kemiske og fysiske stofkredsløb.
- d) Ressourcer, energiforsyning og kemisk produktion.
- e) Teknologiens indhold af teknik og fysisk/kemisk viden.
- f) Vekselvirkning mellem naturvidenskab og teknologi.
- g) Naturvidenskabens rolle i samfundsudvikling, demokrati og kultur.

I arbejdet indgår den historiske udvikling i videnskabsfagene fysik og kemi, herunder:

- a) Elementer af videnskabsteori og -filosofi.
- b) Naturvidenskabens begrænsninger, naturvidenskab og etik.
- c) Udvalgte perioder i videnskabsfagernes historie.
- d) Historiske og moderne naturvidenskabelige verdensbilleder.
- e) Udvalgte træk ved den teknologiske udvikling.

I arbejdet indgår arbejdsmåder og tankegange, herunder brug af:

- a) Praktisk og eksperimentelt arbejde.
- b) Modeller, animationer og simulationer.
- c) Digital og analog dataopsamling.
- d) Databaser, tabeller, opslagsværker og Internet.

I arbejdet indgår laboratoriesikkerhed, herunder:

- a) Affaldshåndtering og miljøhensyn.
- b) Indretning, drift og vedligeholdelse af laboratorier.
- c) Risikomomenter og sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med undervisning.
- d) Risikovurdering i forbindelse med udvælgelse og planlægning af undervisningsaktiviteter.

2. Indhold

Faget består af en faglig og en didaktisk del. Der tilstræbes en nær sammenhæng mellem de to dele. Holdet vælger og tilrettelægger i samråd med læreren systematiske, tematiske og/eller tværfaglige undervisningsforløb. Indholdet vælges således at de centrale kundskabs- og færdighedsområder behandles med henblik på, at den studerende får mulighed for, fagligt og pædagogisk at begrunde, beherske og formidle undervisning i fysik/kemi i folkeskolen. Tilrettelæggelsen munder ud i en semesterplan for hvert semester, der også omfatter samarbejde med andre fag og evt. samarbejde til anden side.

3.1 Arbejdsformer

Efter en kort introduktion begynder faget med et obligatorisk sikkerhedskursus som bygger videre på forløbet fra fællesdelen. Der er mødepligt til dette kursus. Desuden vil sikkerheds- og miljøaspektet indgå som en naturlig del af undervisningen i de forskellige forløb. Såfremt en studerende måtte være forhindret i at gennemføre det planlagte sikkerhedskursus, kan kurset, efter aftale med holdets lærer(e) gennemføres sammen med et andet hold. Det kan være nødvendigt, at den studerende har adgang til et af uddannelsesstedet godkendt fysik/kemi lokale i sit nærområde, hvor der kan udføres praktiske eksperimenter for at kunne opfylde deltagelsespligten i faget.

Undervisningen er organiseret i en række tematiske forløb, og i forbindelse med de forskellige forløb arbejdes der med varierende arbejdsformer både eksperimentelt og teoretisk. Som supplement til fysik/kemiundervisningens fagdidaktiske element, samarbejdes der med de pædagogiske fag om det integrerede pædagogiske fagområde jf. bl.a. bekendtgørelsens bilag 1 afsnit 3. Dette vil inkludere fysik/kemi-undervisning i henhold til gældende ministerielle målsætninger for faget. Relevante nationale og internationale pædagogiske undersøgelser med relation til faget, inddrages i undervisningen.

Hver studerende opretter og vedligeholder en digital portfolio og it integreres i relevant omfang i studiet, hvor den kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Undervisningsforløbene afsluttes med at den studerende udarbejder et kort skriftligt produkt med dokumentation for eksperimentelt arbejde, fagligt teoretisk arbejde og didaktiske overvejelser. Produktet lægges i den studerendes digitale portfolio.

3.2 Undervisningsplaner

Med udgangspunkt i de korte skriftlige produkter skal den studerende udarbejde 7 undervisningsplaner i fysik/kemi for forskellige klassetrin i folkeskolen. Den studerende skal sikre, at undervisningsplanerne tilsammen omhandler et bredt udsnit af de fysiske og kemiske emner, begreber, teorier og arbejdsmetoder, der er relevante i folkeskolens trin- og slutmål. Emnerne vælges af de studerende og godkendes af læreren. Herudover udarbejder den studerende en didaktikrapport.

Undervisningsplanerne udarbejdes enkeltvis eller i grupper.

Hver undervisningsplan skal indeholde:

- titel,
- begrundelse for valg af emne og undervisningsplanen,
- relevante fagdidaktiske overvejelser,
- beskrivelse af det påtænkte undervisningsforløb, herunder: hvilket tekstmateriale, hvilke elevøvelser og demonstrationsforsøg (herunder risikomomenter og sikkerhedsforanstaltninger), arbejdsmåder m.m.,
- beskrivelse af elevernes forudsætninger, samt af hvad de forventes at kunne, når forløbet er slut.

I forbindelse med undervisningsplanerne skal den studerende have tilegnet sig den faglige viden, praktisk og teoretisk, der er nødvendigt for at kunne undervise i emnet.

Hver undervisningsplan har et omfang på højst 20 sider inkl. bilag. Undervisningsplanerne lægges i den digitale portfolio.

Efter aftale med fagets lærer(e) kan studerende afløse indtil 2 undervisningsplaner ved udarbejdelse af tilsvarende planer tilvejebragt gennem studieophold i udlandet.

Én af undervisningsplanerne kan efter aftale med læreren afløses af en rapport. Rapporten skal have et tilsvarende indhold som en undervisningsplan. Rapporten skal godkendes af faglæreren.

3.3 Fagets praktik- og praksisrelationer

Linjefaget bidrager til praktik-forberedelse og -efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde. De studerende udarbejder en didaktikrapport i linjefaget jf. studieordningens generelle bestemmelser – se afsnit 3.3. Linjefaget redegør for sammenhænge imellem fagdidaktik, alment pædagogiske og didaktiske forhold ved inddragelse af fagdidaktisk litteratur, litteratur for naturfagene i folkeskolen og andet relevant skolemateriale.

Desuden samarbejdes der med skoler eller eksterne interessenter, fx teknik- og naturvidenskabscentre i det omfang det er muligt fx ved at planlægge og gennemføre en naturfagsuge.

3.4 Evaluering og dokumentering

I forbindelse med et eller flere tematiske forløb arbejdes der med evaluerings- og dokumentationsformer i folkeskolen i relation til fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder.

I forbindelse med et eller flere af de tematiske forløb evaluerer og dokumenterer den enkelte studerende sit udbytte af forløbet.

3.5 Tværfaglige forløb

I løbet af studiet skal de studerende, have gjort erfaringer med og overvejet fagets muligheder i forbindelse med tværfaglige forløb.

3.6 Den studerendes sprogfærdighed

I forbindelse med den studerendes udarbejdelse af skriftlige produkter og evt. mundtlige fremlæggelser, arbejdes der med udvikling af den studerendes skriftlige og mundtlige sprogfærdighed.

3.7 Internationalisering

Der inddrages aspekter af andre landes skoleforhold og naturfags-undervisning. I undervisningen kan indgå tekster på nordiske og hovedsprog.

3.8 Deltagelsespligt

Indstilling til prøven forudsætter, at følgende tre betingelser er opfyldt:

1. Lærerens attestations for gennemført laboratorie- og sikkerhedskursus.
2. At den studerende har opfyldt deltagelsespligten i forhold til aftaler i semesterplanen og udarbejdelsen af de korte skriftlige produkter efter hvert undervisningsforløb.
3. At den studerende har afleveret og fået godkendt undervisningsplanerne.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst seks undervisningsplaner, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

Undervisningsplanen danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

1.1 Fagets identitet

Linjefaget natur/teknik bygger videre på fællesforløbet for fysik/kemi og natur/teknik og uddanner natur/teknik-lærere. Linjefaget natur/teknik integrerer fagdidaktik, læringsteori og undervisningsmetoder som en forudsætning for en kreativ og engagerende undervisning i naturfaglige temaer for elever på skolens yngste og mellemste klassetrin. Den faglige sammenhæng i linjefaget natur/teknik kommer til udtryk gennem en eksemplarisk og tematisk undervisning. Faget omhandler natur, teknik, livsbetingelser, levevilkår samt menneskets samspil med naturen i den nære og den fjerne omverden. Centralt i faget står det praktisk/eksperimenterende og undersøgende arbejde.

Skolefaget natur/teknik er en bred naturfaglig indgang til naturfaglige arbejdsmåder og viden om natur, teknik, livsbetingelser og levevilkår. Faget danner basis for elevernes videre arbejde med skolefagene biologi, fysik/kemi og geografi i skolens ældste klasser.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende udvikler kompetencer til

- a) at varetage en varieret undervisning i natur/teknik for alle elever samt medvirke til udvikling af faget i folkeskolen, så eleverne fastholder og udvikler deres interesse og engagement for naturfagene,
- b) at udvikle børns naturfaglig erkendelse, lyst til udforskning, fortrolighed med og glæde ved at færdes i naturen,
- c) at tilrettelægge og evaluere en undervisning, der med hensyn til faglige begreber, indhold og arbejdsformer sikrer en hensigtsmæssig progression i elevernes læring og som tilgodeser elever på forskellige udviklingstrin,
- d) at kunne formidle og anvende naturfaglige arbejdsmetoder og tankegange, der er tilpasset elevernes udviklingstrin og faglige standpunkt,
- e) at kunne demonstrere en bred og punktvis dyb faglig indsigt inden for natur, teknik, livsbetingelser, levevilkår og menneskets samspil med naturen med særlig relevans for skolefaget natur/teknik,
- f) at være i stand til sammen med andre at udvikle faget i skolen og
- g) at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindelige, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.3 Centrale kundskabs og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Formidling og naturfagsundervisning i folkeskolen inden for rammerne af naturfaglig almindelse.
- e) Skolefagets grundlæggelse, indhold og historiske udvikling.

- f) Eksempler på faglig progression og sammenhæng med skolens øvrige fag, specielt naturfagene.
- g) Planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af natur/teknik undervisning, der indeholder overvejelser over progression og tager hensyn til den enkeltes elevs kognitive, affektive og sociale baggrund for naturfaglig læring.
- h) Viden om, hvordan hverdagsbegreber og hverdagssprog på hensigtsmæssig måde kan udvikles til faglige begreber med tilhørende fagsprog.
- i) Opstilling af faglige mål for elevers læring indeholdende en faglig progression med udgangspunkt i fagets bestemmelser.
- j) Forskellige evalueringsformer rettet mod såvel den enkeltelte elev som hele klassen, så evaluering bliver en naturlig integreret del af undervisningen.
- k) Viden om, hvordan der kan gennemføres en undervisning, som bygger på iagttagelser, teoretiske refleksioner, aktuelle begivenheder undersøgende, praktisk og eksperimenterende arbejde i laboratoriet og i den omgivende natur.
- l) Viden om, hvordan der kan opstilles kriterier for stofudvælgelse, bl.a. til brug for analyse og vurdering af undervisningsmidler.
- m) Viden om, hvordan informations- og kommunikationsteknologi anvendes som et fagligt/pædagogisk værktøj i undervisningen.
- n) Viden om, hvordan omverdenen og uformelle læringsmiljøer kan inddrages som en væsentlig del af den faglige undervisning.
- o) Fagdidaktisk teori der bygger på nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder.
- p) Naturfaglige fænomener, stoffer, materialer, levende organismer og apparater, som børn møder i omverdenen.
- q) Indsigt i naturgivne og menneskeskabte forhold, som har indflydelse på menneskers og andre levende organismers levevilkår og livsbetingelser i den nære og fjerne omverden.
- r) Kroppen og dens funktioner, samt menneskets sundhed i relation til livsstil, levevilkår og livskvalitet.
- s) Stofkredsløb og energistrømme som centrale sammenhænge.
- t) Viden om teorier om universets, Jordens og livets opståen og udvikling og forskellige verdensbilleder.
- u) Teknologi i hverdag og samfund.
- v) Viden om forskellige natursyn og interesseudsætninger i forhold til naturanvendelse og bæredygtighed.
- w) Viden om og brug af relevante kilder, kort, opslagsværker, bestemmelser og informationsteknologi.
- x) Færdigheder i at anvende naturvidenskabelige undersøgelsesmetoder og eksperimenter med enkelt udstyr i laboratoriet og lokalområdet samt at bygge og designe enkle konstruktioner.

2. Indhold - form og organisering

Da undervisningen vil rette sig mod skolefaget natur/teknik, tilstræbes en nær sammenhæng mellem den faglige og didaktiske del. Læringsmiljøer som for eksempel udeundervisning og naturcentre inddrages løbende i undervisningen.

Undervisningen organiseres primært i tematiske og tværfaglige undervisningsforløb, der tilrettelægges af holdet sammen med læreren. Indholdet vælges med afsæt i de centrale færdigheds- og kundskabsområder og behandles på en sådan måde, at den studerende får mulighed for fagligt og pædagogisk at begrunde, formidle og videreudvikle skolefaget natur/teknik. I betragtning heraf indgår forskningsresultater inden for naturfagsdidaktikken som en integreret del af undervisningen.

Tværfaglighed og andet samarbejde med andre fag udgør en del af fagets særkende, og tværprofessionelle aspekter samt perspektiver på internationalisering medtænkes løbende.

Elementer i naturfagsundervisning, der implicerer almene læringspsykologiske og didaktiske perspektiver varetages i et tværfagligt samarbejde med de pædagogiske fag jf. bl.a. bekendtgørelsens bilag 1 afsnit 3. Dette vil inkludere natur/teknik-undervisning i henhold til gældende ministerielle målsætninger for faget.

I n/t-studieforløbet indgår blandt andet:

- Arbejde med sproglig bevidstgørelse af naturvidenskabelige fænomener i en syntese af de naturvidenskabelige fag.
- Praktisk/musiske og eksperimentelle tilgange til undervisningen. Bl.a. skal den studerende lære at bruge naturen som alternativ til klasselokalet.
- Der arbejdes med integration af it i undervisningen.
- Et idéhistorisk arbejde med naturvidenskabens tænkning i almindelighed og fagets udvikling i særdeleshed.

3.1 Arbejdsformer

Forudsætning for deltagelse i undervisning er bestået laboratorie- og sikkerhedskursus som beskrevet under naturfagligt fællesforløb.

Undervisningen vil blive struktureret i tematiske forløb ud fra en refleksion over centrale kundskabs- og færdighedsområder. Der vil blive anvendt varierende undervisnings-, arbejds- og organisationsformer. Praktiske og eksperimenterende arbejdsformer vil udgøre en væsentlig del af undervisningen. Ved begyndelsen af hvert semester aftales forpligtende retningslinier for organisering, formidling og evaluering på holdet, herunder aftaler om fremlæggelser, brug af portfolio og praktik. Sådanne aftaler beskrives i en semesterplan.

Lejrskoleophold skal udgøre et af temaerne. Dette ophold er obligatorisk og kan ikke skriftligt afløses. I tilfælde af sygdom, barsel el. lign. henvises den studerende til deltagelse i et obligatorisk lejrskoleophold på et andet liniehold det efterfølgende studieår.

Hvert semester afsluttes med et kort skriftligt produkt (en semesteropgave), som dokumenterer såvel fagligt-teoretisk som praktisk-eksperimentelt arbejde samt didaktiske refleksioner knyttet hertil.

3.2 Fagets praktik- og praksisrelationer

Linjefaget bidrager til praktik-forberedelse og -efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde. De studerende udarbejder en didaktikrapport i linjefaget jf. studieordningens generelle bestemmelser – se afsnit 3.3. Linjefaget redegør for sammenhænge imellem fagdidaktik, alment pædagogiske og didaktiske forhold ved inddragelse af fagdidaktisk litteratur, litteratur for naturfagene i folkeskolen og andet relevant skolemateriale.

De studerende skal forberede, gennemføre og evaluere et undervisningsforløb, der angår børns læring i naturfaglige sammenhænge i samarbejde med teknik- og naturvidenskabscentre eller i forbindelse med naturfagsrelaterede temadage og lignende.

3.3 Etablering af referencesamling

Under studieforløbet i natur/teknik etablerer den studerende en personlig referencesamling inden for det naturfaglige område. Nærmere retningslinier herfor aftales ved studiestart.

3.4 Deltagelsespligt i Natur/teknik

Deltagelsespligten omfatter godkendelse af semesteropgaver, gennemført laboratorie- og sikkerhedskursus samt lejrskoleophold og deltagelse i praktik-forberedelse og praktikefterbehandling.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire studieprodukter (præsentationsportfolio), der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig og praktisk prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

I prøven indgår demonstration af eksempler på praktisk/eksperimenterende arbejde i undervisningen i natur/teknik.

Eksaminationstid: 45 minutter

Matematik (aldersspecialiseret)

Fagets identitet

Faget matematik er i læreruddannelsen karakteriseret ved samspillet mellem matematiske kompetencer, matematikundervisningens didaktik og matematikundervisningens praksis i skolen.

Fagets historie, fagets rolle som kulturbærer og fagets anvendelser er en vigtig del af fagets identitet som undervisningsfag. Faget bidrager med opmærksomhed på nuværende og fremtidige muligheder og begrænsninger i en højt teknologisk og globaliseret verden.

1.1 Mål

Målet er, at den studerende opnår

- a) kompetence til at redegøre for dybde og sammenhæng mellem folkeskolefagets stofområder på mellemtrinnet og de dele af videnskabsfaget matematik, der støtter lærervirksomheden på dette område,
- b) kompetence til at spørge og svare i, med og om matematik, dvs. følge og bedømme forskellige typer af matematiske ræsonnementer; udvikle og gennemføre matematisk argumentation, herunder beviser; have erfaringer med induktiv og deduktiv arbejdsmetode i matematik; kunne vælge strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer, samt kunne afgrænse, strukturere, matematisere, fortolke og kritisere i forbindelse med matematisk modellering,
- c) kompetence til at forstå og betjene sig af hensigtsmæssige repræsentationsformer; knytte forbindelse mellem hverdagsprog og fagsprog; afkode, oversætte og behandle symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken, samt anvende og vurdere it i en faglig og pædagogisk sammenhæng,
- d) kompetence til at kunne sætte sig ind i, analysere og vurdere rammer og bestemmelser for faget matematik nationalt og lokalt samt udforme og begrunde lærings- og undervisningsmål,
- e) kompetence til at kunne begrunde, planlægge og gennemføre matematikundervisning i samspil med eleverne; finde, bedømme og udvikle undervisningsmidler til matematikundervisning samt motivere og inspirere elever til engagement i matematisk aktivitet,
- f) kompetence til at kunne afdække, vurdere og karakterisere elevernes matematikfaglige udbytte og kompetencer; være fortrolig med et bredt udvalg af redskaber til evaluering i matematik med kendskab til validitet og reliabilitet, samt afdække elevers læringsstrategier og holdninger til matematikfaget med henblik på progression og differentiering i undervisningen,
- g) kompetence til at kunne kommunikere og samarbejde med kolleger og med personer uden for skolen, f.eks. forældre, administration og myndigheder om sagsforhold knyttet til matematikundervisning,
- h) kompetence til at kunne videreudvikle egen matematisk indsigt og fagdidaktisk kompetence bl.a. gennem refleksion over egen undervisning og identifikation af udviklingsbehov og
- i) kompetence til at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindelige, psykologiske og pædagogiske teorier med henblik på at håndtere matematikundervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.2 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Børns læring, erkendelses- og arbejdsformer, betydningen af læringsmiljø, herunder undervisningsformer, arbejdsformer, materialer og fysiske rammer.
- b) Vejledning i forskellige typer undervisning og i forhold til børns udvikling.
- c) Planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning og evaluering af læreprocesser.

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Kundskab om og færdighed i at forholde sig analyserende til matematikfagets begrundelse, formål og indhold i et historisk og nutidigt perspektiv.
- b) Rammer og bestemmelser for matematikundervisningen nationalt og lokalt.
- c) Udformning af og begrundelse for lærings- og undervisningsmål.
- d) Begrundelse, planlægning og gennemførelse af matematikundervisning i samspil med eleverne.
- e) Udarbejdelse, vurdering og udvikling af undervisningsmaterialer til matematik.
- f) It som arbejdsredskab og som integreret del af linjefaget og skolefaget matematik.
- g) Afdækning, vurdering og karakteristik af elevers matematikfaglige udbytte og kompetencer med forskellige evalueringsredskaber.
- h) Elevers læringsstrategier og holdninger til matematikfaget med henblik på progression og differentiering i matematikundervisning, motivation og inspiration af elever til matematisk aktivitet.
- i) Forholdet mellem hverdagsprog og matematikkens fagsprog.
- j) Matematik i anvendelse, herunder tværfaglig undervisning.
- k) Resultater af relevant forskning og udviklingsarbejde i læreruddannelsesfaget og skolefaget.
- l) Matematikvanskeligheder.
- m) Arbejds- og organisationsformer knyttet til aldersgruppen.
- n) Matematikundervisning for tosprogede.

Fagområder begrundet i skolens fagområder

Indholdet er aldersspecifik faglig fordybelse inden for følgende matematiske stofområder og deres stofdidaktik begrundet i 4.-6. klassetrin:

- a) Tal, herunder talmængder, talsystemer, talbegrebets udvikling og elementær talteori.
- b) Algebra, herunder ligninger, ligningssystemer og uligheder, variable, algebraiske omskrivninger og reduktioner.
- c) Funktioner, herunder indledende arbejde med forskellige former for vækst.
- d) Geometri, herunder euklidisk geometri, analytisk geometri samt forskellige tegneformer.
- e) Sandsynlighed, statistisk og kombinatorisk, herunder simulering af stokastiske situationer.
- f) Statistik, herunder indsamling, beregning og repræsentation af data i tabeller og diagrammer samt vurdering af statistiske data.

Arbejdet med fagområderne omfatter:

- 1) Induktive og deduktive arbejdsmetoder i matematik, herunder forskellige typer af matematisk ræsonnement og bevisførelse.
- 2) Strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer.
- 3) Arbejde med og vurdering af hensigtsmæssige repræsentationsformer.
- 4) Afkodning, oversættelse og behandling af symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken.
- 5) Afgrænsning, strukturering, matematisering, fortolkning og kritik ved matematisk modellering.

2. Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i centrale kundskabs- og færdighedsområder for faget. Undervisningen er organiseret i en række studieforløb, hvor indholdet fastlægges ud fra kompetencemålene, af fagdidaktikken og fagområderne.

For at sikre professionsrettetheden vil der jævnligt blive refereret til folkeskolens faghæfte i matematik.

For at sikre, at de studerende bliver bekendt med den naturvidenskabelige arbejdsmetode vil hvert semester indeholde et matematikfagligt aspekt.

Studieforløbene vælges og planlægges i samarbejde med de studerende. Ved indgangen til hvert semester udarbejdes en semesterplan.

Ekskursioner og studieture kan indgå for at sikre alsidigheden på såvel det faglige som det didaktiske område.

Den studerende skal arbejde med matematikfaglige, matematikdidaktiske og praktisk pædagogiske emner, der er centrale for eller danner baggrund for folkeskolens eller beslægtede skoleformers matematikundervisning.

Linjefagslærerne indgår med hver deres særlige kompetencer og uanset faglig observans i arbejdet med planlægning og gennemførelse af læreruddannelsesfaget, og hvor det er hensigtsmæssigt og i forhold til de ressourcer, de hver især har tildelt. Det kan foregå som sidemandslærere eller i en vekselvirkning mellem de lærere, der er ansvarlige for undervisningen. Nogle faglige emner som fx begrebsdannelse hos børn, læring, målformulering, praktikrelatering, differentiering og evaluering kan være særligt egnede til flerfaglig behandling.

Linjefaget samarbejder med det pædagogiske fagområde om temaforløb, jf. bekendtgørelsens bilag 1 afsnit 3. Linjefaget bidrager til praktikforberedelse og -efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde

3.1 Arbejdsformer

Et bærende element i studiet er lærende praksisfællesskaber, hvorfor en stor del af studiet vil foregå i grupper af varierende størrelse.

Den studerende skal gøre erfaringer med tilegnelse af matematik og med matematisk problemløsning gennem et bredt udvalg af eksemplariske undervisningsformer, samt reflektere over egne læreprocesser, fx via digital portfolio.

Ved behandling af stoffet inddrages flg. aspekter: systematikken i faget, ræsonnementets særlige stilling, erkendelsesmæssige spørgsmål, matematik som sprog, matematikkens historie, matematik som et redskab til problemløsning matematikken som et kreativt fag, matematiske modeller, samt matematikkens bidrag til forståelse af naturen og menneskets samspil med naturen.

Den studerende skal i studiet anvende lærings- og arbejdsformer, der baserer sig på informations og kommunikationsteknologi.

3.2 Praktik

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger der tager udgangspunkt i matematik fagdidaktik, jf. centrale kundskabs- og færdighedsområder. Før praktikperioden vælges et eller flere undersøgelses- og observationsfelter, som dokumenteres under praktikperioden og behandles efter praktikperioden i form af en didaktikrapport, som er underlagt deklarationskrav.

3.3 Digital portfolio og præsentationsportfolio

Den studerende udarbejder under hele forløbet en digital portfolio, hvor alle skriftlige studieprodukter placeres. I hvert studieår præsenteres minimum fire studieprodukter i en personlig præsentationsportfolio, herunder opfyldelsen af det enkelte studieprodukts deklarationskrav.

3.4 Deltagelses- og mødepligt

Ved introduktion og fremlæggelse er der deltagelsespligt til opgaver med deklarationskrav.

Forudsætninger for indstilling til delprøven på 1. studieår er aflevering og godkendelse af deltagelsespligtige studieprodukter og indfrielse af mødepligten.

3.5 Evaluering

Der arbejdes løbende med de studerendes evalueringskompetencer med den hensigt at de studerende målrettet og professionsbevidst kan bruge deres evalueringskompetencer i såvel praktikken som under udarbejdelse af skriftlige arbejder.

Der arbejdes med:

Didaktiske design og modeller, der medtænker dokumentation og evaluering i matematik. Forskellige evaluerings- og dokumentationsformer til brug for matematikundervisning - og læring på såvel læreruddannelse som folkeskole.

Evaluering af digitale produkter såsom logbøger og portfolio.

3.6 Internationalisering

Der inddrages aspekter af andre landes skoleforhold og matematik-undervisning. I undervisningen kan indgå tekster på nordiske og hovedsprog

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren som grundlag for lodtrækning til den mundtlige prøve. Studieprodukterne må være på max. 5 sider eller tilsvarende på CD-rom. Der skal dokumenteres både faglig og fagdidaktisk kompetence.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen. I eksaminationen inddrages både faglige og fagdidaktiske emner, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 30 minutter.

Bedømmelse: Bestået / ikke bestået.

Matematik – aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrinnet

Der arbejdes videre med de indholdsområder, der især udvikler kompetence knyttet til begynder- og mellemtrin.

1.1 Mål

Målet er, at den studerende opnår

- a) kompetence til at redegøre for dybde og sammenhæng mellem folkeskolefagets stofområder på begynder- og mellemtrin og dele af videnskabsfaget matematik,
- b) kompetence til at spørge og svare i, med og om matematik,
- c) kompetence til at forstå og betjene sig af hensigtsmæssige repræsentationsformer, herunder it,
- d) kompetence til at kunne sætte sig ind i, analysere og vurdere rammer og bestemmelser for faget matematik,
- e) kompetence til at kunne begrunde, planlægge og gennemføre matematikundervisning i samspil med eleverne,
- f) kompetence til at kunne afdække, vurdere og karakterisere elevernes matematikfaglige udbytte og kompetencer,
- g) kompetence til at kunne kommunikere og samarbejde med kolleger og med personer uden for skolen,
- h) kompetence til at kunne videreudvikle egen matematisk og fagdidaktisk indsigt og
- i) kompetence til at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.2 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagets fællesdel arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af matematikundervisning på begynder- og mellemtrin.

I arbejdet indgår:

- a) Børns udvikling på begynder- og mellemtrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- e) Indlæringsvanskeligheder i matematik.
- f) Arbejds- og organisationsformer knyttet til aldersgruppen.
- g) Matematikundervisning for tosprogede.

Fagområder begrundet i skolens fagområder

Indholdet er aldersspecifik faglig fordybelse inden for følgende matematiske stofområder og deres stofdidaktik begrundet i skolens matematikundervisning på 1.-6. klassetrin:

- a) Tal, herunder grundlæggende talforståelse og forskellige regneargoritmer.
- b) Algebra, indledende arbejde med variable, herunder induktive løsningsmetoder til ligninger.
- c) Funktioner, herunder tabellægning, grafisk aflæsning, funktionssammenhænge udtrykt i dagligsproget og it-værktøjer.
- d) Geometri, herunder polygoner, symmetrier, mønstre samt måling og beregning.
- e) Sandsynlighed, herunder statistisk sandsynlighed, analyse af sandsynlighed i spil for børn samt tællemodeller og chancetræer.
- f) Statistik, herunder deskriptiv statistik og databearbejdning med it.

Arbejdet med fagområderne omfatter:

- 1) Induktive og deduktive arbejdsmetoder i matematik, herunder forskellige typer af matematisk ræsonnement og bevisførelse.
- 2) Strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer.
- 3) Arbejde med og vurdering af hensigtsmæssige repræsentationsformer.
- 4) Afkodning, oversættelse og behandling af symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken.
- 5) Afgrænsning, strukturering, matematisering, fortolkning og kritik ved matematisk modellering.

2. Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i de opstillede mål og de centrale kundskabs- og færdigheds for faget. Undervisningen er organiseret i en række studieforløb, hvor indholdet fastlægges ud fra kompetencemålene, af fagdidaktikken og fagområderne.

Linjefaglærerne indgår med hver deres særlige kompetencer og uanset faglig observans i arbejdet med planlægning og gennemførelse af læreruddannelsesfaget, og hvor det er hensigtsmæssigt og i forhold til de ressourcer, de hver især har tildelt. Det kan foregå som sidemandslærere eller i en afveksling mellem de lærere, der er ansvarlige for undervisningen. Nogle faglige emner som fx begrebsdannelse hos børn, læring, målformulering, praktikrelatering, differentiering og evaluering kan være særligt egnede til flerfaglig behandling.

Studieforløbene tager derfor naturligt udgangspunkt i både fagdidaktikken, fagområderne med det mål for øje, at de studerende opfylder de stillede kompetencemål.

For at sikre professionsrettetheden, vil der jævnligt blive refereret til folkeskolens faghæfte i matematik.

For at sikre, at de studerende bliver bekendt med den naturvidenskabelige arbejdsmetode, vil hvert semester indeholde et matematikfagligt aspekt.

Studieforløbene vælges og planlægges i samarbejde med de studerende. Ved indgangen til hvert semester udarbejdes en semesterplan.

Ekskursioner og studieture kan indgå for at sikre alsidigheden i såvel det faglige, samt didaktiske aspekt.

Linjefaget samarbejder med det pædagogiske fagområde om temaforløb jf. bekendtgørelsens bilag 1 afsnit 3. Linjefaget bidrager til praktik-forberedelse og

–efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde

3.1 Arbejdsformer

Et bærende element i studiet er lærende praksisfællesskaber, hvorfor en stor del af studiet vil foregå i grupper af varierende størrelser.

Studiet tilrettelægges med begrundede eksemplariske arbejdsformer, som de beskrives omkring folkeskolens undervisning i faget, afvekslende med mere traditionelle undervisningsformer – herunder deduktive forløb bl.a. set i et faghistorisk perspektiv.

Den studerende skal gøre erfaringer med tilegnelse af matematik og med matematisk problemløsning gennem et bredt udvalg af eksemplariske undervisningsformer, samt reflektere over egne læreprocesser fx via elektronisk logbog og portfolio.

Den studerende skal arbejde med forskellige syn på forholdet mellem matematik, anvendelse af matematik og undervisning i matematik.

Den studerende skal i studiet anvende lærings- og arbejdsformer, der baserer sig på informations- og kommunikationsteknologi.

3.2 Praktik

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet i matematik. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger, der tager udgangspunkt i de 7 fagdidaktiske hovedpunkter i fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Der foregår en opdeling i før – under – efter praktikken:

Før praktik: Der aftales et eller flere områder, som søges undersøgt i relation til et planlagt undervisningsforløb.

Under praktik: Undervisningsforløbet gennemføres, observationer foretages og data indsamles.

Efter praktik: Der udarbejdes en didaktikrapport, hvori de indsamlede observationer og data indgår og anvendes.

Diagnostiserende og innovative feltarbejder med reference til forskning kan indgå i faget.

3.3 Digital portfolio

Den studerende arbejder under hele studieforløbet med en personlig digital portfolio, hvor alle produkter placeres.

Til produkterne specificeres - i det omfang det er hensigtsmæssigt - henholdsvis produktkrav og eventuelle deklarationskrav.

Den studerende præsenterer 4 studieprodukter for de implicerede undervisere i en præsentationsportfolio.

De 4 studieprodukter tager udgangspunkt i de centrale kundskabs- og færdighedsområder for matematik.

3.4 Deklarationskrav

De fire studieprodukter er underlagt deklarationspligt.

Ved introduktion og fremlæggelse er der deltagelsespligt til opgaver med deklarationskrav.

3.5 Evaluering

Der arbejdes løbende med de studerendes evalueringskompetencer med den hensigt at de studerende målrettet og professionsbevidst kan bruge deres evalueringskompetencer i såvel praktikken som under udarbejdelse af skriftlige arbejder.

Der arbejdes med:

Didaktiske design og modeller, der medtænker dokumentation og evaluering i matematik

Forskellige evaluerings- og dokumentationsformer til brug for matematikundervisning- og læring på såvel læreruddannelse som folkeskole.

Evaluering af digitale produkter såsom logbøger og portfolier

3.6 Internationalisering

Der inddrages aspekter af andre landes skoleforhold og matematik-undervisning.

I undervisningen kan indgå tekster på nordiske og hovedsprog

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af underviseren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. I prøven inddrages både faglige og fagdidaktiske emner. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

4.2 Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

Matematik – aldersspecialisering mod mellem- og sluttrin

Der arbejdes videre med de fagdidaktiske indholdsområder fra fællesforløbet med særligt henblik på mellem- og sluttrin.

1.1 Mål

Målet er, at den studerende opnår

- a) kompetence til at redegøre for dybde og sammenhæng mellem folkeskolefagets stofområder på mellem- og sluttrin og dele af videnskabsfaget matematik,
- b) kompetence til at spørge og svare i, med og om matematik,
- c) kompetence til at forstå og betjene sig af hensigtsmæssige repræsentationsformer, herunder it,
- d) kompetence til at kunne sætte sig ind i, analysere og vurdere rammer og bestemmelser for faget matematik,
- e) kompetence til at kunne begrunde, planlægge og gennemføre matematikundervisning i samspil med eleverne,
- f) kompetence til at kunne afdække, vurdere og karakterisere elevernes matematikfaglige udbytte og kompetencer,
- g) kompetence til at kunne kommunikere og samarbejde med kolleger og med personer uden for skolen,
- h) kompetence til at kunne videreudvikle egen matematisk og fagdidaktisk indsigt og
- i) kompetence til at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske med henblik på at håndtere matematikundervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

1.2 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagets fællesforløb arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af matematikundervisning på mellem- og sluttrin.

I arbejdet indgår:

- a) Børns udvikling på skolens mellem- og sluttrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) lagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- e) Indlæringsvanskeligheder i matematik.
- f) Arbejds- og organisationsformer knyttet til aldersgruppen.
- g) Matematikundervisning for tosprogede.
- h) Folkeskolens afgangsprøver i matematik.

Fagområder begrundet i skolens fagområder

Indholdet er aldersspecifik faglig fordybelse ind for følgende matematiske stofområder og deres stofdidaktik begrundet i skolens matematikundervisning på 4.-10. klassetrin:

- a) Tal, herunder talteori, talteoriens anvendelse i digitale koder.
- b) Algebra, herunder regneregler for potenser og rødder og for reduktion og løsning af ligninger, ligningssystemer og uligheder samt matematisk modellering.
- c) Funktioner, herunder analyse af forskellige former for vækst.
- d) Geometri, herunder analytisk geometri, parameterfremstillinger og trigonometri.
- e) Sandsynlighed, herunder kombinatorik og forskellige eksempler på sandsynlighedsfordelinger.
- f) Statistik, herunder testteori.

Arbejdet med fagområderne omfatter:

- 1) Induktive og deduktive arbejdsmetoder i matematik, herunder aksiomatisk opbygning af en matematisk teori samt forskellige typer af matematisk ræsonnement og bevisførelse.
- 2) Strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer.
- 3) Arbejde med og vurdering af hensigtsmæssige repræsentationsformer.
- 4) Afkodning, oversættelse og behandling af symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken.
- 5) Afgrænsning, strukturering, matematisering, fortolkning og kritik ved matematisk modellering.

2. Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i de opstillede mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for faget.

Linjefaglærerne indgår med hver deres særlige kompetencer og uanset faglig observans i arbejdet med planlægning og gennemførelse af læreruddannelsesfaget, og hvor det er hensigtsmæssigt og i forhold til de ressourcer, de hver især har tildelt. Det kan foregå som sidemandslærere eller i en afveksling mellem de lærere, der er ansvarlige for undervisningen. Nogle faglige emner som fx begrebsdannelse hos børn, læring, målformulering, praktikrelatering, differentiering og evaluering kan være særligt egnede til flerfaglig behandling.

De studerende vælger to faglige fordybelsesemner, som begge beskrives såvel fagligt som fagdidaktisk.

Det første emne beskrives ud fra et teoretisk professions grundlag, hvorimod det andet emne beskrives ud fra praksis i forbindelse med praktikperioden.

Begge fordybelsesemner fremlægges for medstuderende således, at såvel fag - faglige, fag - metodiske og fag - pædagogiske overvejelser stilles til diskussion.

Ekskursioner og studieture kan indgå for at sikre alsidigheden på såvel det faglige som det didaktiske område

Linjefaget samarbejder med det pædagogiske fagområde om temaforløb jf. bekendtgørelsens bilag 1 afsnit 3. Linjefaget bidrager til praktik-forberedelse og

-efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde.

3.1 Arbejdsformer

Et bærende element i studiet er lærende praksisfællesskaber, hvorfor en stor del af studiet vil foregå i grupper af varierende størrelser.

Den studerende skal gøre erfaringer med tilegnelse af matematik og med matematisk problemløsning gennem et bredt udvalg af eksemplariske undervisnings og arbejdsformer, samt reflektere over egne læreprocesser via en digital portfolio.

Den studerende skal i studiet anvende lærings- og arbejdsformer, der baserer sig på informations- og kommunikationsteknologi.

3.2 Praktik

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet i matematik. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger, der tager udgangspunkt i de 7 fagdidaktiske hovedpunkter i fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Der foregår en opdeling i før – under – efter praktikken:

Før praktik: Der aftales et eller flere områder, som søges undersøgt i relation til et planlagt undervisningsforløb.

Under praktik: Undervisningsforløbet gennemføres, observationer foretages og data indsamles.

Efter praktik: Der udarbejdes en didaktikrapport, hvori de indsamlede observationer og data indgår og anvendes.

3.3 Digital portfolio/præsentationsmappe

Den studerende arbejder under hele forløbet med en personlig digital portfolio, hvor alle produkter placeres. De to fordybelsesrapporter fremlægges via en deklaration i en præsentationsportfolio.

Til produkterne specificeres - i det omfang det er hensigtsmæssigt - henholdsvis produktkrav og eventuelle deklarationskrav.

De 4 studieprodukter tager udgangspunkt i de centrale kundskabs- og færdighedsområder for matematik.

Den studerende præsenterer de 4 studieprodukter for de implicerede undervisere i en præsentationsportfolio.

Ved introduktion og fremlæggelse af fordybelsesemner er der deltagelsespligt.

3.4 Evaluering

Der arbejdes løbende med de studerendes evalueringskompetencer med den hensigt at de studerende målrettet og professionsbevidst kan bruge deres evalueringskompetencer i såvel praktikken som under udarbejdelse af skriftlige arbejder.

Der arbejdes med:

Didaktiske design og modeller, der medtænker dokumentation og evaluering i matematik. Forskellige evaluerings- og dokumentationsformer til brug for matematikundervisning - og læring på såvel læreruddannelsen som folkeskole.

Evaluering af digitale produkter såsom logbøger og portfolier.

3.5 Internationalisering

Der inddrages aspekter af andre landes skoleforhold og matematik-undervisning. I undervisningen kan indgå tekster på nordiske og hovedsprog

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. I prøven inddrages både faglige og fagdidaktiske emner. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

4.2 Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

1.1 Fagets identitet

Kernen i faget engelsk udgøres af sprog og kultur i et fremmedsprogligt perspektiv, hvor sprogbrugeren og sprogundervisningen står i centrum. Engelsk linjefag i læreruddannelsen består af arbejde med engelskfagets didaktik, engelsk sprog og sprogbrug, forskellige engelsksprogede tekster og engelskfagets kulturelle dimension. Som det største sprogfag i folkeskolen, i læreruddannelsen og i internationale sammenhænge har engelskfaget en særlig forpligtelse til at arbejde med sproglig og kulturel bevidsthed.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i engelsk samt til at deltage i udvikling af faget. Med henblik herpå må den studerende tilegne sig kundskaber og færdigheder inden for faget, herunder kommunikativ kompetence samt fagets didaktik og metoder.

Den studerende opnår kompetence inden for følgende områder

- a) beherskelse af talesprog og skriftligt udtryk til undervisningsbrug, til eget brug og til brug for deltagelse i den nationale og internationale faglige og fagdidaktiske debat,
- b) sproglig bevidsthed, viden om sprogtilegnelse, sprog og sprogbrug samt færdighed i at beskrive og analysere sprog,
- c) viden om interkulturel kommunikation og kulturforståelse og anvendelsen heraf i undervisningssammenhæng og
- d) viden om kultur- og samfundsforhold i den engelsktalende verden.

Den færdiguddannede lærer skal være i stand til at foretage analyse og prioritering af den store stofmængde, som er givet af sprogets og fagets internationale omfang og status.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Beskrivelse og vurdering af undervisningsindhold, -metoder og -materialer.
- b) Progression, differentiering og evaluering samt lærerens funktion som sproglig vejleder.
- c) Teori og forskning til refleksion over og udvikling af (egen) praksis.
- d) Aktivitetstyper og organiseringsformer, der udvikler sprog- og kommunikationsfærdighed, motivation for faget og selvstændig læring.
- e) Teorier om og forskning inden for sprogtilegnelse og sprogundervisningsmetoder, herunder viden om forholdet mellem modersmåls-, andetsprogs- og fremmedsprogstilegnelse.
- f) Kommunikativ kompetence i et undervisningsperspektiv, herunder kommunikationsstrategier og viden om ordforrådstilegnelse.

- g) Skriftlig og mundtlig formidling af engelskfagets stof- og undervisningsområder samt af planer for og analyse af undervisning, læring, mål og evaluering; dialog med forældre, med elever og med kolleger på nationalt og internationalt plan.
- h) Viden om faget i både et historisk perspektiv og et udviklingsperspektiv; analyse af og overvejelser om bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn.
- i) Engelskfaget i tværgående emner og problemstillinger samt i internationalt samarbejde.
- j) Muligheder for samspil mellem de pædagogiske fag og engelskfaget.

Sprog, sprogbrug og kommunikativkompetence

Indholdet er:

- a) Semantik, fonetik, ordforråd, ortografi, grammatik, tekstlingvistik, pragmatik samt kommunikationsanalyse.
- b) Beskrivelse og analyse af et varieret udvalg af tekster, herunder lyd og billede, med særligt henblik på bevidstgørelse om sprogbrug, genre, stillag og tekstopbygning.
- c) Det engelske sprogs opbygning og anvendelse med henblik på arbejdet med autentiske og elevproducerede tekster samt med henblik på beskrivelse, analyse og vurdering af elevsprog.
- d) Sociale og regionale sprogvarianter; det engelske sprogs historie, udbredelse og funktion som internationalt sprog.
- e) Engelsk i skrift og tale inden for forskellige genrer, til eget brug, til undervisningsbrug samt til brug for deltagelse i den nationale og internationale faglige debat.
- f) Hjælpe midler til sprogundervisningen, herunder hvordan it kan kvalificere tilegnelsesprocesser inden for mundtlig/skriftlig sprogproduktion og evaluering.

Litteratur, kultur og samfund

Indholdet er:

- a) Kriterier for valg og anvendelse af et bredt udvalg af tekster, herunder film, billeder og elektroniske tekster, til elever i forskellige aldersgrupper og med forskellige behov.
- b) Tekster på engelsk, der behandler emner af universel og global karakter samt tekster om engelsktalende lande, der belyser kultur- og samfundsforhold.
- c) Tematisk, litterært og sprogligt tekstarbejde.
- d) Læsning på fremmedsprog, genreforståelse, litteraturpædagogik og praktisk-musiske arbejdsformer.
- e) Udvælgelse og bearbejdning af materiale fra medierne og i relation hertil brug af forskellige arbejdsmetoder og it-færdigheder.
- f) Interkulturel kompetence samt engelsk brugt som internationalt sprog ved kulturmøder.
- g) Arbejde med kultur og sprog i forhold til autentiske sproglige oplevelser, f.eks. i forbindelse med studieophold, studieture, praktik i udlandet, personlige og/eller virtuelle kontakter.

2. Indhold

Arbejdet i linjefaget i engelsk foregår på engelsk, inkl. prøven.

Linjefagsundervisningen organiseres i 8 studieområder. Inden for hvert studieområde arbejdes integreret med fagets hovedområder. Det betyder, at hvert studieområde indeholder fagdidaktiske, kulturelle og sproglige elementer.

Hvert studieår skal den studerende i tilknytning til ét af studieområderne vælge et individuelt emne, der skal formidles såvel mundtligt som skriftligt i løbet af den tid, studieområdet læses. Emne, problemformulering, litteratur og formidlingsform godkendes af linjefaglæreren.

Der lægges vægt på, at den studerende tilegner sig teoretisk indsigt og får praktisk-metodisk erfaring med sproglig professionel formidling og instruktion.

Der indgår en studierejse til et engelsktalende land i undervisningen. Studierejsen tilrettelægges som en del af ét af studieområderne og arrangeres af de studerende i samarbejde med linjefaglæreren. Studerende der ikke kan deltage i studierejsen, udformer et skriftligt, digitalt produkt i form af en virtuel sprogrejse. Læreren formulerer deklarationskrav.

3.1 Arbejdsformer

Undervisningen foregår som en vekselvirkning mellem læreroplæg, individuelt arbejde, par- og gruppearbejde, studiegrupperarbejde og virtuel kommunikation.

3.2 Deltagelsespligt

Deltagelsespligten beskrives nedenfor. Evt. mødepligtige forløb fremgår af semesterplanen.

I tilknytning til arbejdet med studieområderne skal de studerende udarbejde følgende produkter:

- 1 skriftligt produkt i forbindelse med hvert studieområde.
- 1 mundtlig fremlæggelse i forbindelse med to af studieområderne.
- 2 skriftlige eksamensopgaver (individuelt)
- Analyse og evaluering af 2 elevtekster (skriftlig eller mundtlig).

Deklarationskravene (herunder entydige former for mundtlighed) til de enkelte studieprodukter udarbejdes af linjefaglæreren i samarbejde med de studerende og fremgår af semesterplanen.

Når ovenstående produkter er godkendt af linjefaglæreren, lægger den studerendes dem i sin digitale portfolio.

Forudsætning for at indstille sig til den interne delprøve på 3. årgang er godkendelse af alle deltagelsespligtige studieprodukter i henhold til semesterplaner på linjefagsforløbets

1. år.

Forudsætning for at indstille sig til prøve i linjefaget er godkendelse af samtlige mundtlige og skriftlige deltagelsespligtige studieprodukter.

3.3 Praktik

I forbindelse med praktikperiodernes forberedelse og efterbehandling på 3. og 4. årgang sættes der fokus på centrale fagdidaktiske problemstillinger samt relevante centrale kundskabs- og færdighedsområder for praktikken.

På 3. årgang trænes den studerende i at indsamle empiri med henblik på formidling af en reflekteret analyse heraf i praktikefterbehandlingen. Den studerende udarbejder en didaktikrapport på 3. årgang.

På 4. årgang arbejder den studerende med et mindre aktionsforskningsprojekt, dels med henblik på tilegnelse af teoretiske og praktiske forudsætninger for engelsklærerfaglige forsknings- og udviklingsarbejder, dels med henblik på akademisk arbejdsform samt kreativ udvikling af egen praksis.

3.4 Forskning og innovation

Der inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder i studiet.

3.5 Evaluering

Der arbejdes med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer, herunder den digitale portfolio, i tilknytning til studieområderne og praktikken.

3.6 Internationalisering

Engelskfagets særlige position som lingua franca i en globaliseret verden danner grundlag for udvikling af den studerendes interkulturelle dannelse og kompetencer i en professionsrettet kontekst.

3.7 Tværfagligt samarbejde

Hvor det er muligt indgår engelsk naturligt i tværfaglige samarbejdsrelationer med de pædagogiske fag og andre linjefag. Endvidere arbejder faget tæt sammen med biblioteket om udvikling af de studerendes informationskompetencer. Desuden samarbejdes der med bibliotekaren om afsøgning af de nyeste forsknings- og udviklingsarbejder i undervisningen til brug i den daglige linjefagsundervisning og professionsbachelorprojektet.

4.1 Intern prøve efter 0,6 årsværk

4.1.1 Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige prøve.

4.1.2 Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen. Studieproduktet danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 30 minutter

4.2 Afsluttende prøve

4.2.1 Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve. Der skal dokumenteres både faglig og fagdidaktisk kompetence.

4.2.2 Mundtlig prøve

Prøven består af to dele

1. Prøve i sproglig analyse. Lodtrækning blandt lærervalgte tekster. Forberedelsestid med hjælpemidler: 45 minutter.
2. Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter. Der gives en samlet karakter for den mundtlige prøve.

4.2.3 Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

1.1 Fagets identitet

Undervisningen skal sikre, at de studerende erhverver sig viden om og forståelse af, hvordan mennesket gennem tiderne har sikret sin eksistens, påvirket fordelingen af goder, deltaget i dannelsen af fællesskaber og samfund samt opfattet og søgt at påvirke tilværelsens styrende kræfter.

Den studerende skal derfor erhverve sig kronologisk forståelse for i en undervisning at kunne beskrive og forklare historiske sammenhænge, der sigter mod at øve eleverne i at bruge historisk viden og forståelse i deres hverdags- og samfundsliv. Det forudsætter, at den studerende kan reflektere over fagets identitet og mål med henblik på at planlægge, gennemføre og evaluere en væsentlig og vedkommende undervisning, der passer til elevernes forudsætninger.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence til

- a) med udgangspunkt i praksis og anvendelse af didaktisk teori, at analysere og vurdere professionsfaglige problemstillinger og handlemuligheder,
- b) at overveje og beskrive faglige mål og faglig progression med udgangspunkt i skolefagets bestemmelser og elevernes forskellige forudsætninger,
- c) at formulere sig om planer for undervisning og læring, hvor det faglige indhold perspektiveres til elevernes livsverden,
- d) at foretage en stofudvælgelse, der passer til elevernes niveau og lade kanonpunkterne indgå i et meningsfyldt samspil med det øvrige stof,
- e) ud fra skolefagets indhold og sigte og elevernes niveau og historiekultur at vælge og bruge hensigtsmæssige metoder til at evaluere klassens og den enkelte elevs faglige udvikling,
- f) at tilrettelægge undervisning og læringssituationer, hvor faget funktionelt indgår i tværgående emner og problemstillinger,
- g) at være i dialog med elever og forældre i drøftelse af mål og evaluering,
- h) at anvende videnskabsfagets teorier og metoder,
- i) at erhverve sig faglig viden, historisk overblik, kronologisk forståelse samt indsigt i forskellige måder at frembringe og bruge historie på,
- j) at forstå og reflektere over samspil mellem nutidsforståelser, fortidstolkninger og fremtidsforventninger, herunder it's, mediers og konteksters betydning for opfattelser af historiske forklaringer og sammenhænge,
- k) at formulere fagligt begrundede problemstillinger og
- l) at strukturere egen læring med henblik på at opnå indsigt i og at reflektere over professionsrelevante sammenhænge mellem videnskabsfag, linjefag og skolefag.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Viden om og indsigt i forskellige historiedidaktiske teorier samt færdighed i at bruge disse i professionsfeltet.
- b) Indsigt i teorier om børns og unges læring og læringsforudsætninger med henblik på udvikling af deres forståelse og brug af historie i og uden for skolen, deres forståelse af sammenhænge og kronologi og deres forståelse af at være historieskabte og historiemedskabende.

- c) Færdigheder i at observere og analysere undervisning og elevernes udbytte med brug af relevant teori.
- d) Strategier for klasseledelse.
- e) Tilrettelæggelse og evaluering, valg af indhold, undervisningsmidler og fremgangsmåder i arbejdet med emner/temaer og med problemstillinger.
- f) Brug af it og medier i undervisningen og i elevernes arbejde med disse både som informationskilder og som redskaber til formidling.
- g) Undervisningsformer, der tilgodeser varierede erkendelsesformer og måder at lære på, herunder klassesamtale, fortælling, æstetiske læreprocesser, problemløsende projektarbejde, historisk rekonstruktion, udveksling, ekskursioner, museer samt historie- og oplevelsescentre.
- h) Bestemmelser for skolefaget historie og deres udmøntning i praksis og skolefagets historie i samspil med samtidens forventninger til fagets kundskabs- og dannelsesmæssige opgaver.
- i) Forskellige syn på skolefagets indhold, stoforganisering og form.
- j) Nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder vedrørende undervisning og læring i faget, herunder komparative studier og udveksling.
- k) Sammenhænge mellem videnskabsfag og elevernes læringsforudsætninger som konstituerende for skolefaget.
- l) Skolefagets potentialer for funktionelt at indgå i samarbejde med andre fag.
- m) Samspil mellem brug af historie i og uden for skolen.
- n) Historiefaglig viden om emner/temaer eksemplarisk fordelt i tid og rum.
- o) Kundskaber og færdigheder i anvendelse af centrale teorier, metoder og begreber fra videnskabsfaget.
- p) Indsigt i samspil mellem faglig progression, elevernes historiebevidsthed og forudsætninger for at se deres egen historiekultur i et udviklingsperspektiv.
- q) Færdighed i at formulere fagligt relevante problemstillinger.
- r) Indsigt i brug af kilde- og materialekritik samt forudsætninger for at opstille synteser.
- s) Viden om linjefagets udvikling og videnskabsteoretiske placering, herunder forskellige opfattelser af historie.
- t) Kendskab til fagets samspil med andre fag og videnskaber.
- u) Faglige forudsætninger for reflekteret at vælge eksemplariske emner/temaer.
- v) Indsigt i lokale, nationale, regionale og globale emner/temaer fra alle tidsepoker.
- w) Indsigt i forskellige tidsregninger og principper for periodisering.
- x) Indsigt i samspil mellem kontinuitet og forandring, aktualisering og distancering.
- y) Kundskaber om og refleksionskompetence i relation til kulturmøder, køn, etnicitet og social stratifikation.
- z) Viden om og forståelse af identitetsarbejde og skiftende fællesskabers rolle i historien.

1.4. Fagets tilrettelæggelse

Faget tilrettelægges med en første- og en andendel, hvor førstedelen afsluttes med en intern prøve. Den interne prøve tager udgangspunkt i følgende mål:

- a) Analyse og vurdering af faglige problemstillinger og handlemuligheder.
- b) Beskrivelse af faglige mål og faglig progression.
- c) Anvendelse af eksempler fra videnskabsfagets teorier og metoder.
- d) Dokumentation af faglig viden, historisk overblik og kronologisk forståelse.

2. Indhold

Undervisningen er organiseret i en række studieforløb, hvor indholdet findes i emner og temaer fra forskellige perioder og samfundstyper. Disse vil være fordelt på geografiske områder, således at både det internationale, det regionale og det lokale samfund behandles.

Studieforløbene kan også tage deres udgangspunkt i didaktiske emner, forskellige formidlingsmæssige aspekter mv., men i øvrigt indgår historiedidaktikken, som en integreret del af undervisningen.

For at sikre professionsrettetheden vil folkeskolens faghæfte for historie være en væsentlig rettesnor for indholdsvalget af fagets emner og temaer.

For at sikre de studerendes kendskab til historiekronologi og periodiseringer, vil der hvert semester blive læst mindst et kronologiforløb.

Studieforløbene vælges og planlægges i samarbejde med de studerende. Ved indgangen til hvert semester udarbejder lærer og studerende i samarbejde en semesterplan

I linjefagsforløbet indgår ekskursioner samt studieture i ind- og udland. Herved sikres, at de studerende oplever forskellige former for historisk formidling, historiebrug og tolkning af historie.

3.1 Arbejdsformer

I samarbejde med de studerende planlægges i undervisningen brug af forskellige arbejds- og organisationsformer, som f.eks. tværfaglighed, projektarbejde, emne- og temaarbejde, gruppearbejde samt individuelt arbejde. Der vil hovedsagelig blive fokuseret på arbejds- og organisationsformer, som er relevante i forhold til en folkeskolepraksis

3.2 Faget og praktikken

Ligesom praktikken er omdrejningspunktet for hele læreruddannelsens progression, vil den også indgå som en central del af linjefaget historie, hvor der bliver fokuseret på praktikfagets centrale kundskabs- og færdighedsområder på 3. og 4. årgang.

Eksempler fra de studerendes praktik vil indgå som dele af linjefagets empiriske grundlag. Disse eksempler vil blive analyseret med undervisning og læring som indfaldsvinkler og ud fra debat og bestemmelser omkring faget. Ligeledes vil der indgå eksempler på undersøgelser og udviklingsarbejder med relevans for faget i læreruddannelsen og folkeskolen.

På 3. årgang udarbejder de studerende en didaktikrapport.

3.3 Historiebrug

Faget vil i studieforløbene ikke alene inddrage historieundervisning i folkeskolen, men også inddrage brugen af historie, således som eleverne møder den uden for skolesammenhænge bl.a. gennem:

- Tv
- Film

- Pc-spil
- Billeder
- Fortællinger

3.4 Digital portfolio og præsentationsmappe.

Den studerende arbejder gennem hele studieforløbet med en digital portfolio, hvor alle de produkter, som den studerende udarbejder placeres. Detailkrav til digital portfolio indgår i semesterplanen.

Til den særlige præsentationsmappe vælger den studerende 4 produkter – 2 hvert studieår. Form og indhold for disse produkter aftales inden semesterstart med de studerende. Udarbejdelse og godkendelse af 2 studieprodukter det første studieår er en forudsætning for, at den studerende kan indstille sig til delprøven efter 1. studieår. Aflevering af alle 4 semesterprodukter er en forudsætning for at den studerende kan indstille sig til den afsluttende eksamen.

3.5 Evaluering

Evaluering og dokumentation af undervisning og læring indgår løbende i linjefaget. Der arbejdes med

- 1) forskellige evaluerings- og dokumentationsformer til brug i folkeskolens historieundervisning,
- 2) evaluering i forbindelse med den enkelte studerendes udbytte af studiet
- 3) Evaluering af studieprodukter,
- 4) den studerendes vurdering af egne læringserfaringer samt planlægning af personlige læringsmål.

3.6 Deltagelses- og mødepligt

For at indstille sig til fagets delprøve skal den studerende aflevere 2 godkendte produkter til sin præsentationsmappe. Og indstilling til den afsluttende eksamen kræver, at den studerende over de 2 år i alt har afleveret 4 godkendte produkter til sin præsentationsmappe, som fordeler sig med 2 hvert år. Produkterne indgår som en del af undervisningen og skal fremlægges for holdet

4.1 Intern prøve efter 0,6 årsværk

4.1.1 Skriftlig prøve

Lokalt stillet skriftlig opgave.

Tidsramme: 3 timer.

Gennemførelse: På uddannelsesstedet.

Bedømmelse: Bestået/ikke bestået.

4.2 Afsluttende prøve

4.2.1 Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der til sammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren som i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve.

4.2.2 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. I prøven inddrages både faglige og fagdidaktiske emner. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

1.1 Fagets identitet

Idrætsfagets kerne er undervisning i, om og gennem bevægelse i en tæt kobling mellem praksis og teori. Centralt i idrætsfaget er samspillet mellem den kropslige, den kulturelle og den didaktiske dimension belyst ud fra de natur- og sundhedsvidenskabelige samt de humanistiske og samfundsvidenskabelige områder. Faget bidrager til at fremme den almene sundhed.

1.2 Mål

Idrætsfaget i læreruddannelsen skal give den studerende kompetence til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere samt udvikle en alsidig undervisning i folkeskolen, der giver glæde og lyst til at fastholde gode, livslange idrætsvaner og fremmer almen sundhed i et dannelsesmæssigt perspektiv.

Den studerende skal tilegne sig kompetence i:

- a) alsidige kropslige og idrætslige færdigheder, herunder idræt som sport, leg, motion, æstetiske bevægelsesaktiviteter og aktiviteter i naturen
- b) at anvende egne og andres oplevelser, iagttagelser og erfaringer i forståelsen af lærerarbejdet i idræt i pædagogisk og didaktisk sammenhæng
- c) at anvende viden om og forståelse af humanbiologisk og humanistisk idrætsteori i relation til børn og unges fysiske udvikling, aktivitet og sundhed
- d) at foretage løbende evalueringer af klassens og den enkelte elevs faglige, kropslige og almene udvikling og herudfra udvikle læseplaner inden for gældende og fremtidige rammer,
- e) at analysere, vurdere og anvende relevant fagdidaktisk, sundhedsmæssig og idrætsfaglig forskning
- f) at inddrage it, således at denne teknologiske muligheder for at udvikle emner, begreber og metoder bliver en integreret del af faget.

1.3. Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Planlægning, gennemførelse og evaluering i idrætsundervisningen.
- b) Kendskab til den sundhedsmæssige betydning af alle former for fysisk aktivitet hos børn og forstå baggrunden for de officielle anbefalinger, hvad angår børns fysiske aktivitet.
- c) Betydningen af de læreprocesser, der er forbundet med det kropslige, det fysiske og det kognitive, med henblik på at skabe rum og muligheder for forskellige former for læring.
- d) Refleksion og perspektivering ud fra oplevelser med egen krop.
- e) Integration af kropslige arbejds- og udtryksformer i andre fag, herunder muligheder i tværfaglige sammenhænge og projekter.
- f) Skriftlig og mundtlig anvendelse af begreber fra fagets praksis og teori til brug for analyse af undervisning og læring.
- g) Progression og differentiering i undervisningen, herunder kønsintegreret eller kønsadskilt undervisning.
- h) Anvendelse af varierede evalueringsmetoder og værktøjer til afdækning af færdigheder og kundskaber.
- i) Analyse og vurdering af undervisningsmidler, herunder særlige læringsaspekter ved anvendelse af it.
- j) Vurdering af de fysiske rammers betydning for idrætsundervisningen samt kompetence i at tilrettelægge og udføre undervisning i forskellige fysiske omgivelser, herunder aktiviteter i vand.

- k) Skolefagets begrundelse, form og indhold set i et historisk, kulturelt og samfundsmæssigt perspektiv.
- l) Skolefagets muligheder for udvikling begrundet ud fra nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde.
- m) Idrætsfaget som videnskabsfag og videnskabsteori relateret til faget, herunder generelle videnskabelige metoder.

Udvikling af egne alsidige idrætslige færdigheder og kompetencer begrundet ud fra:

- a) Alsidige idrætsdiscipliner og bevægelsesaktiviteter inden for såvel klassiske som nye idrætter.
- b) Indsigt i betydningen af kropslige udtryk og erkendelse gennem kroppen.
- c) Viden om og indsigt i biologiske og humanistiske stofområder i relation til børn og unges fysiske, psykiske og sociale udvikling.
- d) Viden om sundhed i forhold til sociale forhold, levevilkår og livsstil, indsigt i fysiologiske og motoriske analysemetoder samt kendskab til handlemuligheder.
- e) Viden om idrættens traditioner, kulturer og værdier, herunder idrætsfagets identitet, bevægelseskulturer og dannelsesaspekter samt forhold vedrørende organiseret og selvorganiseret idrætsdeltagelse på såvel individ- som gruppeniveau.
- f) Færdighed i at skabe sikkerhed i undervisningen, kendskab til forebyggelse af idrætsskader og at undervise i førstehjælp ved idrætsskader.

1.4. Fagets tilrettelæggelse

Faget tilrettelægges med en første- og en andendel, hvor førstedelen afsluttes med en intern prøve. Den interne prøve tager udgangspunkt i følgende mål:

- a) Den studerende har udviklet kompetence til at anvende viden om og forståelse af humanbiologisk og humanistisk idrætsteori i relation til børn og unges fysiske udvikling, aktivitet og sundhed i et samspil med egne alsidige kropslige og idrætsfærdigheder i et didaktisk perspektiv.

2. Indhold

Idrætsstudiet er kendetegnet ved:

- Undervisning og læring i, om og gennem bevægelse.
- At skabe udviklingsprocesser, hvor samtalen bærer den professionsrettede udvikling.
- At udvikle fællesskaber, der præges af engagement og ansvarlighed med dertil hørende forpligtelser.
- At give råderum for studerendes medindflydelse og ansvar.

Idrætsstudiet planlægges i et samarbejde mellem studerende og undervisere – der udmønter sig i en semesterplan, jf. Almen del afsnit 5.6 - så de studerende får mulighed for at tilegne sig:

- Alsidige kropslige kompetencer alment såvel som idrætsligt.
- Teoretisk og praktisk kompetence i selvstændigt at kunne træffe og begrunde valg i forbindelse med planlægning, gennemførelse, evaluering og videreudvikling af undervisning og læringsaktiviteter i idræt i forhold til folkeskolens almene mål samt idrætsfagets formål og tre centrale kundskabs- og færdighedsområder; "Kroppen og dens muligheder", "Idrættens værdier" og "Idræts-traditioner og -kulturer".

- Indsigt i og erfaring med de læreprocesser, der knytter sig til færdigheder, dannelse og kundskaber i idræt.
- Indsigt i og erfaring med fysiske, psykiske og sociale forhold af betydning for idrætsundervisning i skolen

Idrætsstudiet består af en række indholdsområder, der gennemføres med perspektiver fra et eller flere af de tre overordnede områder: Fagdidaktik, natur- og sundhedsfaglig idrætsteori samt humanistisk- og samfundsfaglig idrætsteori.

Indholdsområderne er:

- Løbe-, springe- og kasteaktiviteter og atletik
- Redskabsaktiviteter og –gymnastik
- Boldbasis og boldspil
- Musik og bevægelse
- Bevægelse og udtryk
- Orienteringsaktiviteter og –løb
- Friluftaktiviteter
- Vandaktiviteter

Vinteraktiviteter kan efter aftale med de studerende indgå som et indholdsområde på idrætsstudiet.

Sikkerhedskursus i anvendelsen af minitrampolin/trampet tilbydes alle linjefagsstuderende i idræt under studiet.

Svømmelæreruddannelsen tilbydes alle studerende som et særskilt uddannelsesforløb.

3. Arbejdsformer

3.1 Praktik- og praksisrelationer

I tilknytning til praktikken arbejdes der med en trefaset struktur i linjefaget – praktikforberedelse, gennemførelse af praktik og praktikefterbehandling – hvorunder opmærksomheden rettes mod at forberede, gennemføre og formidle iagttagelser og refleksioner af praktikerfaringerne med afsæt i problemstillinger knyttet snævert til de undervisningsforløb, der skal gennemføres under praktikken. Herunder sættes der fokus på at kvalificere det metodiske arbejde med at hente erfaringer fra praksis. Jf. centrale kundskabs- og færdighedsområder for praktikkens 3. og 4. år.

Relationen til grundskolen fastholdes løbende gennem studiet gennem samarbejdsprojekter som fx skoleudvikling, skoleovertagelse, idrætsdage for forskellige målgrupper, udviklingsarbejde m.m.

3.2 Tværprofessionelt element.

Faget kan bidrage til et tværprofessionelt samarbejde med omdrejningspunkt i fagets sundhedsdimension.

3.3 Forskning og innovation.

Der inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder i studiet.

3.4 Evaluering

Der arbejdes med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer i tilknytning til de tematiserede undervisningsforløb og praktikken. Gennem løbende evaluering indarbejdes evalueringresultaterne i undervisningen.

3.5 Internationalisering

Der inddrages aspekter af andre landes skoleforhold og idræts-undervisning. I undervisningen kan indgå tekster på nordiske og hovedsprog

3.6 Samspil mellem læreruddannelsens fag

Samspil mellem fagene etableres således:

- 1. år af linjefagsstudiet med det pædagogiske fagområde og praktik ifm. didaktikrapporten.
- 2. år af linjefagsstudiet med det pædagogiske fagområde og praktik.

På idrætsstudiet kan der i løbet af det to-årige uddannelsesforløb indgå et eller flere tværfaglige samarbejder med et eller flere af de øvrige linjefag.

3.7 Digital portfolio

Digital portfolio udarbejdes i de planlagte temaer i undervisningen og indeholder faglige, pædagogiske og didaktiske problemstillinger med beskrivelser, analyser og refleksioner, der tager udgangspunkt i studieprodukter af skriftlig og visuel form, herunder videoprodukter.

3.8 It

It inddrages i studieprocesserne i relevante idrætsfaglige sammenhænge.

3.9 Deltagelsespligt

Deltagelsespligten etableres og fastholdes af underviser og studerende gennem fælles planlagte forløb med konkret formulerede forpligtelser og ansvar. I forbindelse med deltagelsespligten træffes der aftale om forholdet mellem undervisning, vejledning, kortere studenterplanlagte forløb samt et væsentligt selvstændigt studie- og træningsarbejde. Deltagelsespligten vurderes og godkendes af underviseren i de enkelte forløb.

3.10 Mødepligt

Der er mødepligt til kursusforløbene i løbe-, springe- og kasteaktiviteter og atletik; orienteringsaktiviteter og -løb; friluftaktiviteter samt vandaktiviteter. Godkendt deltagelse giver afløsning til prøverne.

4.1 Intern prøve efter 0,6 årsværk

4.1.2 Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til prøven. Desuden forberedes et alsidigt program med praktiske idrætsfærdigheder. Programmet godkendes af læreren.

4.1.2 Praktisk og mundtlig prøve

Prøven består af en praktisk del og en mundtlig del.

1. Praktisk del i form af, at den studerende alene eller i gruppe viser det forberedte program.
2. Mundtlig del. Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen. Den mundtlige del af eksaminationen tager udgangspunkt i såvel den viste praksis som i den skriftlige opgave om fagets teori. Opgaven indgår ikke i bedømmelsen

Samlet eksaminationstid: 30 minutter.

Bedømmelse: Bestået / ikke bestået.

4.2 Afsluttende prøve

4.2.1 Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve. Desuden forberedes et alsidigt program af praktiske idrætsfærdigheder. Programmet godkendes af læreren

4.2.2 Praktisk og mundtlig prøve.

Prøven består af en praktisk del og en mundtlig del.

1. Praktisk del i form af, at den studerende alene eller i gruppe viser det forberedte program.
2. Mundtlig del. Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven skal relateres og perspektiveres til det alsidige program. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen.

Den mundtlige del af eksaminationen tager udgangspunkt i såvel den viste praksis som den skriftlige opgave.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Der gives en karakter, der bygger på en samlet vurdering af den viste praksis og den mundtlige præstation. Den skriftlige opgave indgår ikke i bedømmelsen.

1.1 Fagets identitet

I billedkunst defineres billeder bredt som visuelle kommunikative udtryk, og faget integrerer således arbejdet med nutidige og forskellige historisk og kulturelt forankrede billedgenrer og -medier. Billedmæssige kvalifikationer og kompetencer udvikles på baggrund af billedmæssig viden, forståelse og udtryksfærdighed og sættes i billedkunstfaget i et samspil med fagdidaktiske kundskaber og færdigheder, så der herigennem dannes grundlag for udvikling af såvel faglige som tværfaglige undervisningskompetencer. Undervisning i faget sigter desuden mod udvikling af specifikke kompetencer i at anvende billedmæssige fremstillingsformer og forskellige, herunder elektroniske, billedmedier som redskab for kommunikation, formidling og undervisning i skolen generelt.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence i

- a) at forbinde og anvende skolefagets hovedområder og fagdidaktik i en begrundet og reflekteret undervisning i billedkunst,
- b) at kommunikere i, differentiere mellem og reflektere brugen af forskellige billedmæssige fremstillingsformer, genrer og medier,
- c) at udvælge, begrunde og formidle relevante faglige indholdsaspekter og relevante undervisnings- og arbejdsmetoder,
- d) at udvælge, begrunde og evaluere mål med undervisning i billedkunst under hensyntagen til centrale bestemmelser om faget i skolen og i forhold til elever på forskellige klassetrin og med forskellige forudsætninger,
- e) at planlægge, gennemføre og evaluere billedmæssige fremstillingsprocesser under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende, når der arbejdes med æstetisk fremstilling og med forståelse af sådanne processers potentiale i forhold til udvikling af erkendelse og af elevers innovative kompetencer,
- f) at analysere, reflektere, diskutere, udvikle og formulere sig kvalificeret i skrift og tale om undervisning i billedkunst i forskellige kontekster og i samspil med forskellige målgrupper; herunder elever og forældre og
- g) at bruge billedmæssige fremstillingsformer og forskellige billedmedier og it som redskaber i lærerprofessionen generelt og til kommunikation, formidling og undervisning i billedkunst og i andre fag.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Med henblik på udvikling af undervisningskompetence i faget står arbejdet med fagdidaktik centralt og relaterer sig til de faglige studier i billedfremstilling og billedkundskab. I den forbindelse inddrages resultater af relevant forskning og udviklingsarbejde.

Indholdet er:

- a) Viden om og færdigheder i at begrunde, tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere undervisningsforløb med progression og mål i forhold til elever på forskellige klassetrin og med forskellige forudsætninger.
- b) Viden om og færdigheder i at anvende relevante metoder til differentiering og evaluering af undervisning i faget.

- c) Viden om og forståelse af lærings- og udviklingspotentialer ved fremstillende, receptivt og analytisk arbejde med forskellige former for billedmæssige udtryk, herunder billedmæssige fremstillingsprocessers potentiale i forhold til udvikling af erkendelse og af elevers innovative kompetencer.
- d) Begreber om visuelle kvalifikationer og kompetencer relateret til det globaliserede samfund, arbejdslivet, fritids- og kulturlivet og til undervisning og formidling.
- e) Skolefagets udvikling, herunder fagsyn, begrundelser, indhold og centrale bestemmelser om faget i skolen.

Fagområder i linjefaget

Billedmæssige kvalifikationer og kompetencer hviler på billedmæssig viden, forståelse og udtryksfærdighed og udvikles i et samspil mellem praktisk billedfremstillende og billedkundskabsmæssige studier.

Inden for billedfremstilling arbejdes der praktisk undersøgende, eksperimenterende og analytisk reflekterende med fremstilling af billeder. Der arbejdes inden for følgende kategorier med forskellige afsæt og med varieret anvendelse og kombination af materielle og elektroniske billedmedier:

- a) Billedkategorier, der refererer til kunstbilleder.
- b) Billedkategorier, der refererer til børne- og ungdomskultur.
- c) Billedkategorier, der refererer til mediebilleder og visuel kommunikation.
- d) Billedkategorier, der refererer til andre visuelle kulturfænomener.

Inden for billedkundskab arbejdes der med følgende indhold:

- a) Historiske og samtidige genrer inden for dansk og international kunst.
- b) Analyse- og samtalemetoder, der bidrager til oplevelse, beskrivelse, refleksion, fortolkning og sammenligning af billedmæssige udtryk, og som kan anvendes som redskaber i forbindelse med undervisning, vejledning og evaluering i faget.
- c) Teorier og problemstillinger til belysning af kulturelt forankrede billedmæssige koder.
- d) Teorier og problemstillinger til belysning af forskelle og ligheder mellem billedsprog og verbalsprog.
- e) Teorier og problemstillinger til belysning af visuel kommunikation, visuel kultur samt billedsyn, kunst- og æstetiksyn.

2. Indhold

Kernen i faget billedkunst som læreruddannelsesfag er henholdsvis arbejdet med billeder som middel til oplevelse, erkendelse og dannelse samt en professionsrettethed og en fokusering på folkeskolens undervisning i faget billedkunst 1.-10. klasse – jfr. folkeskolens faghæfte 8 for faget billedkunst..

3.1 Arbejdsformer

Lærere og studerende planlægger og udarbejder semesterplan i fællesskab ved starten af hvert semester. Forpligtigelsen overfor stoffet og planlægningen fastholdes gennem konkrete formulerede opgaver og ansvarsområder.

Indholds- og metodevalg i studieforløbene kan have forskellige faglige og fagdidaktiske udgangspunkter. Hvert forløb indbefatter altid flere forskellige arbejds- og billedformer samt faglig viden og fagdidaktisk teori.

Den enkelte studerendes selvstændige initiativ og medbestemmelse vægtes højt, idet den studerende i stigende grad skal spille den aktive rolle i sit eget studieforløb. Undervisningen foregår som en vekselvirkning mellem læreroplæg, individuelt arbejde, par- og gruppearbejde, studiegruppearbejde og virtuel kommunikation. Selvstændige arbejdsformer kombineres med læreroplæg, foredrag og mindre ekskursioner til f.eks. kunstmuseer, gallerier, byrum, billedskoler for børn og andre former for studieture, hvorigennem de studerende får erfaring med forskellige sider af den visuelle kultur i bred forstand og specifikt kunstformidling.

3.2 Praktik

Faget samarbejder med pædagogiske fag om forberedelse og efterbehandling af praktikforløb. Studerendes praktikerfaringer indgår i undervisningen som udgangspunkt for diskussioner om fagdidaktik og fagets betingelser som skolefag. Faget medtænker den progression, der er beskrevet inden for studieordningsområdet praktik, der vil blive fokuseret på praktikfagets centrale kundskabs- og færdighedsområder på 3. eller 4. årgang. I forlængelse af praktikken er de studerende forpligtet på at fremlægge refleksioner i form af konkret dokumentation for fagdidaktisk erfaring og ståsted f.eks. i form af en præsentations portfolio – på 3. årgang i form af en didaktirapport. Dokumentationen skal reflektere relationer mellem æstetik, læring og erkendelse i undervisning i faget billedkunst.

3.3 Øvrige praksisrelationer

Der kan aftales tværfaglige forløb med andre linjefag, og fagets tematiske arbejdsform gør det aktuelt, at andre fags fagligheder berøres som læsning / skrivning, geometri / rumkonstruktion, crossover design, naturens former og materialer m.m.

3.4 Digital portfolio

Den studerende udarbejder logbog over hvert studieforløb indeholdende de produkter, den studerende producerer. Produkterne dokumenterer gennemførelsen af forløbene. Disse produkter lægges i det digitale portfolio i det omfang de egner sig til det. I forbindelse med semesterplanerne evaluerer de studerende i samarbejde med underviserne forløbene og produkterne til det digitale portfolio.

For hvert semester vælger den studerende to produkter, der indgår i en præsentationsmappe, deklaraionskrav, form og indhold aftales inden semestrets start med de studerende. Det er en forudsætning for indstilling til prøve, at de fire produkter er afleveret og godkendt.

3.5 Forskning og innovation

Udvikling af skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt billedarbejde at tænke kreativt og udvise virkelyst udvikles i billedkunst gennem arbejdet med centrale kundskabs- og færdighedsområder for faget.

National og international forskning og innovation på det billedpædagogiske område inddrages i det omfang, det er relevant.

3.6 Evaluering

Evaluering og dokumentation af resultater af det faglige arbejde inddrages løbende i forbindelse med:

- de studerendes eget udbytte af studiet,
- med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer til brug i folkeskolen,
- evaluering af studieprodukter,
- den studerendes vurdering af egne læringserfaringer samt planlægning af personlige læringsmål.

3.7 Deltagelses- og mødepligt

En forudsætning for at kunne indstille sig til prøven er:

- godkendelse af præsentationsmappen indeholdende i alt 4 godkendte produkter.
- godkendelse af mindst en mundtlig fremlæggelse inden for området fagdidaktik

4. Eksamen

Læreren udformer et antal problemstillinger, der danner grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve. Problemstillingerne skal tilsammen være dækkende for fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og de skal enkeltvis lægge op til såvel faglig som didaktisk refleksion.

Den studerende skal gennem studiet have fremstillet en række billeder til en udstilling, der kan repræsentere såvel bredde som dybde i billedarbejdet i relation til fagets indhold i skolen og i uddannelsen.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af den lærerstillede lodtrukne problemstilling. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men indgår ikke i bedømmelsen.

Prøven består af to dele

1. En samtale om udstillingen.
2. En samtale med udgangspunkt i den skriftlige opgave og dertil knyttet billedmateriale.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Der gives en karakter som en samlet bedømmelse af udstillingen og præstationen ved den mundtlige prøve.

1.1 Fagets identitet

Biologi i læreruddannelsen handler om, hvordan den studerende kan bruge viden om levende organismer og deres omgivende miljø til at varetage og videreudvikle en varieret og fagligt udbytterig biologiundervisning i skolen med fokus på at udvikle elevernes naturfaglige kompetencer. Centralt for linjefaget er forhold om miljø, evolution, sundhed og praktisk anvendelse af biologi, der danner baggrund for stillingtagen i forhold omhandlende menneskets samspil med naturen og den samfundsmæssige udnyttelse og anvendelse af biologi.

Endvidere er koblingen mellem modeller, teorier og praktisk-eksperimentelt arbejde væsentlige elementer i faget.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende tilegner sig faglige og didaktiske kompetencer i at undervise i skolefaget biologi.

Den studerende skal tilegne sig kompetence til

- a) at forstå en biologiundervisning, der tager udgangspunkt i elevernes egne oplevelser, undersøgelser og opfattelser, og som udvikler og vedligeholder glæden ved naturen og lyst til at beskæftige sig med biologiske emner og problemstillinger,
- b) at målsætte, tilrettelægge, planlægge og gennemføre biologiundervisning på baggrund af en analyse og vurdering af skolefagets indhold, herunder praktisk-eksperimentelt arbejde,
- c) at overveje og beskrive faglige mål ud fra et kendskab til elevers læringsforudsætninger i relation til naturfagene,
- d) at skabe og vedligeholde et overblik over biologifagets karakteristika på baggrund af natur/teknikundervisningen og i samarbejde med skolens øvrige naturfag på 7. til 9. klasses trin,
- e) at diskutere problemstillinger med biologisk indhold i forhold til eget og andres fagsyn med henblik på at kunne forstå og udvikle en almindelig biologiundervisning, der kan danne grundlag for stillingtagen og handlen i forhold til menneskets samspil med naturen,
- f) at inddrage fagets særlige forudsætninger i flerfagligt samarbejde med andre undervisere i skolens naturfagsundervisning i 1. til 9. klasse samt andre af skolens tværgående emner og problemstillinger,
- g) at diskutere skole- såvel som læreruddannelsesfagets indhold i et større perspektiv, historisk-erkendelsesmæssigt samt i forhold til samfundsudviklingen,
- h) at kunne formulere og vurdere faglige mål og progression i naturfaglige kompetencer, herunder progression i forhold til elever med forskellige forudsætninger,
- i) at kunne foretage begrundede valg af relevante former for undervisningsmaterialer, herunder it-baserede,
- j) at evaluere klassens og den enkelte elevs faglige udgangspunkt og udvikling ved brug af varierede evalueringsformer og
- k) at overveje og begrunde eksempler på fagmetodik i skolefaget biologi, herunder inddragelse af it samt fagdidaktisk værktøj og medie.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Fagdidaktik med udgangspunkt i centrale, eksemplariske problemstillinger fra videnskabs- og skolefaget.
- b) Praktisk-eksperimentelt arbejde, herunder sikkerhedsmæssige aspekter.
- c) Observation, analyse og vurdering af biologiundervisning i forbindelse med praktikforløb og eget studieforløb.
- d) Overvejelser over progression og differentiering af biologiundervisning på baggrund af et kendskab til elevers forforståelse, begrebsdannelse og andre læringsforudsætninger.
- e) Analyse og vurdering af undervisningsmidler, herunder it-baserede.
- f) Analyse af skolefagets begrundelse, formål, indhold og historiske udvikling.
- g) Analyse af evaluering, dokumentation og brug af test og evalueringresultater i linjefaget og skolefaget.
- h) Analyse af forskellige fagsyn.
- i) Nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde inden for undervisning i biologi og andre naturfag.
- j) Udviklings- og samarbejds muligheder i biologi og de øvrige skolefag.
- k) Biologifaget i samspil med det omgivende samfund, herunder både forvaltning, erhverv, interesseorganisationer og etiske problemstillinger.
- l) Videnskabsfaget biologi og videnskabsteori set i relation til skolefaget, herunder fagidentitet, metoder og udviklingsperspektiver.

Faglige teorier, begreber og arbejdsformer

Indholdet er:

- a) De levende organismer og deres omgivende natur mhp. at kunne illustrere væsentlige biologiske begreber, teorier og sammenhænge samt vurdere og diskutere miljøproblemer, naturforvaltning og bæredygtig udvikling.
- b) Sundhed og fysiologi i et biologisk perspektiv, herunder basale fysiologiske funktioner og cellulære processer. Der inddrages sundhedsmæssige problemstillinger i forbindelse med livsstil, levevilkår og livskvalitet.
- c) Genetik, evolutions- og adfærdsbiologi, herunder indsigt i naturvidenskabelige teorier om biologisk evolution, basale genetiske forhold samt adfærd.
- d) Biologiens anvendelse i produktion, bioteknologi, natur- og sundhedsforvaltning.

I arbejdet med ovenstående områder inddrages:

- a) Praktisk-eksperimentelt arbejde, herunder feltbiologi med henblik på at kunne planlægge, gennemføre, vurdere og evaluere undersøgelser i laboratoriet og naturen samt varetage ansvaret for ekskursioner i naturen og til virksomheder.
- b) Økologiske, udviklingsmæssige, samfundsmæssige og etiske perspektiver.
- c) It som fagdidaktisk værktøj og medie.

2. Indhold

Undervisningen bygges op over temaer, der tilsammen dækker uddannelsens centrale kundskabs- og færdighedsområder. Prioritering af fagets indholdsområder sker i samarbejde mellem undervisere og studerende.

Undervisningen bygges op over følgende indholdselementer:

- Fagdidaktik
- Fagets formål, centrale kundskabs- og færdighedsområder og bestemmelser i folkeskolen, herunder folkeskolens prøver
- Sammenhæng med andre naturvidenskabelige fag i folkeskolen.
- De levende organismer, deres samspil og deres biotoper
- Miljø, sundhed og fysiologi
- Cellebiologi, genetik, evolutions- og adfærdsbiologi
- Anvendelse af biologi i produktion og bioteknologi
- Feltbiologi og eksperimentel biologi
- Naturformidling og natursyn

Biologi er et videnskabsfag og et dannelsesfag, hvorfor den fagdidaktiske undervisning også vil omfatte

- Videnskabsteori og vidensgrundlag
- Forholdet mellem tro og viden, verdensbilleder
- Analyse af folkeskolens gældende bestemmelser
- Opstilling af problemformuleringer

Fagdidaktikken og praktikken inddrages løbende i de enkelte faglige delforløb. Faget indgår i en trefaset struktur: praktikforberedelse, gennemførsel af praktikken og praktikefterbehandling i samarbejde med de pædagogiske fag med fokus på praktikkens centrale kundskabs- og færdighedsområder på den pågældende årgang. Der lægges efterfølgende i linjefaget vægt på metodisk at inddrage de studerendes praktikerfaringer i tilrettelæggelsen af studiet.

Faget samarbejder i relevante sammenhænge med andre fag. I løbet af det to-årige linjefagsforløb kan der indgå et eller to tværfaglige samarbejder med et eller flere af de øvrige linjefag. Særlig vægt lægges der på forståelsen for natur/teknik som basis for de senere naturvidenskabelige fag i folkeskolen.

Faget biologi kan bidrage med sundhedsmæssig, biologisk, naturvidenskabelig, evolutionær, natursynsmæssig eller andre synsvinkler i tværfaglige sammenhænge.

3.1 Arbejdsformer

Den enkelte studerendes selvstændige initiativ og medbestemmelse vægtes højt, idet den studerende i stigende grad skal spille den aktive rolle i sit eget studieforløb, ligesom et bredt syn på læring afspejles i det daglige arbejde. Selvstændige arbejdsformer kombineres med læreroplæg, foredrag og ekskursioner.

Begrebsdannelsen og sprogtiltagelsen er væsentlig i denne forbindelse, hvorfor kombination af praksis, teori og refleksion spiller en stor rolle.

Arbejdet i linjefaget biologi veksler mellem relevante og varierede arbejdsformer opøvet i felten og trænet i laboratoriet, f.eks. selvstændige studier af teoretisk stof og feltarbejde, fremlæggelser, læreroplæg, forberedelse og efterbehandling af praktik, ekskursioner, demonstrationer, dramatiseringer, undersøgelser, formidling i naturen, teoretisk undervisning, samarbejde med ressourcepersoner, modelanalyse og modelkritik.

Udeskole og udeundervisning med tilhørende erkendelsesformer står centralt i linjefaget.

3.2 IKT

IKT anvendes hvor det falder naturligt i forløbet, til bl.a. dataoplysninger, modelanalyser og simuleringer.

Desuden udarbejder den studerende en digital portfolio i faget. Den digitale portfolio er individuel, men kan rumme dele (op til 75% af produkterne målt pr antal tekstsider) der er udarbejdet i grupper.

3.3 Feltbiologi

Den studerende skal gennem praktisk arbejde tilegne sig erfaringer med og kundskaber om feltarbejde. Gennem arbejdet med feltbiologien skal der opnås et kendskab til danske biotoper, feltbiologiske metoder, klassifikations- og bestemmelsesprincipper, natursyn samt den dertil knyttede didaktik. I praksis sker dette ved:

- Ekskursioner
- Feltbiologisk uge
- Selvstændigt biotoparbejde

Den studerende skal deltage i planlægningen og gennemførelsen af feltarbejdet.

3.4 Deltagelsespligt

Den studerende har deltagelsespligt til alle af linjefagets elementer.

Den indebærer:

- Aktiv deltagelse i alle af studiets elementer
- Godkendt sikkerhedskursus herunder mikroskopi (mødepligt)
- Godkendte studieopgaver (4 produkter)
- Godkendt feltbiologisk uge (d.v.s. at den studerende deltager)
- Godkendt referencesamling
- Selvstændigt biotoparbejde

Deltagelsespligten og eventuelle afløsninger for denne aftales med holdet ved starten af hvert tema. Disse aftaler offentliggøres og administreres af læreren.

Aktiv deltagelse skal kunne dokumenteres via logbog.

Digital portfolio indgår i studieopgaver og logbog. Den digitale portfolio udarbejdes, så kan tjene som dokumentation for deltagelsespligten.

3.5 Studieopgaverne

Den studerende afleverer i løbet af studieforløbet 4 studieopgaver af et omfang på max. 15 sider.

Det er en forudsætning for at gå til eksamen, at disse opgaver er godkendt. Opgaverne vurderes af underviseren m.h.t. fagligt og fagdidaktisk niveau samt skriftlig udtryksfærdighed og skal godkendes.

Semesteropgavernes emner aftales på holdet.

Efter aftale kan semesteropgaverne afleveres på anden form end den skriftlige (film, powerpoint-præsentation, musical, multimedieshow, etc.), ligesom alternative evalueringsformer kan aftales på holdet.

3.6 Referencesamling

Den studerende opbygger i løbet af sit studie en referencesamling, dvs. en samling af præsentationer inden for et felt. Denne samling tjener til eksemplarisk at opøve den studerendes erfaringer for klassifikation og specialisering.

Referencesamlingen skal påbegyndes i linjefagets første halvdel, og kan løbende diskuteres med faglæreren.

For at blive indstillet til eksamen, skal referencesamlingen godkendes af læreren.

Referencesamlingen skal indeholde:

- Mindst 20 præsentationer (præparerede dyr/planter, billeder, tegninger etc.) af organismer inden for en orden, der kan illustrere vigtige pointer inden for klassifikation, f.eks. evolutionshistorie, familie- og arts-kendetegn etc

3.7 Biotopen

Blandt de besøgte biotoper udvælger den studerende en, som den studerende arbejder med, undersøger og beskriver i løbet af linieforløbet med inddragelse af selvstændige feltbiologiske undersøgelser. Disse undersøgelser kan laves i grupper.

Denne biotopundersøgelse danner baggrund for eksamen.

Biotopundersøgelsen skal omfatte:

- Studier igennem en vækstsæson af plante og dyreliv.
- Eksemplariske studier af tilpasninger på biotopen
- Relevante feltbiologiske teknikker, f.eks. temperaturmålinger, jordbundsundersøgelse, pH-undersøgelser, tilgang af næringsstoffer m.v.

3.8 Det tværprofessionelle element

Der arbejdes tværprofessionelt med relevante ressourcepersoner (f.eks. landmænd, naturvejledere, miljøtekniker m.v.) som en naturlig og integreret del af de enkelte indholdselementer.

3.9 Forskning og innovation

Undervisningen er forskningsbaseret. Dette vil sige, at relevante pågående forskningsprojekter og resultater inddrages i både faglige og fagdidaktiske forløb.

3.10 Evaluering

I hvert semester evalueres undervisningens indhold, form og grad af målopfyldelse ud fra de mål, der er sat ved semesterets begyndelse. Evalueringen kan være mundtlig eller skriftlig, og skrives sammen af underviseren. Endvidere evalueres studieopgaverne gennem godkendelse, og der arbejdes herunder med den studerendes evne til at udtrykke sig skriftligt.

3.11 Digitale portfolio

Den studerende præsenterer sin digitale portfolio for holdet.

3.12 Internationalisering

Internationale og globale perspektiver danner et naturligt grundlag for undervisningen inden for emner, der rækker ud over landets grænser som miljøpolitik og forvaltning, etiske dilemmaer og klimaforandringer. Studieture til udenlandske lokaliteter og institutioner kan efter aftale med holdet indgå som en del af undervisningen.

3.13 Praktik

Biologifagets muligheder i folkeskolen er et gennemgående og centralt element i linjefaget. Faget indgår i praktikforberedelse og -efterbehandling i samarbejde med de pædagogiske fag med fokus på praktikkens centrale kundskabs- og færdighedsområder på den pågældende årgang.

Observationer og fælles problemstillinger afdækket under praktikken danner herefter grundlag for perspektiver på undervisningen, f.eks. undervisningsdifferentiering, prøveformer mv. Disse studiemønstre planlægges sammen med de studerende.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og hvor emne og besvarelse er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig og praktisk prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

Den studerende skal i forbindelse med prøven gøre rede for og demonstrere praktisk arbejde i faget, herunder egne eksperimenter, undersøgelser og fremlæggelse af primærmateriale. Studieproduktet danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men indgår ikke i bedømmelsen.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Dansk som andetsprog

1.1 Fagets identitet

Linjefaget dansk som andetsprog tager udgangspunkt i, at en stor del af eleverne i folkeskolen er tosprogede og har dansk som deres andetsprog. Faget sigter mod at sætte den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i dansk som andetsprog. Faget kvalificerer dels til varetagelse af særligt tilrettelagt undervisning i dansk som andetsprog og dels til undervisning i og samarbejde omkring andre fag med henblik på at inddrage et andetsprogsperspektiv i fagene.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til

- a) at kunne medvirke til fagets fortsatte udvikling, herunder at kunne fortolke og anvende resultater af forsknings- og udviklingsarbejde med relevans for dansk som andetsprog,
- b) at kunne forholde sig til bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn samt se faget i et større perspektiv, bl.a. et historisk perspektiv og et udviklingsperspektiv, for på den baggrund at kunne overveje og beskrive faglige mål og faglig progression,
- c) at kunne afdække, vurdere og karakterisere tosprogede elevers udvikling i dansk som andetsprog, herunder vurdere elevernes forudsætninger og behov,
- d) at kunne begrunde, tilrettelægge og evaluere læringsforløb med udgangspunkt i den enkelte elev eller grupper af elever og
- e) at kunne samarbejde med kollegaer og andre om undervisning af tosprogede elever i faget dansk som andetsprog og indgå i samspil med skolens andre fag og i rådgivning og vejledning.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Færdigheder i at tilrettelægge, gennemføre og evaluere andetsprogsundervisning på baggrund af elevernes sproglige forudsætninger og på baggrund af indsigt i relevante teorier og forskningsresultater.
- b) Færdigheder i at observere og analysere undervisning i dansk som andetsprog, herunder undervisningsmaterialer i dansk som andetsprog og anvendelsen heraf.
- c) Færdigheder i at følge og beskrive den enkelte elevs sproglige udvikling samt færdigheder i at analysere sproglig interaktion med henblik på at støtte tosprogede elevers sprogbrugs- og sprogtilgængeligheds muligheder.
- d) Færdighed i at karakterisere og vurdere sproget i folkeskolens fag med henblik på at støtte de tosprogede elevers faglige udvikling.
- e) Færdigheder i at tilrettelægge og gennemføre sprogundervisning i et sprogligt og kulturelt mangfoldigt klasserum.

Sprog og sprogbrug

Indholdet er:

- a) Sprogsyn og sprogtilgængeligheds syn.
- b) Sprogbeskrivelse i et andetsprogsperspektiv.
- c) Sprogbrug, sproglig variation og sproglig normering.
- d) Kontrastiv analyse og sprogtypologi.
- e) Sprog, identitet og kultur, herunder kulturteori og kulturopfattelser.
- f) Sprogets rolle i fagene i et andetsprogsperspektiv.
- g) Klasserumsinteraktion i flersprogede klasserum.

Andetsprogstilegnelse og tosprogethed

Indholdet er:

- a) Andetsprogstilegnelse.
- b) Tosprogethed og tosproget udvikling, herunder skriftsprogsudvikling på flere sprog.
- c) Intersprogsudvikling og intersprogsanalyse.
- d) Interaktionens betydning for andetsprogstilegnelsen.
- e) Sproglig bevidsthed.
- f) Sproglig evaluering.

Andetsprogspædagogik

Indholdet er:

- a) Andetsprogspædagogiske arbejdsformer.
- b) Sprog- og kulturpædagogik.
- c) Læse- og skriveudvikling på andetsproget.
- d) Mundtlig og skriftlig udtryksfærdighed på andetsproget, herunder kommunikationsstrategier.
- e) Lytteforståelse og lyttestrategier.
- f) Udvikling af tosprogede elevers ordforråd.
- g) Udtale og udtaleundervisning.
- h) Fagets organisering i folkeskolen og skolefagets udvikling i et historisk og fremadrettet perspektiv.
- i) It-baserede arbejds- og kommunikationsformer.

2. Indhold

Undervisningens indhold udvælges i et samarbejde mellem lærer(e) og studerende på en sådan måde, at studierne rettes mod fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Der arbejdes med teoretiske analyser, refleksion og vurdering med henblik på at udvikle forståelse for kompleksiteten i læreropgaver ved undervisning af tosprogede elever i faget dansk som andetsprog og i folkeskolens øvrige fag. Seneste forskning på området inddrages. Internationalisering er en integreret del af arbejdet med kulturmøde.

Arbejdsformer

Centrale temaer i faget studeres i forskellige organisations- og arbejdsformer, herunder kursusprægede forløb, tematiske forløb, problemformulerede forløb, feltstudier samt tværfaglige forløb. Lærere og studerende anvender linjeholdets websted til semesterplaner og løbende opdatering.

3.2 Deltagelsespligt

For hvert semester aftaler lærer og hold en plan over semesterets arbejde. Heri indgår aftaler om forpligtende arbejds- og studieformer samt krav til pligtige studieprodukter. Studieprodukterne udarbejdes i grupper eller evt. enkeltvis.

I løbet af liniestudiet deltager den studerende i udarbejdelse af mindst 4 studieprodukter.

Den studerende skal i sine studieprodukter inddrage følgende:

- Analyser af elevsprog
- Sproglig evaluering og sproglig vejledning
- Analyser af/udarbejdelse af undervisningsmaterialer
- Planlægning af undervisningsforløb med didaktiske begrundelser
- En belysning af en eller flere problemstillinger inden for området sprog, kultur og identitet
- Et feltstudium
- Refleksioner over praktik
- Evaluering og evalueringsresultater

3.3 Digital portfolio

Studieprodukterne, der er underlagt deltagelsespligt, placeres efter godkendelse i den studerendes præsentationsportfolio. Deklarationskrav formuleres af læreren ved hvert studieforløbs start.

3.4 Fagets praktik- og praksisrelationer

Linjefaget dansk som andetsprog samarbejder med de pædagogiske fag om praktikken, og mindst et af de pligtige studieprodukter udarbejdes i tilknytning til forberedelse og efterbehandling af praktikken.

Den studerende fremlægger udvalgte dele af sin digitale portfolio i efterbearbejdelsen af praktikken på holdet.

I forbindelse med beskrivelse og analyse af elevsprog arbejdes der med autentisk materiale produceret af elever med dansk som andetsprog.

I feltstudiet er opgaven at analysere, hvad der er på spil i et konkret kulturmøde, hvor de studerende selv indgår som aktører, og at afprøve teoretiske forståelsesmodeller på praksissituationer.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

4.2 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter.

1.1 Fagets identitet

Linjefaget geografi handler om, hvordan den studerende kan bruge viden om natur- og kulturgeografiske processer og mønstre til at varetage og videreudvikle en varieret og fagligt udbytterig geografiundervisning i folkeskolen.

Centralt i linjefaget står samspillet mellem mennesker og natur og konsekvenserne heraf, som det kommer til udtryk gennem naturgrundlagets udnyttelse, påvirkning af miljøet og menneskers levevilkår i forskellige regioner samt relationer mellem verdens regioner, stater og mennesker samt globaliseringens indflydelse. Endvidere er skolefagets begrundelse og fagets indhold og rolle i grundskolen et væsentligt element i linjefaget.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence til at

- a) planlægge, varetage og evaluere undervisning i samt medvirke til videreudvikling af skolefaget geografi,
- b) inddrage fagets særlige forudsætninger i flerfagligt samarbejde med andre undervisere i skolens naturfagsundervisning i 1-9. klasse samt i andre af skolens tværgående emner og problemstillinger,
- c) anvende og kritisk forholde sig til fagets didaktik samt dets videns- og færdighedsområder med henblik på undervisning i skolefaget,
- d) begrunde valg af indhold med udgangspunkt i globale mønstre, regioner eller aktuelle problemstillinger,
- e) skabe og vedligeholde et overblik over fagets helhed og dets underområder, overveje bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn samt se faget i et større perspektiv, historisk og udviklingsmæssigt,
- f) medtænke en sammenhæng og progression i planlægningen af geografi og naturfagsundervisningen, der fremmer elevernes læring og
- g) planlægge, gennemføre samt evaluere varierede undervisningsforløb, herunder at inddrage it, kort, billeder, statistik og fortælling samt praktisk og undersøgende arbejde, der indgår i ekskursioner, felt- og laboratoriearbejde.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Kriterier for målsætning i undervisningen, udvælgelse af indhold, principper for planlægning og evaluering af læreprocesser, herunder analyser og vurdering af undervisningsmaterialer.
- b) Viden om, hvordan elevernes geografiske sprog og dannelse kan fremmes, herunder især udvikling af elevernes omverdenskendskab og -forståelse.
- c) Færdighed i at udnytte uformelle læringsrum og anvende praktisk/undersøgende arbejdsformer som feltarbejde og ekskursioner, samt hvordan disse arbejdsformer kan fremme elevernes læring.
- d) Færdigheder i at kunne analysere og vurdere skolefagets begrundelse, herunder kunne vurdere og udforme læseplaner.

- e) Skolefagets historie, forskellige fagsyn samt relevante forsknings- og udviklingsarbejder inden for undervisning i faget.
- f) Kundskaber om evaluering, dokumentation og brug af test og evalueringsresultater i linjefaget og skolefaget.

Faglige teorier, begreber og arbejdsformer

Indholdet er:

- a) Naturgeografiske vidensområder, teorier og problemstillinger, det vil sige naturgeografiske processer og udbredelsesmønstre som resultat af stof- og energistrømme i naturen.
- b) Kulturgeografiske vidensområder, teorier og problemstillinger, specielt processer og udbredelsesmønstre som resultat af befolkningsmæssige, økonomiske, produktionsmæssige og politiske forhold.
- c) Menneskets udnyttelse af naturgrundlaget, som det kommer til udtryk gennem menneskers levevilkår i forskellige regioner og gennem aktuelle miljø- og udviklingsproblemer.
- d) Viden om og holdninger til globaliseringens indflydelse på kultur, natur og levevilkår og på relationer mellem verdens stater og folkeslag.
- e) Geografiske problemstillinger, der giver den studerende mulighed for at arbejde med aktuelle spørgsmål og udviklingstendenser i et dynamisk perspektiv.
- f) Færdigheder i at anvende geografiske kilder og arbejdsformer, herunder iagttagelse, fortolkning og vurdering i tilknytning til praktisk arbejde som ekskursioner og feltarbejde.
- g) It som arbejdsredskab og som integreret del af linjefaget og skolefaget.

2. Indhold

I studieforløbet arbejdes der med et antal fælleslæste emner og ét selvvalgt emne.

Hvert emne integrerer stof fra flere af fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og tilsammen omfatter emnerne dem alle sammen. I forbindelse med emnearbejdet, indgår overvejelser om formidling af stoffet i Folkeskolen og dets bidrag til elevernes almene forståelse af omverdenen, samt deres almene dannelse. Herudover indgår fagets didaktik som særskilt emne. Internationalisering er en integreret del af faget.

3.1 Arbejdsformer

Der anvendes en bred vifte af arbejdsformer, herunder klasseundervisning, gruppearbejde, og fremlæggelse på holdet. Der veksles mellem studier baseret på a) faglitteraturen, herunder væsentlige faglige begreber og modeller, b) oplysninger og materialer fra medierne, især TV og Internet, og c) ekskursioner og arbejde af mere praktisk art med digitale materialer og kort.

It inddrages i videst muligt omfang.

3.2 Digitalt studierum

Holdets websted anvendes som

- a) styrings- og overbliksskema for arbejdet, med udgangspunkt i semesterplaner som udarbejdes af de studerende og læreren i fællesskab, samt
- b) som læringsplatform i forbindelse med arbejdet med stoffet og dets formidling.

3.3 Digital portfolio

I løbet af studiet, skal studiegrupperne, eller den enkelte studerende, lave ét kort skriftligt oplæg inden for mindst 4 af de fælleslæste emner, eller i forbindelse med praktik. Oplæggene skal indgå i den studerendes præsentations portfolio.

3.4 Deklarationskravene til de korte skriftlige oplæg

Hvert oplæg skal tage udgangspunkt i et delemne til diskussion, uddybning og perspektivering inden for emnet, og der skal indgå bilag i form af bl.a. korte, diagrammer, fotografier, tabeller mm. Der indgår overvejelser om hvordan man vil formidle stoffet og dets relevans for skolefaget.

Endvidere, mindst 2 af de korte skriftlige oplæg i den studerendes præsentationsportfolio skal præsenteres på holdet, enten mundtligt i tilstedeværelsesundervisning, eller i det digitale studierum (enten skriftligt eller som lydfil). Fremlæggelserne diskuteres såvel fagligt som pædagogisk-didaktisk med holdet.

3.5 Fagets relationer til praktik og andre praksisrelationer

Der tilbydes vejledning i forbindelse med de studerendes forberedelse af praktik i faget. Praktikerfaringer i faget evalueres på holdet.

I forbindelse med praktik i faget på 3. årgang, skal alle studerende forberede og udarbejde en didaktikrapport om en godkendt problemstilling i et samarbejde mellem linjefaget og de pædagogiske fag.

Hvis linjefaget er placeret på 4. årgang skal den studerende (eller praktikgruppen) skriftligt før praktikken redegøre for det fagdidaktiske, alment didaktiske og faglige fokus. Efter praktikperioden danner de gjorte erfaringer og refleksioner grundlag for en debat på holdet, hvor en lærer fra almen didaktik og evt. praktiklæreren kan deltage.

3.6 Det tværprofessionelle element

Der arbejdes tværprofessionelt med relevante ressourcepersoner (f.eks. byplanlæggere, naturvejledere, regionalpolitikere m.v.) som en naturlig og integreret del af de enkelte indholdselementer.

3.7 Forskning

Der inddrages i videst muligt omfang resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejde der er relevant for undervisning i faget. Tværfaglige begreber inddrages til at belyse geografis potentielle til at indgå i tværfaglige sammenhæng med andre fag. Der indgår overvejelser om forholdet mellem geografi i 7-9.kl og natur/teknik i 1-6.kl.

3.8 Evaluering

Der arbejdes med evaluerings- og dokumentationsformer inden for faget til brug i Folkeskolen, herunder med hensyn til geografi som prøvefag, samt i forbindelse med den enkelte studerendes udbytte af studiet.

3.9 Deltagelsespligt

Det er en forudsætning for indstilling til eksamen, at den studerende har:

- fået godkendt sin didaktikrapport i forbindelse med praktik i faget (3. årgang),
- deltaget i praktikevaluering på holdet,
- har korte skriftlige oplæg til mindst 4 undervisningsemner i sin præsentations-portfolio, og hvoraf mindst 2 oplæg er blevet fremlagt på holdet (enten i tilstedeværelsesundervisning eller i holdets digitale studierum)
- deltaget i mindst 3 af holdets ekskursioner.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst seks studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og hvor emner og planer er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

Den studerende skal fremlægge emnet med indholds- og undervisningsplan, herunder -hvis det er relevant - inddrage eksempler på praktisk og undersøgende arbejde i faget (ekskursioner, feltarbejde). Bedømmelsen sker alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

Hjemkundskab

1.1 Fagets identitet

Hjemkundskab tager udgangspunkt i menneskers handlemuligheder i forhold til problemstillinger knyttet til mad, måltider, husholdning og forbrug set i relation til natur, kultur og samfund med henblik på sundhed og livskvalitet for den enkelte og for andre.

Hjemkundskab i læreruddannelsen sætter den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle en varieret og udbytterig undervisning i faget og i tværgående emner og problemstillinger, hvor fagets elementer indgår.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer i hjemkundskabs faglighed, fagdidaktik og -metodik, således at den studerende vil være i stand til at varetage og medvirke til udvikling og evaluering af undervisning i faget i folkeskolen.

Den studerende skal opnå kompetence i

- a) at opstille og analysere professionsfaglige problemstillinger og handlemuligheder med inddragelse af teori og refleksion over praksis samt at kunne strukturere egen læring med henblik på at opnå en fagdannet identitet,
- b) at kunne tilrettelægge læringsforløb i hjemkundskab (begrundelser, planlægning, gennemførelse og evaluering) for elever med forskellige læringsforudsætninger,
- c) at skabe og vedligeholde et overblik over fagets indhold, overveje bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn, beskrive faglig progression samt se faget i et større perspektiv, både et historisk og et udviklingsperspektiv,
- d) at indgå i samarbejde med parter i og uden for skolen, herunder med elever og forældre samt i arbejdet med sundhed i skolen og
- e) at erhverve sig en hjemkundskabsfaglig helheds- og sammenhængsforståelse og udfolde den i relation til arbejdet med tværgående emner og problemstillinger.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Almen- og fagdidaktiske teorier knyttet til faget som sundhedsfremmende fag, praktisk fag, æstetisk og humanistisk fag og samfunds- og naturvidenskabeligt fag.
- b) Kriterier for stofudvælgelse, principper for planlægning, progression og klasseledelse.
- c) Evaluering og dokumentation af læreprocesser i relation til gældende bestemmelser for faget i folkeskolen herunder dialog med elever og forældre.
- d) Valg og anvendelse af fagets metoder og virksomhedsformer: Analytisk, kommunikativ, håndværksmæssig, oplevelsesmæssig og udtryksmæssig virksomhed.
- e) Differentiering i undervisningen tilrettelagt i lærings- og udviklingsforløb for elever med forskellige forudsætninger.
- f) Analyse, vurdering og anvendelse af undervisningsmaterialer til faget, herunder digitale værktøjs- og it-redskaber.
- g) Begrundelser for undervisning i skolefaget og dets udvikling såvel historisk som aktuelt og i et fremtidsperspektiv.
- h) Skolefagets placering og muligheder for samarbejde internt i skolen og med parter uden for skolen.
- i) Nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde inden for undervisning i hjemkundskab.

Fagområder i linjefaget

- a) Praktisk, håndværksmæssig færdighed i madlavning og brug af redskaber.
- b) Sammensætning og vurdering af kost til forskellige grupper under anvendelse af aktuel viden om ernæring, fødevarer, hygiejne og forbrug.
- c) Forskellige sundhedsbegreber og deres sammenhæng med læringssyn og fagsyn.
- d) Historiske, globale og kulturelle forhold knyttet til mad, måltider, husholdning og forbrug.
- e) Samfundsmæssige, sociologiske aspekter vedrørende mad, måltider, husholdning og forbrug, samspil med ressourcer og miljø samt etiske spørgsmål og overvejelser.
- f) Æstetiske teorier og læreprocesser i tilknytning til mad og måltider.
- g) Handlemuligheder i forhold til faglige problemstillinger i hjem, natur, kultur og samfund.
- h) Fagets metoder og virksomhedsformer.
- i) Fagets teoretiske og praktiske grundlag: Dets håndværksmæssige, naturvidenskabelige, humanistiske, samfundsmæssige, æstetiske og etiske basis

2. Indhold

Hjemkundskab er et kultur- håndværks- og oplevelsesfag, med vægt på

- hverdagslivet i hjem, skole og samfund.
- sundhed og livskvalitet, både for sig selv og andre.

I faget arbejdes der med de naturfaglige, humanistiske og samfundsmæssige dimensioner.

3.1 Arbejdsformer

Linjefaget opbygges som en stadig vekslende mellem teori og praksis. Der lægges op til et bredt læringsyn, hvor den studerende udfolder sig undersøgende, eksperimenterende og skabende, således at teori og praktisk-håndværksmæssige arbejder knyttes sammen til en helhed, med henblik på at kunne planlægge, gennemføre og evaluere undervisningen i folkeskolen.

I studiet inddrages nyeste forsknings- forsøgs- og udviklingsarbejder af såvel national- som international karakter, der er relevante for hjemkundskabslærer professionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden.

Undervisningens indhold udvælges i samråd med de studerende således

- at den studerende får mulighed for at opfylde fagets mål,
- at den studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

De enkelte studieforløb beskrives i en semesterplan.

3.2 IKT

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet. Ud over anvendelse af uddannelsesstedets intranet som studiestøttende, anvendes f.eks. digitale kostberegninger, informationssøgning, vurdering af undervisningsmaterialer og spil.

3.3 Praktik

I arbejdet med praktikforberedelse og -efterbehandling vil fællesfaget praktiks centrale kundskabs- og færdighedsområder for 3. eller 4. årgang blive inddraget. På 3. årgang udarbejdes en didaktikrapport.

Hvis linjefaget er placeret på 4. årgang skal den studerende (eller praktikgruppen) skriftligt før praktikken redegøre for det fagdidaktiske, alment didaktiske og faglige fokus. Efter praktikperioden danner de gjorte erfaringer og refleksioner grundlag for en debat på holdet, hvor en lærer fra almen didaktik og evt. praktiklæreren kan deltage.

3.4 Samspil med læreruddannelsens øvrige fag

Faget samarbejder i relevante sammenhænge med andre linjefag.

Faget hjemkundskab er af tværfaglig karakter og har overlappingsområder til de fleste af folkeskolens og læreruddannelsens fag. Faget kan bidrage med en sundheds-, husholdnings- eller forbrugermæssig synsvinkel i tværfaglige samarbejder, og kan tilbyde en perspektivering, som bygger bro mellem forskellige erkendelsesformer af såvel videnskabelig som æstetisk karakter.

3.5 Deltagelsespligt

I forbindelse med den studerendes arbejde med linjefaget hjemkundskab indgår forløb der indeholder krav om deltagelse. Disse vil fremgå af semesterplanerne.

Den studerende skal udarbejde en række studieprodukter, der lægges i den digitale portfolio. Deklarationskrav for disse studieprodukter fastlægges ved studiestart.

I løbet af studiet i linjefaget hjemkundskab gennemfører de studerende individuelt eller i grupper på højst fire studerende tre projekter, hvis emner og udtryksform vælges i samråd med læreren. I projekterne analyserer og vurderer den studerende faglige og fagdidaktiske emner og problemstillinger. Hvert projekt afleveres og godkendes indenfor en aftalt tidsramme. Et af projekterne skal efter nærmere aftale mellem lærer og studerende fremlægges, begrundes og diskuteres på holdet.

I forbindelse med projekterne skal udarbejdes en 10-12 sideres rapport. Hensigten med skriftlige projekter er, at den studerende øver sin skriftlige udtryksform, hvor akademisk skrivning vægtes højt.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, have udarbejdet mindst fire emnebeskrivelser med problemformulering, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve. Hver emnebeskrivelse skal indeholde en begrundelse for det valgte emne samt en problemformulering. Omfanget må ikke overskride en normalside pr. emne.

4.1 Praktisk og mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte emnebeskrivelser. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. I den skriftlige opgave skal der indgå en overordnet beskrivelse og faglig begrundelse af praksisprogrammet til eksamen i forhold til emne og problemstilling. Opgaven danner udgangspunkt for såvel praktisk som mundtlig prøve, men indgår ikke i bedømmelsen.

Prøven består af en praktisk del og en mundtlig del.

1. Den praktiske prøve.

Den praktiske prøve udføres individuelt.

I bedømmelsen lægges der vægt på, at den studerende viser

- Håndværksmæssige færdigheder.
- Organisering og planlægning af en arbejdsproces inden for en fastsat tidsramme.
- Faglig og fagdidaktisk formidling og dialog sammen med det praktiske arbejde.
- Faglige begrundelser for de trufne valg.

2. Den mundtlige prøve

Den mundtlige prøve tager udgangspunkt i den skriftlige opgave og former sig som en samtale, der kan inddrage alle fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Der gives én karakter, der bygger på en helhedsvurdering af den praktiske og den mundtlige prøve.

1.1 Fagets identitet

Kristendomskundskab/religion handler om menneskets kollektive og individuelle fortolkninger i forhold til det basale og det yderste, herunder de kristne grundfortællinger.

Centralt i faget står studiet af religionsdidaktik og forskellig brug af religion, filosofi og etik, historisk og aktuelt, anskuet i dansk, europæisk og internationalt perspektiv.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende kvalificerer sig til at varetage og udvikle undervisning i faget ved at tilegne sig kompetence til

- a) at analysere, vurdere og diskutere udsagn med religiøst og filosofisk indhold med henblik på at udøve religionsundervisning på skolens præmisser,
- b) at anvende faglige vidensområder, tilgange og arbejdsformer i skolefaget og i tværfagligt samarbejde og
- c) at formulere og bearbejde religiøse, filosofiske og etiske spørgsmål, som er væsentlige for skolens elever.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Begrundelser for skolefaget kristendomskundskab og dets indhold i historisk perspektiv. Aktuelle bestemmelser om faget i folkeskolen.
- b) Religionsundervisningens forskellige tilgange, f.eks. narrativ, livsfilosofisk og symbolorienteret undervisning.
- c) Begrundelse, målsætning, planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning i faget og ud fra faget i tværfaglige sammenhænge.
- d) Kriterier for valg af indhold, undervisningsmidler, forskellige arbejdsformer, herunder praktisk-musiske, og it.
- e) Mødet mellem elevernes verden og det faglige stof. Elevforudsætninger for at arbejde med religiøse, filosofiske og etiske spørgsmål. Det faglige indholds betydning for børn og unges selvforståelse, kulturelle identitetsdannelse og tilværelsesopfattelse.

Teori og metode

Indholdet er:

- a) Grundtræk ved religionsfaglige metoder, f.eks. hermeneutisk, historisk-kritisk, komparativ, fænomenologisk, sociologisk og antropologisk metode.
- b) Forholdet mellem videnskabsfag og skolefag.

Kristendommen

Indholdet er:

- a) Kristendommens hovedtanker og grundbegreber.
- b) Kristendommens historie med vægt på danske forhold.
- c) Bibelske fortællinger, deres betydning, sammenhæng og perspektiv.
- d) Forskellige kristendomsopfattelser og deres kulturelle og historiske betydning.
- e) Kristendommens forskellige udtryk i f.eks. livsformer, ritualer, symboler og kunst.
- f) Forskellige aktuelle formuleringer og brug af kristendom.

Udvalgte verdensreligioner

Indholdet er:

- a) Religionernes hovedtanker og grundbegreber.
- b) Religionernes og deres forskellige retningers kulturelle og historiske betydning.
- c) Religionernes forskellige udtryk i f.eks. livsformer, ritualer, symboler, kunst og fortællinger.
- d) Forskellige aktuelle formuleringer af og brug af religionerne.

Etik og filosofi

Indholdet er:

- a) Etik, forskellige etiske positioner, deres muligheder og begrænsninger. Etiske overvejelser med udgangspunkt i aktuelle spørgsmål, der vedrører den enkelte, forholdet til medmennesket, til samfundet og naturen.
- b) Filosofi, herunder livsfilosofi. Filosofi med børn. Forskellige filosofiske opfattelsers muligheder og begrænsninger.
- c) Religionsfilosofi, herunder forskellige opfattelser af religion og af forholdet mellem religion og modernitet.

Religiøse strømninger og ikke-religiøse livsanskuelser

Indholdet er:

- a) Aktuelle strømninger af religiøs karakter, herunder ny spiritualitet og civilreligion.
- b) Ikke-religiøse livsanskuelser, herunder humanisme og ateisme.

It og religionsfaget

Indholdet er:

- a) It som integreret del af religionsfaget.
- b) Religion i det virtuelle rum.

2. Indhold

Undervisningen er organiseret i en række studieforløb. Studieforløbene tager deres udgangspunkt i didaktiske og faglige emner og vælges og tilrettelægges i samarbejde mellem lærer og studerende. Der udarbejdes en arbejdsplan for hvert semester. Der kan indgå ekskursioner og studieture.

3.1 Arbejdsformer

Arbejdet organiseres som kombination af følgende: selvstændigt arbejde, lærerstyret undervisning, samtale, studiegruppearbejde, studenteroplæg, projektarbejde, virtuel undervisning, feltarbejde samt praktisk-musiske arbejdsformer.

3.2 Praktiksamarbejde

Ligesom praktikken er omdrejningspunktet for hele læreruddannelsens progression, vil den også indgå som en central del af linjefaget kristendomskundskab/religion, hvor der bliver fokuseret på praktikfagets centrale kundskabs- og færdighedsområder på 3. eller 4. årgang.

Faget samarbejder endvidere med de pædagogiske fag og praktik om en didaktikrapport på 3.årgang. Der er deltagelsespligt til praktiksamarbejde.

3.3.1

Undervisningen i faget bygger på de nyeste forskningsresultater. Undervisningen skal forberede de studerende på at anvende forskning i undervisningen og deltage i forskningsbaseret udviklingsarbejde.

3.3.2

Undervisningen vil fokusere på metoder til at udvikle skoleelevers innovative kompetencer inden for det religionsfaglige område.

3.3.3

Der vil løbende blive arbejdet med evaluering af den studerendes udbytte af undervisningen med udgangspunkt i den digitale portfolio. Ligeledes vil der blive arbejdet med metoder til evaluering og evalueringsresultater i folkeskolen. Endelig skal såvel undervisning som praktik fremme den studerendes eksistentielle kompetencer.

3.3.4

Det internationale perspektiv er en integreret del af arbejdet med menneskers forskellige tolkninger af tilværelsen.

3.3.5

Faget bidrager til professionsbachelorprojektet og tilegnelsen af lærerkompetencer generelt gennem fagets samarbejde med praktik.

3.4

Den studerende er ansvarlig for at føre en digital portfolio, som skal indeholde et arbejdsprodukt fra hvert af de valgte emner. Godkendte produkter i præsentationsportefolioen er en forudsætning for at indstille sig til prøve. Krav til deltagelsespligt i øvrigt fremgår af semesterplanen.

Forud for studieforløb aftales deklarationskrav til produkter, der placeres i præsentationsportefolioen. Disse fremgår af semesterplanen.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter.

Materiel design

1.1 Fagets identitet

Materiel design sætter den studerende i stand til at arbejde praktisk med designprocesser og håndværksmæssig virksomhed med henblik på at forstå, skabe og udvikle materiel kultur.

Undervisningen skal sikre, at de studerende bliver i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere en varieret og innovativ undervisning i sløjd, håndarbejde og i materiel design som evt. valgfag.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til at

- a) varetage og medvirke til udvikling af undervisning i sløjd, håndarbejde og materiel design,
- b) udvikle en analyserende, eksperimenterende, undersøgende og problemløsende tilgang til materialebearbejdende designprocesser og produkter,
- c) kommunikere visuelt og formidle håndværksmæssige, skabende og analytiske processer,
- d) strukturere læring med udgangspunkt i egne håndværksmæssige, udtryksmæssige og teoretiske færdigheder,
- e) skabe overblik over fagets helhed og dele, overveje bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn samt se faget i et pædagogisk og samfundsmæssigt perspektiv,
- f) formulere sig skriftligt og mundtligt om faglige mål og disses progression samt analysere undervisning og læring,
- g) evaluere klassens og den enkelte elevs faglige udvikling med brug af alsidige evaluerings-former,
- h) overveje eksempler på fagmetodik i lyset af fagdidaktiske refleksioner, herunder arbejdet med tværgående emner og problemstillinger og
- i) være i dialog med elever, forældre og kolleger i drøftelser af mål, indhold og evaluering.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Færdigheder i at planlægge, udføre og dokumentere forskellige designprocesser.
- b) Kundskaber om og færdigheder i konkrete, materialebaserede designprocesser i fagdidaktisk belysning.
- c) Kundskaber om og erfaringer med det praktiske arbejdes betydning for læring og alsidig dannelse.
- d) Kundskaber om praktisk-eksperimenterende arbejdes betydning for designprocesser.
- e) Færdigheder i at analysere, vurdere og evaluere arbejdsprocesser og produkter.
- f) Relevante håndværksmæssige færdigheder i relation til folkeskolefagene sløjd og håndarbejde samt materiel design.
- g) Metoder og samarbejdsformer, der udvikler elevernes innovative kompetencer.
- h) Progression, differentiering og evaluering i sløjd, håndarbejde og materiel design.
- i) Vurdering af materialer, værktøj og redskaber.
- j) Teknologier, herunder it, som redskab for den studerende under studiet og i det efterfølgende virke som lærer.
- k) Fagernes betydning i samfundet.
- l) Forståelse af begreber som kreativitet, innovation og bæredygtighed.
- m) Genstandskultur, dansk design, kunsthåndværk og levevilkår/livsformer.
- n) Udvikling af materiel design som indholdsområde i skolen.
- o) Fagområdernes begrundelse, formål, indhold og videnskabelige grundlag samt internationalt forsknings- og udviklingsarbejde inden for undervisning i faget.
- p) Praktisk arbejde med designprocesser og skabende, håndværksmæssig fremstilling.
- q) Genstandsanalyser ud fra historiske, samfundsmæssige og kulturelle kontekster.

- r) Praktisk skabende arbejde som styrkende faktor for oplevelsen af tillid til egen formåen.
- s) Læringspotentialer knyttet til forskellige alderstrins arbejde med eksperimenterende forløb og æstetiske læreprocesser som grundlag for materiel design.
- t) Evaluering og dokumentation af designprocesser i et læringsperspektiv.
- u) Anvendelse af redskaber, materialer og teknologier som baggrund for selv at vurdere, udvikle og formidle materielle kulturer.
- v) Arbejdsmiljø, ressourceudnyttelse og bæredygtighed.
- w) Maskinsikkerhed i skolens faglokaler.
- x) Udvikling af materiel design som skolefag.

2. Indhold

Studiet i faget materiel design kendetegnes ved:

- At skabe mulighed for, at relationer mellem genstandsfremstilling, samtale og teori i og om fagene sløjd og håndarbejde kan være bærende elementer i den studerendes personlige dannelse og uddannelse.
- At give råderum for den studerendes kreativitet og medindflydelse på valg af teknikker, materialer og deres anvendelse.
- At der udvikles fællesskaber, som præges af engagement og ansvarlighed med dertilhørende forpligtelser. Herved bør den gensidige inspiration, interaktionen mellem de studerende, og en diskussion af arbejdets relevans for fagene i folkeskolen styrkes.
- At fokusere på læring og udvikling i designprocessen og praktisk håndværksmæssig genstandsfremstilling.
- At den studerende får erfaring med praktisk eksperimenterende og problemløsende arbejdsformer.
- Studiet tilrettelægges som kursusforløb og fortrinsvis i tematiske projekter.

3.1 Arbejdsformer

Den studerende skal i løbet af studiet erhverve sig erfaring med varierede studie- og arbejdsformer. Arbejdsformerne vil variere mellem lærer- og studenteroplæg, hold- og gruppeundervisning og individuelt arbejde.

3.2 I løbet af studiet gennemføres tre delprojekter

Til hvert delprojekt, hvor emnerne er lærerstillede, udarbejdes en deklARATION, hvoraf det fremgår, hvilke krav, der vil blive stillet til:

- De fysiske produkters kvalitet
- Vægtningen af skolefagene sløjd og håndarbejde.
- Refleksioner over design- og arbejdsprocessen
- Overvejelser over opgavens innovative muligheder
- Et fagdidaktisk begrundet undervisningsforløb på et udvalgt klassetrin i folkeskolen
- Målformulering og evalueringsmuligheder for undervisningsforløbet

- Inddragelse af internationale forskningsresultater på området.

Den nærmere tilrettelæggelse fremgår af semesterplaner.

Arbejdet med delprojekterne dokumenteres digitalt i tekst og billeder.

Hvert delprojekt afsluttes med en fremlæggelse for linjefagsholdet, hvor der er møde- og deltagelsespligt. Efter fremlæggelsen vil holdet og linjefaglæreren ud fra deklARATIONEN fremføre kommentarer til det samlede produkt.

Efter fremlæggelsen og de dertil knyttede kommentarer fra hold og linjefaglærer samles til en kort evaluering af projektet.

En godkendelse af de tre delprojekter er en forudsætning for at kunne indstille sig til prøve i faget.

3.3 Maskinsikkerhed

I faget indgår et kursus i brugen af de større træbearbejdningsmaskiner. Kurset har en varighed på 20 lektioner og er belagt med møde- og deltagelsespligt.

Et godkendt maskinsikkerhedskursus er en forudsætning for at kunne indstille sig til eksamen i faget.

3.4 Praktik

- 1) Hvis linjefaget er placeret på 3. årgang skal den studerende (eller praktikgruppen) skriftligt før praktikken redegøre for hvilket fokus, der anlægges på praktikken og hvilke sløjd/håndarbejds-mæssige emner, der vil blive arbejdet med.
Efter praktikken udarbejdes en didaktikrapport, hvor erfaringer og indsamlet empiri belyses fra en fagdidaktisk, en pædagogisk synsvinkel. Arbejdet sker i samarbejde med fællesfaget pædagogik.
- 2) Hvis linjefaget er placeret på 4. årgang skal den studerende (eller praktikgruppen) skriftligt før praktikken redegøre for det fagdidaktiske, alment didaktiske og faglige fokus.
Efter praktikperioden danner de gjorte erfaringer og refleksioner grundlag for en debat på holdet, hvor en lærer fra almen didaktik og evt. praktiklæreren kan deltage.

3.5 Tværfaglighed

Der kan aftales tværfaglige forløb med andre linjefag, og fagets tematiske arbejdsform gør det aktuelt, at andre fags fagligheder berøres.

3.6 Digital portfolio

Den studerendes faglige digitale portfolio skal indeholde den digitale dokumentation i tekst og billeder for de tre delprojekter, evalueringen af samme, de skriftlige praktikforberedelser og erfaringer, en evt. didaktikrapport samt andet af faglig relevans – fx dokumentation af egne projekter.

I prøvesemesteret udfører den studerende et lærergodkendt selvvalgt individuelt projekt med aspekter fra både sløjd og håndarbejde. Projektet afleveres sammen med en didaktisk perspektiverende projektbeskrivelse på max 5 sider. Det vil sige, at projektets fysiske produkter skal sættes i relation til folkeskolens fag, og at et undervisningsforløb i emnet skal begrundes ud fra fagdidaktiske overvejelser.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire fagdidaktiske problemstillinger og dertil hørende litteraturliste, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve. Desuden skal den studerende opstille en udstilling, der dokumenterer en gennemarbejdet designproces.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende får meddelt resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

Prøven består af to dele

1. En samtale om udstillingen.
2. En samtale med udgangspunkt i det lodtrukne studieprodukt.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter

Der gives en karakter som en samlet bedømmelse af udstillingen og præstationen ved den mundtlige prøve.

1.1 Fagets identitet

Musikfaget i læreruddannelsen sætter den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere en alsidig og bredt funderet undervisning i musik. Faget bidrager med særlige erkendelses- og udtryksmuligheder med betydning for sansemæssig, motorisk, følelsesmæssig, æstetisk intellektuel udvikling og tager udgangspunkt i musik som et væsentligt kulturelt og identitetsskabende fænomen.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår en professionel fag- og formidlingskompetence som musikunderviser og kan arbejde metodisk, selvstændigt og reflekterende med musikundervisning samt med udvikling af musikundervisning, hvilket indebærer,

- a) at den studerende udvikler praktisk-musikalske, musikteoretiske, musikpædagogiske og musikdidaktiske kompetencer i forhold til at varetage musikundervisning af børn og unge,
- b) at den studerende bliver i stand til at virke som engagerende musikleder med musikalsk og pædagogisk overblik, indlevelse og myndighed,
- c) at den studerende opnår evne til at medvirke til udvikling af elevers selvstændige, mangesidige og levende forhold til musik som igangsætter og vejleder,
- d) at den studerende bliver i stand til at formidle musik som et betydningsfuldt identitetsskabende og kulturbærende fag,
- e) at den studerende tilegner sig refleksions- og analysekompetencer i relation til musikpædagogiske teorier og metoder med inddragelse af udviklings- og forskningsarbejde, og
- f) at den studerende opnår forudsætninger for at kunne tage del i fortsat faglig-pædagogisk udvikling af musik som undervisningsfag.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Kundskaber om musikdidaktik, læringsmål, kriterier for valg af indhold.
- b) Kundskaber om undervisningsmetoder, arbejdsformer, undervisningsmidler og progression.
- c) Kundskaber om teorier om musikalsk læring, undervisningsdifferentiering, æstetiske læreprocesser og børns musikalske udvikling.
- d) Færdigheder i planlægning såvel af enkeltaktiviteter som af længere forløb.
- e) Færdigheder i at gennemføre musikundervisning, herunder ledelse af musikalske aktiviteter, instruktion og vejledning.
- f) Færdigheder i at observere, analysere og evaluere musikundervisning.
- g) Kundskaber og færdigheder i at forholde sig reflekterende til forskellige musiksyn, musikfagets begrundelser, formål og indhold, musikpædagogiske begreber og teorier samt udviklings- og forskningsarbejde i musikundervisning.

Musikforståelse

Indholdet er:

- a) Musiklytning, musikalsk analyse, musikteori og hørelære samt tolkning af forskellig musik ud fra bevidste valg af teori og metode.
- b) Refleksion og perspektivering af musik som kunstnerisk, kulturelt, samfundsmæssigt og historisk fænomen inden for forskellige genrer, tider og kulturer, herunder musik i børne- og ungdomskulturer samt musik og medier.

Musikudøvelse

Indholdet er:

- a) Erfaringer med og færdigheder i sammenspil, en- og flerstemmig sang samt aktiviteter inden for musik og bevægelse.
- b) Grundlæggende færdigheder i spil på sammenspilsinstrumentariet samt viden om og færdigheder i at betjene musikteknologi. Kendskab til skoleinstrumentariet og dets anvendelsesmuligheder.
- c) Kendskab til almindeligt sang- og sammenspilsrepertoire.
- d) Kundskaber om og færdigheder i musikledelse, herunder instruktion, sammenspils- og kormetodik samt ledelse af børnekor.

Musikalsk skaben

Indholdet er:

- a) Arrangement, elementær komposition og improvisation med henblik på at kunne udarbejde musikalsk materiale til undervisningsbrug.
- b) Kreative processer og eksperimentelt arbejde i musik.
- c) Tilrettelæggelse af skabende musikalske processer.
- d) Brug af it som arbejdsredskab og som kreativt værktøj.

Personlige musikalske færdigheder

Indholdet er:

- a) Håndværksmæssige og udtryksmæssige færdigheder i sang, brugsklaver og hovedinstrument gennem individuel undervisning.
- b) Praktisk kendskab til og erfaring med egen stemmes muligheder.
- c) Færdighed i at anvende stemmen som arbejdsredskab i musikundervisning.
- d) Færdighed i brugsklaverakkompagnement til musikaktiviteter.
- e) Færdighed i at anvende klaverspil som hjælpemiddel i musikundervisning.
- f) Musikalsk udtryksfærdighed og fordybelse gennem spil på hovedinstrument.
- g) Erfaring med motoriske/tekniske øvelsesprocesser som grundlag for at arbejde med børns musikalske udvikling.

2. Indhold

Musikfagets egenart er karakteriseret ved at erkendelsen af faget og dets udtryks- og virkemidler både erfares gennem praktisk musikalsk arbejde og gennem teoretisk fordybelse.

Musikfaget er karakteriseret ved at den studerende udvikler praktiske og teoretiske færdigheder gennem en vekselvirkning mellem individuelt arbejde og fælles musikalsk arbejde og refleksioner på holdet.

Indholdet lægger sig til rette efter følgende hovedområder:

- musikalsk skaben
- musikudøvelse
- musikforståelse

Undervisningens indhold tilrettelægges og perspektiveres i forhold til en praksis som musiklærer i skolen.

3.1 Arbejdsformer

Undervisningen i de individuelle discipliner læses over 4 semestre, holdundervisningen over de to sidste semestre.

De individuelle discipliner omfatter solundervisning i hovedinstrument og sang samt undervisning i brugsklaver på 4-mands hold.

Den øvrige del af undervisningen er tilrettelagt som holdundervisning i en vekselvirkning mellem lærerstyret undervisning og studiegruppearbejde.

Undervisningens indhold planlægges, så der tages højde for varierende læringsformer.

Studiet planlægges i et samarbejde mellem studerende og undervisere, så de studerende gennem en række forløb, der tager udgangspunkt i hovedindholdsområderne *musikalsk skaben*, *musikudøvelse* og *musikforståelse* får mulighed for at tilegne sig indsigt i og erfaringer med de læreprocesser, der knytter sig til færdigheder, dannelse og kundskaber i musik i forhold til en praksis som musiklærer i skolen.

Denne planlægning udmøntes i semesterplaner for hvert semester i linjefagsstudiet.

3.2 Samarbejde mellem linjefag, pædagogiske fag og praktik

I forbindelse med praktikforberedelse og -efterbehandling på 3. årgang udarbejder den studerende en didaktikrapport, som tager afsæt i en konkret problemstilling i praktikken. Udarbejdelse af didaktikrapporten skal give mulighed for at planlægge og motivere et undervisningsforløb og gennemføre og evaluere dette, samt sætte det ind i en teoretisk-didaktisk sammenhæng.

Lærerne i musik og pædagogiske fag samarbejder under forberedelsen og efterbehandlingen.

Samarbejdet indgår som sådan i læreruddannelsens progression omkring faget praktik og er en forøvelse til professionsbachelorprojektet.

Hvis linjefaget er placeret på 4. årgang skal den studerende (eller praktikgruppen) skriftligt før praktikken redegøre for det fagdidaktiske, alment didaktiske og faglige fokus. Efter praktikperioden danner de gjorte erfaringer og refleksioner grundlag for en debat på holdet, hvor en lærer fra almen didaktik og evt. praktiklæreren kan deltage.

3.3 Fagets bidrag til tværgående elementer i læreruddannelsen

I forbindelse med det vokale arbejde arbejdes bl.a. med de studerendes mundtlige sprogfærdighed i forhold til en praksis som musiklærer i skolen, således at også musikfaget kan bidrage til udvikling af børns mundtlige sprogfærdigheder.

National og international forskning og innovation på det musikpædagogiske område inddrages i det omfang, de er relevante.

Udvikling af skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst stimuleres i musikfaget især gennem arbejdet med musikalsk skaben jf. centrale kundskabs- og færdighedsområder for faget.

Evaluering og dokumentation af resultater af det faglige arbejde inddrages løbende, - både i forbindelse med de studerendes eget udbytte af studiet og i forbindelse med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer til brug i folkeskolen.

Internationalisering indarbejdes på forskellig vis i semesterplanerne.

3.4 Digital portfolio

Ved udarbejdelsen af semesterplanerne fastlægges deklaraionskravene til den studerendes produkter. Produkterne dokumenterer gennemførelsen af forløbene. Disse produkter lægges i den digitale portfolio i det omfang de egner sig til det.

Ud fra semesterplanerne evaluerer de studerende i samarbejde med underviserne forløbene. Produkterne til den digitale portfolio godkendes af undervisere.

For at kunne indstille sig til eksamen i musik skal den studerendes digitale portfolio i godkendt form indeholde:

- Rapportering af et forløb i musikforståelse
- Didaktikrapport (kun på 3. årgang)
- Et antal egne arrangementer
- Arrangement på node fra arrangementskoncert/forårskoncert
- Lister med opgivelser af indstuderede sange og brugsklaversatser
- Kort skriftligt oplæg til et fagligt-pædagogisk projekt indenfor områderne *musikalsk skaben*, *musikudøvelse* og *musikforståelse*.

Ovennævnte produkter dokumenterer gennemførelsen af studieforløbene beskrevet i semesterplanerne, og deklaraionskravene til produkterne hvad angår form, indhold, genre mv. fremgår af semesterplanerne.

3.5 Deltagelsespligt i faget

Emnet *musikforståelse* behandles i kursusform med mødepligt.

De praktiske musikalske aktiviteter foregår på uddannelsesstedet. Heri integreres fagdidaktikken og musikforståelsen. Tilegnelse af musikfagets kundskaber og færdigheder er således betinget af fysisk tilstedeværelse under studieforløbet, og alene dele af fagdidaktikken kan læses som virtuel undervisning.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og hvor emne og besvarelse er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Desuden afleveres et alsidigt program med musiklærerfærdigheder. I programmet skal indgå sang, brugsklaver, spil på instrument og musikledelse. Herudover kan der indgå andre færdigheder såsom improvisation, spil på andre instrumenter m.m. Programmet skal godkendes af læreren.

4.1 Praktisk og mundtlig prøve

1. *Praktisk prøve* ved fremførelse af den studerendes program i musiklærerfærdigheder.

2. Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave med karakter af fagligt-pædagogisk projekt på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Den studerende redegør for projektet og dokumenterer gennem demonstration, diskussion og perspektivering sine metodiske kundskaber og færdigheder samt fagdidaktisk refleksion. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men indgår ikke i bedømmelsen.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter

Der gives en karakter som en samlet bedømmelse af præstationen ved den praktiske og den mundtlige del.

1.1 Fagets identitet

Samfundsfag arbejder med at beskrive, analysere, vurdere og handlingsperspektivere konkrete nutidige samfundsproblemstillinger under inddragelse af begreber, teorier og metoder fra de samfunds-faglige discipliner politologi, økonomi, sociologi, international politik og videnskabsteori.

De studerende udvikler undervisningskompetencer i samfundsfag i folkeskolen og i andre skole-former, så de i deres karriereforløb som lærere på et samfundsfagligt og fagdidaktisk grundlag er i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere en varieret og udbytterig undervisning.

1.2 Mål

Den studerende opnår kompetence til

- a) at udvikle undervisnings-, planlægnings- og kritisk refleksionskompetence til undervisning i og udvikling af samfundsfag i folkeskolen,
- b) at udvikle kritisk sans og handlekompetence på det personlige plan, i klasserummet og i det offentlige rum,
- c) at kunne foretage metarefleksion i linjefagsundervisning, arbejdsprodukter og praktik,
- d) at udvikle sociologisk fantasi og politisk dannelse,
- e) at beherske samfundsfaglig og fagdidaktisk terminologi,
- f) gennem arbejde med aktuelle samfundsfaglige problemstillinger at kunne anvende samfundsfaglige teorier og begreber, demonstrere metodisk indsigt og analytisk kompetence,
- g) begrundet at kunne udvælge relevante undervisningsmaterialer med blik for kontinuitet og dynamik i samfundet, tilrettelægge undervisningsforløb ud fra den enkelte elevs forudsætninger, evaluere undervisning og afvikle eksamen og
- h) at tilegne sig overblik over samfundsfagets udvikling og fagets medvirken i tværfaglige relationer i folkeskolen.

1.3 Centrale kundskaber og færdigheder

Indholdet er:

- a) Kundskaber om principielle og metodiske problemer ved formidling, oplysning og undervisning i skolefaget samfundsfag, herunder problemorientering og projektarbejde, det eksemplariske princip og forskellige dannelsesbegreber.
- b) Kundskaber og færdigheder i undervisningsplanlægning, herunder evaluering af undervisningsmidler, undervisningsmetoder, inddragelse af it, observation, evaluering og prøver.
- c) Kundskaber og praktiske færdigheder i udarbejdelse, gennemførelse og evaluering af praktikforløb i samfundsfag i folkeskolen.
- d) Kundskaber og færdigheder i skolefaget samfundsfags begrundelse, formål, indhold og historie, samspil med skolens projektopgave samt fagets samarbejdsmuligheder i og uden for skolen.
- e) Kundskab om nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde med relevans for undervisning i samfundsfag.

- f) Kundskaber og færdigheder angående planlægning og gennemførelse af udadrettede aktiviteter, herunder studierejser og institutions- og virksomhedsbesøg.

Samfundsfaglige begreber, teorier og metoder.

Indholdet er:

- a) Filosofiske og videnskabsteoretiske indfaldsvinkler til studiet af menneske og samfund, menneske og stat, menneske og kultur samt menneske og natur.
- b) Teorier og perspektiver fra politologi, økonomi, sociologi og international politik.
- c) Principper for udvælgelse af metoder, begreber og modeller i behandlingen af et fagligt stofområde, og skriftlig og mundtlig begrundelse for valg af disse.
- d) Kvantitative og kvalitative undersøgelses- og dokumentationsmetoder knyttet til empiriske undersøgelser.

Faglige genstandsområder

Områderne behandles under inddragelse af konflikt- og samarbejdsperspektivet samt aspekter af fortiden, der har relation hertil, fra individniveau til globalt niveau.

- a) Sociale grupperinger og deres samspil. Normer, værdier, kultur og kommunikation. Leve-vilkår, livsformer, integration og social arv.
- b) Politiske systemer, demokrati og demokratiske processer. Ideologier, politisk socialisering og menneskerettigheder. Velfærdsstater og velfærdssamfund.
- c) EU's opbygning, beslutningsprocesser, demokrati og politik. EU som aktør i relation til Danmark og det internationale system.
- d) Økonomiske systemer, udviklingstendenser og interesser. Produktion, forbrug, teknologisk udvikling, arbejdsmarkedsforhold og uddannelse.
- e) Internationale forhold i globalt perspektiv, internationale aktører, de modsatrettede tendenser mellem globalisering og lokal fokusering. Aktuelle sikkerhedsproblemer. Danmarks og Europas placering i verden. Global udvikling og uligheder.
- f) Miljøforhold i forskellige samfund, bæredygtig udvikling, ressourcer samt produktions- og forbrugsmønstres miljøeffekter.
- g) It som arbejdsredskab og som integreret del af linjefaget og skolefaget samfundsfag.

2.1 Indhold

Indholdet er lokale, regionale, nationale og globale samtidsproblemer, som:

- bearbejdes ved hjælp af en tematisk tilgang med aktuelle eksempler igennem dokumentariske beretninger, statistikker og interviews, som kritisk behandles.
- analyseres og vurderes ved hjælp af centrale teorier og begreber fra politologi, sociologi, økonomi og internationale forhold, således at deres anvendelighed og begrænsning for forklaring og forståelse af samtidsproblemer behandles.
- sættes ind i en relevant kontekst i forhold til planlægning, gennemførelse og evaluering af samfundsfagsundervisning i folkeskolen, således at centrale samfundsfagsdidaktiske begreber som

eksempelvis demokratisk og politisk dannelse, samfundsbevidsthed og sociologisk fantasi, kritisk sans og handlekompetence indgår i behandlingen.

Det tilstræbes, at den fælles bearbejdning af eksemplariske temaer og problemstillinger samlet set når så langt omkring i linjefagets bredde som muligt.

I løbet af studieåret arbejder holdet under mindst tre fælles temaforløb, hvis temaer vælges af holdet i samråd med læreren. De fælles temaforløb tager på en aktuel og eksemplarisk måde udgangspunkt i et eller to hovedområder indenfor samfunds-fag; politik, økonomi, sociologi og internationale forhold.

2.2 Semesterplan og evaluering

Indenfor de første tre uger af semestret udformes i samråd mellem de studerende og læreren en plan for semestret, som tydeligt beskriver mål, arbejdsformer, afløsningsforløb og deltagelsespligt, samt eksamenspligtige opgaver. Herunder beskrives ligeledes de nærmere deklarationskrav til den digitale portfolio.

Planen kan løbende udbygges og revideres i forhold til aktuelle ændringer og bør ved afslutningen af semestret desuden indeholde en komplet beskrivelse af litteraturgrundlag og centrale begreber og teorier, der er bearbejdet.

Efter første semester evaluerer den studerende skriftligt det studie- og læringsmæssige udbytte og den studerendes egen studieindsats i forhold til forløbets arbejdsformer, herunder de udarbejdede arbejdsprodukter. Ved start på andet semester opstiller den studerende skriftligt studietekniske og læringsmæssige mål for dette semester. Målformuleringerne og evalueringsbeskrivelserne indføres i den studerendes arbejdsportfolio og er omfattet af deltagelsespligt.

3.1 Arbejdsformer

De fælles temaforløb introduceres med fælles undervisning, hvor temaets centrale begreber og teorier præsenteres og anvendes i forhold til temaets aktuelle problemstillinger. Hvert temaforløb afsluttes med at de studerende udarbejder en opgave, som tager udgangspunkt i en faglig og en fagdidaktisk problemstilling under temaet.

De tre obligatoriske temaforløbs opgaver har en følgende udformning:

- 1. temaforløbs opgave er en projektrapport, hvor kvantitative eller kvalitative undersøgelsesmetoder skal indgå og som kan være gruppebaseret.
- 2. temaforløbs opgave er en individuel projektrapport
- 3. temaforløbs opgave er en projektsynopsis, hvor videnskabsteoretiske indfaldsvinkler skal indgå

Disse tre obligatoriske temaopgavers grundindhold indlægges i form af en digital præsentation med visuelle elementer i den digitale præsentationsportfolio. Den digitale præsentation fremlægges for holdet.

Det tredje temaforløbs projektsynopsis fremlægges for holdet ved et oplæg, hvor der lægges vægt på mundtlig formidlingskompetence ud fra fastsatte kriterier.

3.2 Folkeskolen

Under arbejdet med de fagdidaktiske kundskaber inddrages så vidt muligt lærere og elever fra folkeskolens samfundsfag.

3.3 Ekskursioner og aktuel debat

Holdet planlægger og gennemfører mindst en ekskursion eller studietur under forløbet. Aktuelle emner udenfor de valgte temaer debatteres jævnligt med oplæg fra studerende.

3.4 Praktik

Forberedelse og efterbehandling af praktik foregår i et samarbejde mellem linjefag og de pædagogiske fag med fokus på faget praktiks centrale kundskabs- og færdighedsområder på den pågældende årgang. Den studerende færdiggør efter praktikken en fagdidaktisk opgave, der indeholder beskrivelse og anvendelse af fagdidaktiske begreber i forhold til en analyse og evaluering af praktikerfaringerne. På 3.årgang er opgaven identisk med en didaktikrapport, på 4. årgang er det en fagdidaktisk opgave. I begge tilfælde er der fremlæggelse på holdet.

3.5 Deltagelsespligt

De tre temaopgaver og den fagdidaktiske opgave/didaktikrapporten er omfattet af deltagelsespligt. Disse skal godkendes af læreren.

Ved fælles fremlæggelser på holdet er der mødepligt for såvel oplægsholdere som de øvrige studerende på holdet.

Ved undervisning under netuddannelsen erstattes den fysiske fremlæggelse af en digital præsentation, som kommenterer produktet ud fra læreropstillede kriterier. Denne præsentation lægges i præsentationsportfolien og er ligeledes omfattet af deltagelsespligt.

I slutningen af 2. semester indgår et forløb uden fælles tema, hvor de studerende udarbejder en problemorienteret fordybelsesopgave (12-15 A4-sider) ud fra et selvvalgt emne. Opgavens emne godkendes af læreren. Opgaven skal rumme et fagdidaktisk afsnit.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst 4 studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Prøven består i en samtale med udgangspunkt i den skriftlige opgave på baggrund af et af læreren stillet spørgsmål. Der kan gives et bilag til spørgsmålet som supplement.

Der gives forberedelsestid på 45 minutter.

Eksaminationstid: 45 minutter

1.1 Fagets identitet

Linjefaget specialpædagogik sætter den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning af børn, unge og voksne med særlige behov under hensyntagen til den enkeltes forudsætninger

1.2 Mål

Målet er, at den studerende tilegner sig kompetencer til

- a) at gennemføre udviklings- og forskningsbaserede analyser og vurderinger af centrale, specialpædagogiske grundspørgsmål,
- b) at begrunde personlig og professionel stillingtagen til specialpædagogiske problemstillinger,
- c) at indgå i tværfaglige drøftelser,
- d) at identificere specialpædagogiske problemstillinger i forhold til organisatoriske, institutionelle og samfundsmæssige betingelser og muligheder,
- e) at forberede, gennemføre og evaluere en undervisning tilpasset den enkelte elevs behov,
- f) at udarbejde, formidle og evaluere elevplaner,
- g) at beskrive, analysere og vurdere forhold, der har betydning for personers, organisationers og institutioners opgaveløsning i forhold til mennesker med særlige behov,
- h) at beskrive, analysere og vurdere normalitet og afvigelse i historisk, belysning og
- i) at beskrive, analysere og vurdere udviklingsmuligheder for børn, unge og voksne med særlige behov.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Specialpædagogisk teoridannelse som grundlag for forståelsen af særlige behov hos mennesker.
- b) Didaktiske teorier, begreber og problemstillinger af betydning for udvikling af det specialpædagogiske område.
- c) Folkeskolens organisering af specialundervisningen.
- d) Rummelighed og inklusion.
- e) Samfundsmæssige og kulturelle udviklingstendensers betydning for specialpædagogisk praksis.
- f) Lovgrundlaget, herunder nationale love og bekendtgørelser samt internationale deklarationer og konventioner.
- g) Specialpædagogik som fag, udviklings- og forskningsfelt.
- h) Specialpædagogikken i undervisningen.
- i) Læse-, skrive-, og matematikvanskeligheder og problemstillinger i relation til adfærd, kontakt og trivsel.
- j) Metoder til løbende evaluering og dokumentation af elevens faglige, personlige og sociale udvikling.
- k) Forebyggende, foregribende og indgribende foranstaltninger, herunder klasseledelse.
- l) Specialpædagogik og folkeskolens fag, herunder muligheder for undervisningsdifferentiering i alle fag.
- m) It og andre hjælpemidler i den daglige undervisning: Kollegial rådgivning og rådgivning og vejledning fra fx videntcentre i brug af særlige hjælpemidler, herunder it-baserede hjælpe-midler og programmer.
- n) Kendskab til andre særligt tilrettelagte materialer, fx punkt, digital tekst og piktogrammer.
- o) Kendskab til mulighederne for samarbejde med og rådgivning fra pædagogisk/psykologisk rådgivning og fra andre lokale, regionale og nationale specialrådgivningsorganisationer.

- p) Skolens opgaveløsning, funktion og kultur i forhold til elever med særlige behov.
- q) Skole-hjem-samarbejde.
- r) Pædagogisk forskning og udviklingsarbejde.

2. Indhold

Der arbejdes med beskrivelse, analyse, refleksion, evaluering og vurdering med henblik på at udvikle

- 1) forståelse for kompleksiteten i det professionelle arbejde med børn, unge og voksne med særlige behov samt
- 2) teoretiske forudsætninger for at kunne træffe begrundede holdnings – og handlingsvalg med særlig fokus på specialpædagogisk bistand.

Indhold og arbejdsformer beskrives i en semesterplan.

3.1 Arbejdsformer

Der vil blive oprettet et websted for lærer(e) og studerende, hvor fagets semesterplaner, studieproduktkrav og andet vil være tilgængeligt.

3.2 Samarbejde mellem linjefag, pædagogiske fag og praktik

Forberedelse og efterbehandling af praktik sker i et samarbejde med alle fag på den pågældende årgang. På 3. årgang udarbejder den studerende en didaktikrapport. Hvis linjefaget er placeret på 4. årgang skal den studerende (eller praktikgruppen) skriftligt før praktikken redegøre for det fagdidaktiske, alment didaktiske og faglige fokus. Efter praktikperioden danner de indhentede erfaringer og refleksioner grundlag for en debat på holdet, hvor praktiklæreren evt. kan deltage – på 4. årg. ligeledes underviseren i almen didaktik.

De studerendes erfaringer fra praktik, andre praksisrelationer og fag i læreruddannelsen inddrages løbende i drøftelserne i faget.

I faget indgår iagttagelser af børn, unge og voksne samt af specialpædagogisk praksis på udvalgte skoler og institutioner, som afsæt for teoretiske refleksioner over forskellige former for undervisning af børn, unge og voksne med særlige behov.

3.3 Fagets bidrag til tværgående elementer i læreruddannelsen

Faget specialpædagogik samarbejder med andre linjefag og de pædagogiske fag og den studerende inddrager egne linjefag i et eller flere af de pligtige studieprodukter.

Gennem arbejdet med problemstillinger og konkrete løsninger af arbejdsopgaver omkring udsatte børn og mennesker med specialpædagogiske behov sikres fagets tværprofessionelle element, herunder indsigt i andre relevante uddannelser og professioner.

Faget inddrager resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der kan bidrage med empiri af relevans for det specialpædagogiske arbejde.

Det innovative aspekt sikres bl.a. gennem indsigt i og vurdering af metoder og samarbejdsformer, der kan sikre elevernes kreativitet og virkelyst.

I faget arbejdes med gennemførelse, analyse og vurdering af forskellige evaluerings- og dokumentationsformer, således som disse forekommer i skolen. De studerende evaluerer endvidere løbende det faglige og personlige udbytte af egen læreproces i forhold til fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Linjefaget specialpædagogik bidrager til professionsbachelorprojektet ved at kvalificere den studerendes mulighed for at demonstrere lærerfaglig iagttagelseskompetence og sætter den studerende i stand til at analysere, begrunde, planlægge og evaluere undervisning af børn, unge og voksne med særlige behov under hensyntagen til den enkeltes forudsætninger

3.3 Digital portfolio

Den studerende skal udarbejde en række studieprodukter til den digitale portfolio for at kunne indstille sig til eksamen. Deklarationskrav til de enkelte studieprodukter formuleres af læreren/lærerne inden begyndelsen af de enkelte studieforløb.

3.4 Deltagelsespligt

I forbindelse med den studerendes arbejde med linjefaget specialpædagogik indgår forløb, der indeholder krav om deltagelse. Disse krav vil fremgå af semesterplanerne.

For at indstille sig til eksamen i linjefaget specialpædagogik, skal den studerende have opfyldt sin deltagelsespligt og have godkendt de krævede studieprodukter.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

1.1 Fagets identitet

Kernen i faget tysk som fremmedsprog er sprog og kultur med fokus på tilegnelses- og formidlingsprocesser inden for begge områder. I et flersproget perspektiv bidrager tyskfaget til udvikling af kommende læreres sproglige og kulturelle bevidsthed, dannelse og identitet. Beskæftigelsen med faget skærper den studerendes sproglige opmærksomhed, udvikler kommunikationsevnen og interkulturel forståelse og er med til at sikre en sproglig mangfoldighed i Danmark.

1.2 Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til at

- 1) begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere tyskundervisning på forskellige trin med elever, der har forskellige forudsætninger,
- 2) kunne forstå hovedindholdet i varierede tekster af forskellig sværhedsgrad,
- 3) kunne udtrykke sig spontant, klart og flydende om forskelligartede temaer,
- 4) klart og struktureret mundtligt og skriftligt at kunne give udtryk for egne holdninger i forhold til faglige og fagdidaktiske problemstillinger, også ved deltagelse i den internationale debat,
- 5) kunne anvende formel og funktionel viden om sprog og sprogbrug i forhold til egen og elevernes sproglige udvikling,
- 6) anvende sprogtilegnelsesteorier i forhold til egen og elevernes sproglige og kulturelle udvikling,
- 7) anvende viden om sammenhæng mellem sprog og kultur til udvikling af kritisk kulturel bevidsthed og interkulturel kompetence,
- 8) kunne udnytte informationsteknologiens muligheder i forhold til egen og elevernes sproglige og kulturelle udvikling,
- 9) inddrage viden om nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder inden for fagets områder og
- 10) indgå i tværfaglige, læringsmæssige og tværprofessionelle sammenhænge med tysk faglige eller fremmedsprog didaktiske bidrag.

1.3 Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Skolefagets begrundelse, indhold og historiske udvikling.
- b) Undervisningens planlægning med udgangspunkt i fagdidaktiske overvejelser over fastlæggelse af mål, valg af indhold, progression, gennemførelse og evaluering af afgrænsede undervisningsforløb i forhold til elevgrupper med forskellige forudsætninger.
- c) Analyse af eksisterende undervisningsmaterialer og færdigheder i at udarbejde nye undervisningsmaterialer i forhold til varierede læringsmæssige forudsætninger og betingelser.
- d) Analyse og vurdering af egen og elevernes intersprog.

- e) Analyse af lærerens opgaver som sproglig vejleder.
- f) Metoder, undervisningsaktiviteter og samarbejdsformer, som fremmer sproglig udvikling.
- g) Det virtuelle læringsrum's muligheder i forhold til egen og elevernes sproglige og kulturelle udvikling.
- h) Kendskab til forskellige evalueringsmetoder og evalueringsværktøjer.

Sprog, kommunikation og kultur

Indholdet er:

- a) Den internationale dimensions betydning for den studerendes og elevernes sproglige udvikling og kulturelle dannelse.
- b) Arbejde med kombinerede kommunikative færdigheder.
- c) Forståelse af tekster af forskellig sværhedsgrad og færdighed i at udtrykke sig hensigtsmæssigt skriftligt og mundtligt.
- d) Analyse af sammenhængen mellem flersprogethed og almen sprogfærdighed.
- e) Sprogets form og funktion samt sprogbrugsregler.
- f) Analyse af sammenhæng mellem sprogsyn og grammatik.
- g) Samfunds- og kulturforhold i et historisk perspektiv og dets betydning for fremmed- og selvforståelse.
- h) Hverdagskulturelle fænomener og hverdagserfaringers betydning for udvikling af kulturel identitet.
- i) Litteraturens, filmens, musikkens, arkitekturens, mediernes eller andre kulturelle udtryksformers betydning for kulturformidling.
- j) Interkulturelle erfaringer fra studieophold i tysktalende lande, praktik i udland, personlige eller virtuelle kontakter.

Sprogtilegnelse

Indholdet er:

- a) Sprogtilegnelsesteorier.
- b) Analyse af sammenhængen mellem sprog, kognition og den affektive dimension af læreprocesser.
- c) Æstetiske læreprocessers betydning for sprogtilegnelsen.
- d) Kommunikations- og læringsstrategiers betydning for sprogtilegnelsen.
- e) Arbejde med tilegnelse af ordforråd.
- f) Ligheder og forskelle mellem modersmåls- og fremmedsprogstilegnelse eksempelvis i forhold til læseforståelse og skriveprocesser.

2. Indhold

Fagets forskellige indholdsområder, beskrevet i de centrale kundskabs- og færdighedsområder, ses i en tæt indbyrdes sammenhæng og integreres i et helhedssyn på sprog og kultur, tilegnelse og formidling. Udvikling af sproglig og kulturel bevidsthed samt forberedelse til lærervirksomhed i tysk som fremmedsprog er fagets kerne.

Temaer, stof samt arbejds- og undervisningsformer udvælges under hensyn til centrale fagdidaktiske perspektiver og problemstillinger i folkeskolens tyskundervisning.

Resultater fra aktuelle nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder inddrages, og den studerende motiveres til innovativ og kreativ tænkning og handling, der kan udvikle undervisningen i folkeskolen.

3.1 Arbejdsformer

Studiet organiseres i en række temaer, der hver for sig indbefatter flere af fagets indholdsområder.

Temaerne afsluttes med deltagelsespligtige, obligatoriske studieprodukter. Deklarationskrav formuleres af læreren ved starten af hvert studieforløb. Studieprodukterne lægges efter godkendelse i den studerendes præsentationsportfolie.

I løbet af studiet skal den studerende deltage i udarbejdelse af mindst 4 studieprodukter. Studieprodukterne udarbejdes enkeltvis eller i grupper.

Produkterne skal omhandle et emne indenfor hvert af de følgende 4 områder:

- Kommunikativ kompetence
- Sprog, kultur og identitet
- Sprogtilægnelsesteorier
- Praktik

Ved semesterstart aftaler studerende og lærer en semesterplan, der omfatter mål, indhold og arbejdsformer. Der er fokus på en interaktiv og handlingsorienteret undervisning med varierede arbejdsformer, herunder lærer/deltagerstyrede oplæg, par- og gruppearbejde, projektarbejde og individuelle opgaver.

Holdets websted anvendes aktivt i forbindelse med semesterplaner, løbende opdatering samt som læringsplatform hvor arbejdsprocesser og -resultater dokumenteres og evalueres.

Der indgår en studierejse i undervisningen. Studerende, der ikke kan deltage i studierejsen, udformer et skriftligt, digitalt produkt i form af en virtuel sprogrejse. Læreren formulerer deklarationskrav.

3.2 Praktik og praksisrelationer:

Linjefaget tysk samarbejder med de pædagogiske fag om praktikken og forholder sig til de dele af praktikken, som er i spil på den respektive årgang.

Praktikken forberedes i et samarbejde mellem lærere og studerende. I forberedelsen er der fokus på metoder til systematisk indsamling af empiri under praktikken.

I tilknytning til forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken udarbejdes et studieprodukt (som på 3.årgang er identisk med didaktikrapport). Læreren formulerer deklaraionskrav, som indgår i semesterplanen.

Fokuspunkter fra dette studieprodukt danner grundlag for en mundtlig fremlæggelse for det øvrige linjefagshold. Der er mødepligt til denne fremlæggelse.

3.3 Evaluering

Evaluering og dokumentation af resultater indgår løbende i linjefaget.

Der arbejdes med

- forskellige evaluerings- og dokumentationsformer til brug i folkeskolens tyskundervisning,
- evaluering i forbindelse med den enkelte studerendes udbytte af studiet,
- evaluering af studieprodukter,
- den studerendes vurdering af egne læringserfaringer, interkulturelle erfaringer, sprogfærdigheder samt planlægning af personlige læringsmål.

4. Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

4.1 Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

4.2 Mundtlig prøve

Den mundtlige prøve består af to dele

1. Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner grundlag for 1. del af den mundtlige eksamen, som foregår på tysk, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Materiale: Faglitteratur hovedsageligt på tysk, tekster til analyse.

2. Umiddelbart før eksamen trækkes lod om en elevtekst. Den studerende forholder sig til elevens karakteristiske fejltypen, og kommenterer teksten i forhold til elevens intersproglige udvikling. Denne del af prøven foregår på dansk.

Forberedelsestid: 45 minutter med hjælpemidler.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Der gives en karakter som en samlet bedømmelse af præstationen ved de to dele af prøven.

Bilag 1

Eksamen m.v.

1 Eksamen

1.1 Indledning

1.1.1 For at sikre ensartethed og retssikkerhed ved afholdelse af lærereksamen har Lærerseminariernes Rektorforsamling udarbejdet fælles retningslinjer. Disse fælles retningslinjer er indholdet i nedenstående bestemmelser og regler.

1.1.2 Regelgrundlag:

Lærereksamen afholdes i overensstemmelse med beskrivelsen i "Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen" af 12. marts 2007 ('uddannelsesbekendtgørelsen'). Eksamen og prøver er beskrevet i kap. 6, § 44-51. Læreruddannelsen er desuden omfattet af "Bekendtgørelse nr. 356 om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser" af 19. maj 2005 ('eksamensbekendtgørelsen'). Endvidere gælder "Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse" af 20. marts 2007 ('karakterbekendtgørelsen'). Regler vedrørende censorernes virksomhed er fastsat i 'eksamensbekendtgørelsen' kap. 6.

1.2 Interne prøver

1.2.1 I henhold til uddannelsesbekendtgørelsens § 45 afholdes der interne prøver

- 1) ved afslutning af et fællesforløb i linjefagene dansk og matematik og efter det naturfaglige fællesforløb, og
- 2) ved afslutning af førstedelen af linjefagene engelsk, historie og idræt.

1.2.2 Ved intern prøve jf. 1.2.1. medvirker kun fagets undervisere.

1.2.3 Ved intern prøve efter 1.2.1 gives bedømmelsen bestået eller ikke bestået.

1.2.4 De pædagogiske fag i form af almen didaktik, psykologi og pædagogik efter Undervisningsministeriets bestemmelse afsluttes med en intern eller ekstern prøve, jf. uddannelsesbekendtgørelsens §. 46.

1.2.5 Ved bedømmelsen af de interne prøver efter 1.2.4 gives karakter efter 7-trinsskalaen, jævnfør karakterbekendtgørelsen.

1.3 Eksamensterminer

1.3.1 Skriftlige prøver afholdes i slutningen af maj og begyndelsen af juni. Tidspunkterne fastsættes af Undervisningsministeriet.

1.3.2 De mundtlige prøver med ekstern censur afholdes i perioden 15. maj til 30. juni og i januar måned.

Prøver for enkelte studerende kan afholdes udenfor den normale eksamenstermin.

1.3.3 Omprøver kan afholdes i august og januar, jf. pkt. 1.5.5

1.4 Indstilling og framelding til prøver

1.4.1 Tidsfrister for den studerendes indstilling til prøve fastlægges i studieordningen.

1.4.2 Den studerendes indstillingsfrist er identisk med frameldingsfrist til prøven, og tæller som ét ud af de tre mulige prøveforsøg, uanset om den studerende går til prøve eller ej. Uddannelsesstedet kan dog dispensere herfra, når der foreligger usædvanlige forhold (Eks.bek. § 5 stk. 3).

1.4.3 Inden udgangen af 2. semester efter studiestart skal den studerende, for at gå videre i studiet, deltage i en intern prøve, i den del af den studerendes første linjefag, som udgør fællesforløbet og de øvrige prøver, som i henhold til studieordningen, er placeret ved afslutningen af 2. semester.

1.5 Genindstilling til prøver

1.5.1 Hvis en studerende efter indstilling ikke har gennemført prøven i et fag, skal den studerende genindstille sig til prøve i faget.

1.5.2 Hvis en studerende ved en prøve (intern og ekstern) i et fag ikke har opnået mindst karakteren 02 eller bedømmelsen bestået skal den studerende genindstille sig til prøve i faget.

1.5.3 Den studerende kan højst indstille sig tre gange til en prøve. Dispensation til en 4. og 5. indstilling kan kun gives, hvis studielederen finder det begrundet usædvanlige forhold (Eks.bkg. § 6 stk. 4).

1.5.4 Genindstilling skal normalt ske i den næste eksamenstermin.

1.5.5 Den studerende har dog ret til at genindstille sig til en omprøve i august måned i følgende tilfælde:

1) hvis den studerende efter 1. studieår ikke har opnået mindst karakteren 02 eller bedømmelsen bestået i en eller flere af de prøver, hvori undervisningen afsluttes inden udgangen af 2. semester.

2) hvis den studerende kun mangler at bestå en enkelt prøve for at afslutte uddannelsen.

1.5.6 Prøverne i henhold til pkt. 1.4.3 skal være bestået inden udgangen af 4. semester efter studiestart, for at den studerende kan fortsætte uddannelsen.

1.6 Sygeeksamen

1.6.1 For en studerende, der ikke har været i stand til at deltage i en planlagt prøve på grund af sygdom eller graviditet, afholdes der sygeeksamen.

1.6.2 Sygdom/graviditet skal dokumenteres ved lægeattest, som skal være afleveret på studiekontoret inden prøvens påbegyndelse eller umiddelbart derefter. I så fald annulleres den pågældende eksamensindstilling. Udgifterne til lægeattest afholdes af den studerende.

1.6.3 Sygeeksamen afholdes normalt i august, men kan afholdes i samme eksamenstermin, hvis det er praktisk muligt, jf. eksamensbekendtgørelsen § 7 stk. 1.

1.7 Deltagelse i prøver

1.7.1 I fag, hvor det af studieordningen fremgår, at den mundtlige prøve eller dele deraf tager udgangspunkt i skriftlige opgaver, skriftlige oplæg eller lignende, er deltagelse i prøven betinget af, at den studerende har afleveret sådanne på et tidspunkt, der nærmere fastsættes i studieordningen.

1.8 Prøveformer

1.8.1 Centralt stillede skriftlige prøver følger bestemmelser og procedurer angivet af Undervisningsministeriet.

1.8.2 Mundtlig prøve med baggrund i materiale – kaldet opgaver - følger bestemmelser fastlagt i Læreruddannelsens studieordning inden for følgende rammer:

Opgaver, der danner baggrund for eksamen, må højst have et omfang på 5 sider á 2600 anslag.

Opgaverne kan være produceret ved afslutningen af undervisningen med sigte på eksamen eller i løbet af undervisningen i faget.

Der skal i henhold til bestemmelser eksamensbekendtgørelsen indgå lodtrækning, hvor den enkelte studerende skal trække lod mellem mindst 4 opgaver. Hvis opgaverne er tilvejebragt i løbet af undervisningen, skal der i forbindelse med eksamen trækkes lod mellem disse. Hvis opgaverne udarbejdes ved afslutningen af undervisningen med sigte på prøven, skal der som led i prøven for den enkelte studerende trækkes lod mellem mindst 4 opgaver.

Det skal fremgå af prøvebestemmelserne i det enkelte fag, hvorledes opgaven indgår i bedømmelsen.

1.8.3 Det skal af studieordningens prøvebestemmelser i det enkelte fag fremgå, hvordan de temaer, der danner baggrund for prøven, og den studerendes behandling af dem, kan danne udgangspunkt for en prøve, hvor eksaminator og censor kan inddrage alle det pågældende fags kompetencemål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, jf. bekendtgørelsens § 49, stk. 1.

1.8.4 Efter uddannelsesstedets nærmere bestemmelser udarbejder det enkelte fags undervisere ved afslutningen af undervisningen en oversigt over anvendt litteratur og andet undervisningsmateriale. Oversigten er dels en dokumentation i forhold til kvalitetssikring af uddannelsen dels en nyttig information til censor om det materiale, som har været inddraget i behandlingen af fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

- 1.8.5** Ved fag, hvor prøven er en kombination af en praktisk og en mundtlig prøve fastlægger uddannelsesstedet administrativt, hvorledes den praktiske del af prøven tilrettelægges.
- 1.8.6** Ved afslutningen af fællesforløbet i de obligatoriske linjefag og ved afslutningen af førstedelen af linjefagene engelsk, historie og idræt tilrettelægges uddannelsesstedet en intern mundtlig eller skriftlig individuel delprøve, hvor den studerende får bedømmelsen Bestået eller Ikke-bestået.

1.9 Prøver på grundlag af et gruppeprodukt

- 1.9.1** I henhold til eksamensbekendtgørelsens § 10 stk. 2 tilrettelægges prøverne som individuelle prøver, medmindre der foreligger en speciel tilladelse fra Undervisningsministeriet.
- 1.9.2** Med henvisning til eksamensbekendtgørelsens § 13 kan den studerende ved en individuel prøve eksamineres på grundlag af et gruppefremstillet produkt. De øvrige medlemmer af gruppen må ikke være til stede i eksamenslokalet, før de selv er blevet eksamineret.
- 1.9.3** Gruppeprodukter kan udarbejdes i grupper på max. 3 studerende, med mindre andet er anført i fagets studieordning.
- 1.9.4** Det fremgår af § 37, stk. 1 i "Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser" (BEK. nr. 766 af 26.6.2007) at grundlaget for bedømmelsen er eksaminandens individuelle præstation. Det betyder, at det alene er det individuelt præsterede eller fremstillede, der kan gøres til genstand for den individuelle bedømmelse. Det er således alene den enkelte eksaminands egne udarbejdede dele af produktet, der kan bedømmes. Såfremt et gruppefremstillet produkt skal indgå i bedømmelsesgrundlaget ved en mundtlig prøve, skal det fremgå, hvilke dele eksaminanden selv har udarbejdet. De dele af produktet, som eksaminanden har udarbejdet, danner grundlag for bedømmelse af den skriftlige/praktiske del af præstationen. Den endelige bedømmelse ved prøven kan enten være en helhedsbedømmelse af den mundtlige og skriftlige/praktiske præstation eller en vægtet bedømmelse af præstationerne. Den valgte metode fremgår af studieordningen for det enkelte fag. Såfremt et gruppefremstillet produkt ikke skal indgå i bedømmelsesgrundlaget ved en mundtlig prøve, skal det ikke angives, hvem der har udarbejdet hvilke dele af produktet. Bedømmelsesgrundlaget ved prøven er således alene den studerendes mundtlige præstation. I begge tilfælde indgår hele det gruppefremstillede produkt i eksaminationsgrundlaget for den individuelle mundtlige prøve, og i begge tilfælde skal den mundtlige eksamination foretages i hele det gruppefremstillede produkt.

1.10 Sameksamen

- 1.10.1** I henhold til uddannelsesbekendtgørelsens § 49, stk. 4 kan sameksamen mellem to fag afholdes på grundlag af et integreret studieforløb, idet bedømmelsen foretages for hvert fag for sig.
- 1.10.2** Betingelser og frister for godkendelse af emner og aflevering af arbejdsresultat fremgår af studieordningen.
- 1.10.3** Ansøgning om sameksamen skal med indstilling fra de pågældende lærere foreligge til

studielederens godkendelse senest samtidig med den studerendes tilmelding til eksamen.

- 1.10.4** Ved en sameksamen mellem to fag skal prøven gennemføres på en sådan måde, at der kan ske en bedømmelse af den studerende i begge fag.

1.12 Censorer

- 1.12.1** Censorformandskabet fordeler efter samråd med institutionerne opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset.

- 1.12.2** Uddannelsesstedet sender det materiale, som er valgt ved lodtrækning, eller som der skal trækkes lod imellem til censor.

- 1.12.3** Eventuelle forhandlinger om materiale, der skal trækkes lod imellem, foregår direkte mellem censor og eksaminator.

- 1.12.4** Aftale om tidspunktet for første eksamination træffes mellem censor og uddannelsesstedet.

- 1.12.5** For censors medvirken ved prøverne gælder bestemmelserne i censorbekendtgørelsen og eksamensbekendtgørelsen.

- 1.12.6** For beskikkede censorer, som aflønnes efter censorcirkulæret, opgøres antallet af censortimer efter nedenstående oversigter (pkt. 1.13.2).

- 1.12.7** For beskikkede censorer, for hvem censur indgår i deres arbejdstidsopgørelse på ansættelsesstedet indregnes censur således, at arbejdstiden ved eksamensbordet ved mundtlig eksamen opgøres som antallet af censortimer efter nedenstående bestemmelser (pkt. 1.13.2) multipliceret med 2,15, medens øvrige censortimer og rejsetid indgår i arbejdstiden i forholdet 1 = 1.

1.13 Eksaminations- og bedømmelsestider

1.13.1 Skriftlige prøver:

Centralt stillede eksterne prøver: Varigheden fastsættes af Undervisningsministeriet, jf. uddannelsesbekendtgørelsens § 15, stk. 2.

Interne prøver: Varighed fastsættes lokalt.

1.13.2 Mundtlige og praktiske prøver:

Obl. linjefag fællesforløb: En intern mundtlig prøve varer 30 minutter.

Linjefag 1,2 årsværk, 1. del.: En intern mundtlig prøve varer 30 minutter.

Linjefag – eksterne prøver: Prøven varer 45 minutter.

Bacheloropgaven: Prøven varer 45 minutter.

Fællesfag: Prøven varer 30 minutter.

Den angivne tid pr. eksaminand omfatter også tid til votering.

I enkelte linjefag kan der indgå en praktisk prøve, der kræver en speciel organisering efter

godkendelse af studielederen.

1.13.3 Til bedømmelse af besvarelsene i de skriftlige prøver ved den afsluttende prøve i dansk, matematik, engelsk, tysk og fransk gives der 60 min.

1.13.4 Til at læse bacheloropgaven gives der 60 min. pr. opgave.

1.14 Afholdelse af eksamen

1.14.1 Studielederen forestår prøvernes afholdelse i overensstemmelse med reglerne i de relevante bekendtgørelser og tilsvarende overordnede bestemmelser.

1.14.2 Studielederen sørger for, at de studerende forud for hver eksamenstermin får mulighed for at gøre sig bekendt med uddannelsesstedets bestemmelser for prøvernes afholdelse.

1.14.3 I god tid før prøven gives de studerende orientering om prøvebestemmelser m.v. (eksamensbekendtgørelsens § 4). Det er de studerendes eget ansvar at gøre sig bekendt med disse bestemmelser.

2 Afløsning

2.1 I henhold til fagbeskrivelserne (se den faglige del af studieordningen) kan der i de enkelte fag udarbejdes afløsningsopgaver (skriftlige eller praktiske) for dele af fagets indhold. Endvidere kan dele af et fag afløses ved obligatorisk deltagelse i bestemte laboratorieøvelser o. lign. Afløsning kræver faglærerens godkendelse.

2.2 Hvis indhold og arbejdsformer i øvrigt begrundet, kan elementer/emner i fagene afløses ved deltagelse i undervisningen. Ansøgning herom stiles i hvert enkelt tilfælde til studielederen.

2.3 Afløsning kan højst omfatte 15 % af et fag.

3 Klager

3.1 Klagerreglerne vedr. eksterne prøver er beskrevet i eksamensbekendtgørelsen kap. 10 og 11, § 44 – 55.

3.2 Klagerreglerne vedrørende praktikbedømmelse er beskrevet i bekendtgørelsen om uddannelse til professionsbachelor som lærer i § 64, stk. 2.

4 Lydoptagelser af egen mundtlig prøve

- 4.1** Af bekendtgørelse nr. 356 af 19/05/2005 § 13, stk. 5 fremgår det, at den studerende har ret til at ”foretage lydoptagelse af sin egen mundtlige prøve”.
- 4.2** Denne lydoptagelse er til privat brug og må af hensyn til de øvrige deltagere i eksaminationen ikke offentliggøres. Den studerende foretager lydoptagelsen på eget udstyr og er selv ansvarlig for, at udstyret fungerer, og at optagelsen kan foregå på en måde, så den ikke virker forstyrrende på eksamensforløbet, og ikke forhindrer, at prøven kan starte rettidigt.

5 Anvendelse af EDB ved skriftlige prøver.

- 5.1** Anvendelse af EDB ved skriftlige prøver er tilladt. En eventuel restriktion i forhold hertil vil blive meddelt ved opslag fra uddannelsesstedet med et varsel inden den skriftlige prøve på mindst én uge.
- 5.2** Alle programmer, opslagsværker, data mv. er tilladte på maskinerne medmindre eventuelle restriktioner er meddelt ved opslag fra uddannelsesstedet med et varsel inden den skriftlige prøve på mindst én uge.
- 5.3.** Det er under prøvens afvikling ikke tilladt at kommunikere elektronisk i og uden for eksamenslokalet. Overtrædelser heraf behandles efter bestemmelserne i henhold til § 19 i Bek. nr. 356 af 19. maj 2005 om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser.
- 5.4** Den studerendes navn, studienummer, fag og uddannelsessted skal påføres hvert ark i den skriftlige besvarelse, der i øvrigt skal være forsynet med sidenummer.
- 5.5** Uddannelsesstedet påtager sig intet ansvar for tekniske fejl, strømsvigt o.l. I tilfælde af afbrud i den skriftlige prøve som følge heraf kan der ikke ske forlængelse af prøvetiden, og den studerende må være indstillet på at fortsætte besvarelsen ved at skrive i hånden.
- 5.6** Det er den studerendes eget ansvar under afviklingen af prøven at foretage de nødvendige sikkerhedsmæssige lagringer af tekst, data mv.
- 5.7** Ved brug af EDB ved skriftlige prøver skal den studerende påregne selv at stille computer, printer,

skærm og tastatur til rådighed. Udstyret opstilles inden prøvens afholdelse efter nærmere forskrifter angivet i det enkelte uddannelsessted_eksamensbestemmelser.

- 5.8** Det enkelte uddannelsessted udarbejder nærmere forskrifter for regelsæt og praktiske fremgangsmåder, herunder udarbejdelse af et aftalepapir og en eventuel ansøgningsprocedure, forsikringspørgsmål angående tyveri og anden skade på udstyr, opstillingstidspunkt, udskrivningsmuligheder og procedurer, teknisk eller EDB-kyndig assistance ved opstilling og under prøvens afvikling.
- 5.9** Til bedømmelse ved den skriftlige prøve må den studerende til bedømmelse udelukkende aflevere resultater, der er produceret under prøven. Tekster mv. produceret under forberedelsestiden eller i løbet af uddannelsen af den studerende selv eller i samarbejde med andre skal angives som kildemateriale.

Bilag 2

BEK nr. 718 af 3. juli 2008

Bekendtgørelse om uddannelsen til meritlærer

I medfør af § 2, stk. 9, og § 18, stk. 2, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 956 af 28. november 2003, fastsættes:

Kapitel 1

Uddannelsens formål og udbud

§ 1. Uddannelsen er en erhvervsrettet videregående efteruddannelse for personer med forudgående kvalifikationer og erfaringer, som ønsker at undervise i folkeskolen.

Stk. 2. Uddannelsens formål er at give den studerende de faglige, pædagogiske og praktiske forudsætninger, der er nødvendige for at kunne virke som lærer i folkeskolen, herunder at forberede, gennemføre og evaluere undervisningsforløb.

§ 2. Uddannelsen til meritlærer kan udbydes af institutioner, der er godkendt hertil af undervisningsministeren.

Kapitel 2

Adgangskrav

§ 3. Adgang til uddannelsen forudsætter enten

- 1) at ansøgeren har en afsluttet kandidat-, bachelor- eller professionsbacheloruddannelse, eller
- 2) at ansøgeren
 - a) er mindst 25 år,
 - b) har gennemført en erhvervsrettet uddannelse på mindst erhvervsuddannelsesniveau og
 - c) har mindst 2 års erhvervs erfaring.

Stk. 2. Der kan i særlige tilfælde dispenseres fra adgangsbetingelserne i stk. 1, hvis en samlet vurdering af ansøgerens kvalifikationer og kompetencer begrundet optagelse. Dispensation gives på baggrund af en konkret og individuel vurdering af ansøgeren.

Kapitel 3

Uddannelsens struktur og indhold

§ 4. Meritlæreruddannelsen er en deltidsuddannelse, der udbydes i henhold til Lov om åben uddannelse. Uddannelsen kan tilrettelægges på heltid og som fjernundervisning efter reglerne herom i Lov om åben uddannelse.

§ 5. Uddannelsen udgør enten 2,05 årsværk eller 2,65 årsværk svarende til henholdsvis 123 point og 159 point i European Credit Transfer System (ECTS), hvor 60 ECTS-point svarer til en heltidsstuderendes arbejde

i 1 år, alt efter hvilke linjefag, den studerende vælger, jf. stk. 2. Uddannelsen består af følgende uddannelseselementer: linjefag, pædagogiske fag og praktik, jf. dog § 6. Mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for de enkelte fag i uddannelsen, jf. stk. 2 og 3, fremgår af Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Stk. 2. De studerende skal vælge to linjefag, hvoraf det ene skal være på 0,6 årsværk svarende til 36 ECTS-point, og det andet kan være på enten 1,2 årsværk svarende til 72 ECTS-point eller på 0,6 årsværk svarende til 36 ECTS-point. Linjefag på 72 ECTS-point er dansk (aldersspecialiseret), matematik (aldersspecialiseret), engelsk, fysik/kemi, natur/teknik, historie og idræt. Linjefag på 36 ECTS-point er billedkunst, biologi, dansk som andetsprog, fransk, geografi, hjemkundskab, kristendomskundskab/religion, materiel design, musik, samfundsfag, specialpædagogik og tysk.

Stk. 3. De pædagogiske fag i form af almen didaktik, psykologi og pædagogik udgør tilsammen 0,55 årsværk svarende til 33 ECTS-point.

Stk. 4. I uddannelsen indgår endvidere praktikforløb på i alt 0,3 årsværk svarende til 18 ECTS-point, som finder sted i folkeskolen eller i en fri grundskole og omfatter undervisningstimer og deltagelse i øvrige læreropgaver under vejledning af en eller flere praktiklærere. Målet med praktikken er at skabe en kobling mellem teori og praksis med henblik på, at den studerende erhverver færdigheder i at forberede, gennemføre og evaluere undervisningsforløb. Den studerendes linjefag indgår i praktikken, som koordineres med de øvrige dele af uddannelsen.

Kapitel 4

Merit

§ 6. Studerende har ret til merit for dele af uddannelsen på grundlag af allerede opnåede kvalifikationer. Merit gives af den enkelte uddannelsesinstitution på baggrund af gennemført undervisning og beskæftigelse, der står mål med de fag, uddannelsesdele og praktikdele, der søges merit for.

Stk. 2. Undervisningsministeriet udarbejder efter drøftelse med professionshøjskolerne en oversigt over forudgående kvalifikationer, som erstatter fag eller praktikforløb. Institutionerne er forpligtede til at anerkende de kvalifikationer og kompetencer, der fremgår af oversigten, som meritgivende. Oversigten vil fremgå af Undervisningsministeriets hjemmeside.

Kapitel 5

Adgang til linjefag

§ 7. Den studerende har adgang til de enkelte linjefag i uddannelsen, når den pågældende i et eller flere af de adgangsgivende gymnasiale fag og niveauer, der er fastsat for de pågældende linjefag i bilag 5 til Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen, efter 7-trinsskalaen, jf. Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse, mindst har opnået karakteren 7 på B-niveau eller karakteren 02 på A-niveau, jf. dog stk. 2. Adgang til linjefaget dansk (aldersspecialiseret) forudsætter, at den studerende i dansk på gymnasialt A-niveau efter 7-trinsskalaen mindst har opnået karakteren 7, jf. stk. 1, 1. pkt. Den adgangsgivende karakter skal være opnået enten ved prøve eller som afsluttende standpunktskarakter eller årskarakter i det pågældende fag.

Stk. 2. Studerende, der påbegynder deres første linjefag i 2008, har uanset stk. 1 adgang til dette fag, når den studerende i et eller flere af de adgangsgivende gymnasiale fag og niveauer efter 7-trinsskalaen mindst har opnået karakteren 02 på B-niveau, jf. stk. 1, 3. pkt.

Stk. 3. I ganske særlige tilfælde og efter en konkret og individuel vurdering kan uddannelsesinstitutionen give en studerende adgang til et eller flere linjefag uanset bestemmelserne i stk. 1 og 2, såfremt institutionen vurderer, at den studerende har de nødvendige faglige kvalifikationer til at følge niveauet i undervisningen og gennemføre faget.

§ 8. Studerende, der i medfør af § 7 ikke har adgang til et eller flere ønskede linjefag, har, såfremt de opfylder betingelserne i Bekendtgørelse om gymnasial supplerings (GS-bekendtgørelsen), mulighed for også efter optagelse på meritlæreruddannelsen gennem gymnasial supplerings at erhverve tilstrækkelige forudsætninger til at optages på og gennemføre det eller de pågældende linjefag.

§ 9. Uddannelsesinstitutionen kan i studieordningen fastsætte en adgangsbegrænsning for, hvor mange studerende der kan optages på et givet linjefag, herunder fælles- og specialiseringsforløb.

Stk. 2. Har uddannelsesinstitutionen fastsat adgangsbegrænsning til linjefag efter stk. 1, skal institutionen i studieordningen fastlægge nærmere kriterier for optagelse på de pågældende linjefag, idet optagelse skal ske efter de studerendes kvalifikationer. Institutionen kan ikke i medfør af 1. pkt. fastsætte lavere krav for optagelse på de enkelte linjefag end, hvad der følger af § 7, stk. 1 og 2.

Kapitel 6

Prøver og bedømmelse

§ 10. For prøver og bedømmelse ved uddannelsens linjefag og pædagogiske fag gælder reglerne i kapitel 6 i Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

§ 11. Praktikforløb afsluttes med bedømmelsen Bestået/Ikke-bestået. Bedømmelse af praktikken foretages af uddannelsesinstitutionen efter en skriftlig begrundet indstilling fra praktikstedet. Der skal desuden foreligge en skriftligt begrundet indstilling fra en eller flere af uddannelsesinstitutionens undervisere af, hvorledes den studerendes præstation skal bedømmes, jf. § 53, stk. 2 i Bekendtgørelse om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Stk. 2. Studerende, der får bedømmelsen Ikke-bestået i henhold til stk. 1, kan gå praktikforløbet om én gang på samme praktiksted eller, hvis den studerende ønsker det, på et andet praktiksted. Bedømmes en praktikperiode, som den studerende har gået om, fortsat Ikke-bestået, kan den studerende ikke fortsætte på uddannelsen, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan, hvis ganske særlige grunde taler derfor, give en studerende mere end en mulighed for at gå en praktikperiode, der er bedømt Ikke-bestået, om. Procedurer herfor fastsættes i studieordningen.

§ 12. Om prøver og bedømmelser gælder i øvrigt reglerne i Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse og Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser (prøvebekendtgørelsen).

Kapitel 7

Studieordning

§ 13. Studieordningen indeholder de regler, som institutionen i henhold til denne bekendtgørelse fastsætter om

- 1) uddannelsens tilrettelæggelse, jf. § 4 og § 5, herunder forskellige undervisnings- og arbejdsformer samt samspillet mellem pædagogiske fag, linjefag og praktik,
- 2) udbuddet af linjefag
- 3) eksamen og prøver, herunder for de enkelte fag om
 - a) eksamensterminer, prøveformer og eksaminationstider og
 - b) eventuelle delprøver og disses bedømmelse, og
- 4) praktik, herunder mål, progression, vejledning og bedømmelse.

Stk. 2. Studieordningen kan indeholde hjemmel for uddannelsesinstitutionen til at dispensere fra regler i studieordningen, der alene er fastsat af institutionen.

Stk. 3. Ved væsentlige ændringer af studieordningen indhenter institutionen en udtalelse fra censorformandskabet, jf. prøvebekendtgørelsen.

Stk. 4. Studieordningen, herunder væsentlige ændringer i denne, træder i kraft ved studieårets begyndelse og skal indeholde overgangsregler. Censorformandskabet skal orienteres om studieordningen og ændringer heri.

Stk. 5. Gældende studieordninger skal være tilgængelige på institutionens hjemmeside.

Stk. 6. Institutionerne koordinerer deres studieordninger, så der sikres ensartethed i uddannelsen på landsplan.

Kapitel 8

Klageregler

§ 14. Institutionens afgørelser i henhold til denne bekendtgørelse kan indbringes for Undervisningsministeriet af den, afgørelsen angår, når klagen vedrører retlige spørgsmål. Klagen indgives til institutionen, der videresender klagen til ministeriet ledsaget af en udtalelse. Klageren skal have lejlighed til inden for en frist på mindst 1 uge at kommentere udtalelsen. Kommentaren skal medsendes til ministeriet.

Stk. 2. Fristen for at indgive klage efter stk. 1 er 2 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren.

§ 15. Institutionernes afgørelser om merit kan for så vel danske som udenlandske kvalifikationer, jf. § 6, indbringes for Kvalifikationsnævnet, jf. Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

§ 16. Klager over prøver og eksamen er omfattet af prøvebekendtgørelsens regler, jf. § 12.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionens beslutning om at bedømme en studerendes praktik som Ikke-bestået kan indbringes for Undervisningsministeriet efter retningslinjerne i § 14.

Kapitel 8

Ikrafttrædelse

§ 17. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2008 og har virkning for studerende, der påbegynder uddannelsen efter dette tidspunkt, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 340 af 12. maj 2003 om uddannelsen til meritlærer ophæves, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Institutionerne kan for studieåret 2008/2009 vælge at undlade at udbyde meritlæreruddannelsen i henhold til denne bekendtgørelse. I så fald udbydes meritlæreruddannelsen i henhold til den i stk. 2 nævnte bekendtgørelse.

Stk. 4. Studerende, der er begyndt på uddannelsen i henhold til bekendtgørelse nr. 340 af 12. maj 2003 om uddannelsen til meritlærer, kan færdiggøre uddannelsen i henhold til den i stk. 2 nævnte bekendtgørelse frem til den 1. juli 2012.

Stk. 5. Adgangskravet i § 3 stk. 1, nr. 2, litra a, evalueres senest ved udgangen af 2011.

Undervisningsministeriet, den 3. juli 2008

P.M.V.

Jens Strunge Bonde

Afdelingschef

/ Trine Ingemansen

Bilag 3

BEK nr. 782 af 17/08/2009

Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser

I medfør af

- 1) § 4, stk. 1, § 33, stk. 2, og § 69 i lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1244 af 23. oktober 2007,
- 2) § 1, stk. 2, og § 38 i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 938 af 22. september 2008,
- 3) § 34, stk. 2, og stk. 4, i lov om apotekervirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 855 af 4. august 2008,
- 4) § 22, stk. 1, nr. 3 og 4, og § 30 i lov nr. 207 af 31. marts 2008 om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser,
- 5) § 6, stk. 1 og 3, og § 28 i lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 17. marts 2006,
- 6) § 15 i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 17. december 2008,
- 7) § 8, stk. 1, nr. 4, § 12 og § 13, stk. 2, i lov nr. 579 af 9. juni 2006 om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen,
- 8) § 11, nr. 4 – 6, og § 14, stk. 1, i lov nr. 315 af 19. april 2006 om uddannelsen til professionsbachelor som pædagoger,
- 9) § 21, stk. 2, § 30, stk. 2, og § 32, nr. 1, i lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 1051 af 29. august 2007,
- 10) § 2, stk. 9 – 12, og § 18, stk. 2, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 939 af 22. september 2008, og
- 11) § 1 i lov nr. 247 af 6. april 2001 om afholdelse af danske prøver og eksaminer i udlandet, fastsættes:

Kapitel 1

Formål og anvendelsesområde

§ 1. I denne bekendtgørelse er uddannelser, der er tilrettelagt efter reglerne i nr. 1 - 2 i præambelen, samt fodterapeutuddannelsen, benævnt grundlæggende erhvervsrettede uddannelser. Uddannelser, der er tilrettelagt efter reglerne i nr. 3 - 10 i præambelen, bortset fra fodterapeutuddannelsen, er benævnt videregående uddannelser.

§ 2. Formålet med prøver og eksamener, som er reguleret i bekendtgørelsen, er at dokumentere, i hvilken grad eksaminanden opfylder de mål og krav, der er fastsat for uddannelsen og dens elementer.

Stk. 2. Bekendtgørelsen angår prøver og eksamener, som efter bekendtgørelsen, studieordningen eller den lokale undervisningsplan for den enkelte uddannelse dokumenteres ved prøve- eller eksamensbevis.

Stk. 3. Det følger af bekendtgørelsen, studieordningen eller den lokale undervisningsplan for den enkelte uddannelse, hvilke prøver og eksamener der indgår i uddannelsen, i hvilket omfang prøveresultater skal vægtes i deres indbyrdes forhold, og hvilke krav der stilles for udstedelse af bevis for afsluttet uddannelse.

Kapitel 2

Tilrettelæggelse og planlægning

§ 3. Prøverne skal tilrettelægges med henblik på at dokumentere graden af målopfyldelse i forhold til væsentlige mål og krav.

Stk. 2. Opgaverne til en prøve stilles af uddannelsesinstitutionen, medmindre andet er bestemt i bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse. Uddannelsesinstitutioner, der udbyder samme uddannelse, kan stille opgaver, der er fælles for institutionerne.

Stk. 3. Når opgaverne til en prøve stilles af Undervisningsministeriet, fastsætter ministeriet dato og tidspunkt for afholdelse af prøven.

§ 4. Det påhviler uddannelsesinstitutionen at gøre eksaminanderne bekendt med, hvilke mål og krav der er væsentlige for prøverne.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen fastsætter inden for denne bekendtgørelses rammer og i overensstemmelse med bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse nærmere i studieordningen eller den lokale undervisningsplan om følgende:

1) Planlægning:

- a) Hvilke prøver og andre bedømmelser der indgår i uddannelsen.
- b) Antallet af prøver, herunder delprøver og udtræk af prøvefag, og vægtningen af de karakterer, der gives i de enkelte prøver, jf. § 2, stk. 3.
- c) Indstilling og eventuel afmelding til prøver, herunder ved sygdom, jf. §§ 5 - 9.
- d) Prøveformer, herunder om eksaminanden kan vælge mellem flere prøveformer, jf. § 11.
- e) Opfyldelse af deltagelsespligt og aflevering af opgaver og projekter mv., der er en forudsætning for deltagelse i en prøve.

- 2) Et eksamensreglement om afholdelse af prøver:
- a) Anvendelse af hjælpemidler, jf. § 15.
 - b) Det anvendte sprog ved prøven, jf. § 17.
 - c) Særlige prøvevilkår, jf. § 18.
 - d) Brug af egne og andres arbejder, jf. § 19.
 - e) Uregelmæssigheder, jf. § 16, stk. 2 – 3, og §§ 19 og 41.
 - f) Klager, jf. kap. 10.
 - g) Identifikation af eksaminanderne.
- 3) For de videregående uddannelser i øvrigt:
- a) Hvorledes bedømmelsen af eksaminandens formulerings - og staveevne indgår i den samlede bedømmelse af eksamenspræstationen, jf. § 37, stk. 2.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan fravige, hvad den selv har fastsat i studieordningen eller den lokale undervisningsplan, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold.

Stk. 4. Det påhviler uddannelsesinstitutionen at orientere eksaminanderne og de øvrige medvirkende ved prøver om prøvereglerne og om det i henhold til stk. 2 fastsatte. Reglerne skal være tilgængelige på uddannelsesinstitutionens hjemmeside.

Kapitel 3

Adgang til prøve

§ 5. Tilmelding til et uddannelseselement, semester mv. er samtidig tilmelding til de tilhørende prøver. Uddannelsesinstitutionen kan for hver prøve fastsætte en frist for, hvornår afmelding fra prøven kan finde sted. Hvis en frist for afmelding ikke er fastsat, kan afmelding finde sted, indtil prøven begynder, jf. § 16.

Stk. 2. Foreligger rettidig afmelding ikke, betragtes prøven med hensyn til antallet af prøveforsøg som påbegyndt, jf. § 6. Dette gælder dog ikke, hvor den studerende bliver forhindret i at deltage på grund af sygdom, jf. § 7.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan fravige den fastsatte frist, jf. stk. 1, når det er begrundet i usædvanlige forhold.

§ 6. Beståede prøver kan ikke tages om. Indgår der flere delprøver i en prøve, kan delprøver, hvor der ikke er opnået bestået karakter, ikke tages om, når den samlede prøve er bestået, medmindre andet er bestemt i bekendtgørelsen, studieordningen eller den lokale undervisningsplan for uddannelsen

Stk. 2. Er en prøve ikke bestået efter bekendtgørelsen, studieordningen eller den lokale undervisningsplan for uddannelsen, er eksaminanden fortsat tilmeldt prøven, jf. dog stk. 3 og 4, og § 9.

Stk. 3. Ved grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, jf. § 1, kan eksaminanden deltage i samme prøve 2 gange. Uddannelsesinstitutionen kan tillade deltagelse i 1 prøvegang mere, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold. Ved prøver omfattet af § 12 træffer uddannelsesinstitutionen afgørelse efter samråd med det faglige udvalg.

Stk. 4. Ved videregående uddannelser, jf. § 1, kan eksaminanden deltage 3 gange i samme prøve. Uddannelsesinstitutionen kan tillade yderligere prøvegange, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold. Manglende studieegnethed er ikke usædvanlige forhold.

Stk. 5. Ny prøve skal afholdes snarest muligt og så vidt muligt senest, når den pågældende prøve igen afholdes ved uddannelsesinstitutionen, eventuelt som sygeprøve, jf. § 7, stk. 1.

Stk. 6. En eksaminands modtagelse af et tilbud om omprøve i henhold til § 41, stk. 2 - 4, § 47, stk. 1, nr. 2, eller § 52, stk. 1, nr. 2, betragtes ikke som brug af en prøvegang.

§ 7. En eksaminand, der har været forhindret i at gennemføre en prøve på grund af dokumenteret sygdom eller af anden uforudseelig grund, skal have mulighed for at aflægge prøven snarest muligt. Er det en prøve, der er placeret i uddannelsens sidste eksamenstermin, skal eksaminanden have mulighed for at aflægge prøven i samme eksamenstermin eller i umiddelbar forlængelse heraf. For eksamen som svendeprøve eller en del af en svendeprøve tilrettelægges prøven efter samråd med det faglige udvalg.

Stk. 2. Består prøven af flere dele, hvor der gives karakter for hver del, aflægger eksaminanden kun prøve i den eller de dele, der ikke er gennemført, med mindre andet følger af reglerne om uddannelsen. Dette gælder også, hvor de enkelte karakterer regnes sammen til én karakter for den samlede prøve.

Stk. 3. Andre særlige omstændigheder, hvorved en eksaminand praktisk forhindres i at møde til prøve, kan efter uddannelsesinstitutionens konkrete vurdering behandles efter stk. 1 og 2.

§ 8. I de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, jf. § 1, aflægger eleven prøve i et uddannelseselement, når eleven har fulgt undervisningen i det pågældende element eller har opnået godskrivning herfor, medmindre andet følger af bekendtgørelsen eller den lokale undervisningsplan for den enkelte uddannelse. Uddannelsesinstitutionen afgør, om eleven har opfyldt betingelsen.

§ 9. Ved erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser skal den eller de prøver, den studerende efter bekendtgørelsen eller studieordningen skal deltage i inden udgangen af det 1. studieår efter studiestart være bestået inden udgangen af den studerendes 2. studieår efter studiestart, for at den studerende kan fortsætte uddannelsen..

Stk. 2. Øvrige krav om bestået prøve som forudsætning for at fortsætte uddannelsen skal fremgå af bekendtgørelsen for uddannelsen.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan for den enkelte studerende dispensere fra de tidspunkter, der er fastsat for at bestå prøven eller prøverne i stk. 1, hvis det er begrundet i barsel eller usædvanlige forhold.

Kapitel 4

Prøveformer

§ 10. Prøveformerne skal samlet tilgodese uddannelsens formål, og prøveformerne skal endvidere sikre, at der kan foretages en individuel bedømmelse af eksaminanderne. For selvstuderende kan prøver og anden bedømmelse tilrettelægges særskilt.

Stk. 2. Prøverne tilrettelægges som individuelle prøver, medmindre andet er bestemt af Undervisningsministeriet.

§ 11. Uddannelsesinstitutionen fastsætter formen for den enkelte prøve, jf. § 4, stk. 2, når andet ikke fremgår af bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af prøveformen indgår følgende elementer:

1) Prøvens grundlag:

- a) Forlægget (spørgsmål, opgave og lignende), hvis besvarelse danner grundlag for bedømmelsen.
- b) Eventuel inddragelse af andet materiale.
- c) Eventuel begrænsning i brug af hjælpemidler, jf. § 15.

2) Prøveforløb:

- a) Tidsrammen.
- b) Eventuel lodtrækning, jf. stk. 4.
- c) Eventuel forberedelse, herunder varighed og form.
- d) Eksaminationens gennemførelse.

3) Besvarelsens form:

- a) Skriftlig.
- b) Mundtlig.
- c) Praktisk.
- d) Kombinationer af litra a – c.

Stk. 3. Prøven kan være elektronisk baseret, hvad angår grundlag, forløb og besvarelse eller elementer heraf.

Stk. 4. Opgaverne til prøver med mundtlig besvarelse fordeles ved lodtrækning blandt eksaminanderne, medmindre andet fremgår af bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse. Hver eksaminand skal kunne vælge mellem mindst 4 muligheder. Ved lodtrækningen skal eksaminator samt enten censor eller institutionens leder eller en person udpeget af lederen være til stede, dog ikke ved interne prøver i de videregående uddannelser, jf. § 30, stk. 1.

§ 12. Prøver ved eksamen i erhvervsuddannelserne kan helt eller delvist udgøre eller indgå i en svendeprøve. I bekendtgørelsen om den enkelte uddannelse kan det efter det faglige udvalgs bestemmelse være fastsat, at en eller flere prøver i den afsluttende skoleperiode i en uddannelse kan udgøre en svendeprøve eller indgå som en del af en svendeprøve.

Stk. 2. Ved prøverne nævnt i stk. 1 gælder:

- 1) Opgaverne stilles af uddannelsesinstitutionen efter samråd med det faglige udvalg eller af en opgavekommission nedsat af det faglige udvalg.
- 2) Bedømmelsen foretages af eksaminandens lærer, der er eksaminator, og normalt 2 censorer (skuemestre) udpeget af det faglige udvalg. Disse censorer skal have den fornødne indsigt i uddannelsen og det fagområde, prøven vedrører, og må ikke have ansættelse ved uddannelsesinstitutionen eller elevens praktiksted eller være elevens arbejdsgiver. Ved praktiske prøver skal censorerne være til stede under hele prøven, medmindre andet fremgår af reglerne om uddannelsen.
- 3) Det faglige udvalg afholder alle udgifter i forbindelse med deltagelsen af de censorer, som det faglige udvalg har udpeget, samt udgifter ved de faglige udvalgs udarbejdelse af opgaveforslag.

4) De opnåede karakterer indgår i uddannelsesinstitutionens grundlag for udstedelse af (skole)bevis efter reglerne om uddannelsen.

Stk. 3. Det faglige udvalg kan til brug for censorerne (skuemestrene) udarbejde en censorvejledning og kan heri fastsætte regler om indberetningspligt til det faglige udvalg vedrørende skuemestrenes opgaver. Uddannelsesinstitutionen skal have kopi af censorvejledningen til brug for eksaminator.

Stk. 4. Uddannelsesinstitutionen aftaler med det faglige udvalg, hvordan proceduren i øvrigt skal være for prøver, der udgør en svendeprøve eller er en del af en svendeprøve.

Stk. 5. Klager vedrørende bedømmelse af eksamen som svendeprøve eller som en del af en svendeprøve afgøres af uddannelsesinstitutionen i samråd med det faglige udvalg.

Stk. 6. For prøverne nævnt i stk. 1 gælder bestemmelserne i kapitel 6, 9, 10 og 11 ikke.

Kapitel 5

Prøveafholdelse

§ 13. Eksaminationer med mundtlig og praktisk besvarelse er offentlige, jf. dog stk. 2 og 3, medmindre de er omfattet af en aftale efter § 55, stk. 3.

Stk. 2. Kliniske prøver med patientdeltagelse er kun offentlige med patientens tilladelse.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan fravige bestemmelsen i stk. 1, hvis der foreligger særlige omstændigheder, herunder hvor hensynet til eksaminanden taler herfor. Endvidere kan uddannelsesinstitutionen begrænse adgangen til prøvelokalerne af pladsmæssige grunde.

Stk. 4. Ved en individuel prøve, hvor eksaminanden eksamineres på grundlag af et gruppefremstillet produkt, må de øvrige medlemmer af gruppen ikke være til stede i prøvelokalet, før de selv er blevet eksamineret.

Stk. 5. Uddannelsesinstitutionen kan foretage lyd- eller billedoptagelser af en mundtlig prøve, hvis optagelserne indgår som en del af prøveforløbet. Dog kan eksaminanden foretage lydoptagelse af sin egen mundtlige prøve.

Stk. 6. Kun eksaminator og censor må være til stede under voteringen ved praktiske og mundtlige prøver, herunder mundtligt forsvar af projekter. Institutionen kan dog bestemme, at kommende eksaminatorer kan overvære en votering.

§ 14. Uddannelsesinstitutionen skal sikre, at prøverne gennemføres under forhold, der er egnede til at udelukke, at eksaminanden kommunikerer utilsigtet.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen skal sikre, at eksaminanden har hensigtsmæssige arbejdsforhold ved prøverne.

§ 15. Under prøverne er anvendelse af hjælpemidler, herunder elektroniske, tilladt, medmindre der i bekendtgørelsen, studieordningen eller den lokale undervisningsplan for den enkelte uddannelse er fastsat begrænsninger i anvendelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen kan fastsætte begrænsning i adgangen til at anvende elektroniske hjælpemidler af kapacitetsmæssige grunde.

§ 16. En prøve er begyndt, når uddelingen af opgaverne er begyndt, når forberedelsesmateriale eller opgavetitel er udleveret til eksaminanden, eller når eksaminanden er blevet bekendt med prøvespørgsmålet eller lignende.

Stk. 2. En eksaminand, der kommer for sent til en skriftlig prøve, kan kun deltage i prøven, hvis uddannelsesinstitutionen anser det for udelukket, at den pågældende kan have modtaget nogen oplysning om opgaven, og finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet. Prøvetiden kan kun i usædvanlige tilfælde forlænges.

Stk. 3. En eksaminand, der kommer for sent til en mundtlig prøve, kan få tilbud om at blive eksamineret på et senere tidspunkt, hvis uddannelsesinstitutionen finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet.

§ 17. Prøverne aflægges på dansk, jf. dog stk. 2 og 3. Prøverne kan eventuelt aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

Stk. 2. Har undervisningen i et fag været meddelt på et fremmedsprog, aflægges prøven på dette sprog. Uddannelsesinstitutionen kan fravige denne regel.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan i øvrigt, hvor forholdene gør det muligt, tillade en eksaminand, der ønsker det, at aflægge en prøve på et fremmedsprog. Dette gælder dog ikke prøver, der forudsætter fremstilling på dansk.

§ 18. Uddannelsesinstitutionen tilbyder særlige prøvevilkår til eksaminander med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til eksaminander med tilsvarende vanskeligheder samt til eksaminander med et andet modersmål end dansk, når institutionen vurderer, at dette er nødvendigt for at ligestille disse eksaminander med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

§ 19. En eksaminand, der under en prøve skaffer sig eller giver en anden eksaminand uretmæssig hjælp til besvarelse af en opgave eller benytter ikke tilladte hjælpemidler, skal af uddannelsesinstitutionen bortvises fra prøven.

Stk. 2. Opstår der under eller efter en prøve formodning om, at en eksaminand uretmæssigt har skaffet sig eller ydet hjælp, har udgivet en andens arbejde for sit eget eller anvendt eget tidligere bedømt arbejde uden henvisning, indberettes dette til uddannelsesinstitutionen. Bliver formodningen bekræftet, og handlingen har fået eller ville kunne få betydning for bedømmelsen, bortviser uddannelsesinstitutionen eksaminanden fra prøven.

Stk. 3. Udviser en eksaminand forstyrrende adfærd, kan uddannelsesinstitutionen bortvise eksaminanden fra prøven. I mindre alvorlige tilfælde giver uddannelsesinstitutionen først en advarsel.

Stk. 4. Uddannelsesinstitutionen kan i de i stk. 1 - 3 nævnte tilfælde under skærpene omstændigheder beslutte, at eksaminanden skal bortvises fra institutionen i en kortere eller længere periode. I sådanne tilfælde gives en skriftlig advarsel om, at gentagelse kan medføre varig bortvisning.

Stk. 5. En bortvisning efter stk. 1 - 3 medfører, at en eventuel karakter for den pågældende prøve bortfalder, og at eksaminanden har brugt en prøveindstilling, jf. § 6, stk. 3 og 4.

Stk. 6. En eksaminand skal ved aflevering af en skriftlig besvarelse med sin underskrift bekræfte, at opgaven er udfærdiget uden uretmæssig hjælp, jf. stk. 1 og 2.

Prøver i udlandet

§ 20. Uddannelsesinstitutionen kan afholde prøve på en dansk repræsentation eller andre steder i udlandet, bortset fra prøver i henhold til § 12, når det er begrundet i, at eksaminanden af praktiske eller økonomiske grunde ikke kan deltage i institutionens prøver i Danmark, og når eksaminanden og vedkommende prøvested er indforstået hermed. Afholdelse af danske prøver i udlandet skal finde sted efter bekendtgørelsens regler i øvrigt.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen kan bemyndige en person i udlandet til at forestå den praktiske afvikling af prøven.

Stk. 3. Prøven kan afholdes som en videokonference. Uddannelsesinstitutionen udpeger eller godkender en tilsynsførende, der skal være hos eksaminanden under prøven. Eksaminator og censor(er) kan opholde sig andre steder, men skal eksaminere og give karakterer efter bekendtgørelsen i øvrigt.

§ 21. Uddannelsesinstitutionen afholder de særlige udgifter, der er forbundet med prøvens afholdelse i udlandet.

Stk. 2. Ved afholdelse af prøver på danske repræsentationer i udlandet finder bekendtgørelsen om betaling for tjenestehandlinger i udenrigstjenesten anvendelse.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan lade eksaminanden helt eller delvist betale de udgifter, som institutionen har afholdt i forbindelse med prøvens afholdelse. Det er en betingelse, at eksaminanden forud skriftligt har erklæret sig villig til at betale de pågældende udgifter på grundlag af et af uddannelsesinstitutionen meddelt skøn over beløbets forventede størrelse. Uddannelsesinstitutionen kan betinge prøvens afholdelse af, at beløbet forudbetales.

Kapitel 6

Bedømmerne (censor og eksaminator)

§ 22. En censor skal have

- 1) indgående og aktuelt kendskab til uddannelseselementets forudsætninger, mål og metoder,
- 2) specifik kompetence inden for et eller flere faglige delområder, som indgår i uddannelsen, og
- 3) aktuel viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.

Stk. 2. Inden en prøves afholdelse informerer uddannelsesinstitutionen censor om de gældende regler for uddannelsen, herunder denne bekendtgørelse, samt forsyner censor med andet materiale, der har betydning for censorernes virksomhed.

§ 23. Censorerne må ikke være ansat på den uddannelsesinstitution, hvor de skal virke som censorer.

Stk. 2. Ved fordeling af censorarbejdet skal det tilstræbes, at der

- 1) inddrages censorer fra flere uddannelsesinstitutioner og censorer fra det relevante arbejdsmarked (aftagercensorer) ved tilrettelæggelse af censuren inden for en given uddannelse,
- 2) jævnligt inddrages nye censorer ved fordeling af censorarbejdet,
- 3) ikke forekommer individuel gensidig censur inden for en periode på 2 år og

4) ikke forekommer individuel gentagen censur inden for en periode på 2 år ud over én eksamenstermin, ét semester eller ét halvår.

Stk. 3. For censor gælder i øvrigt bestemmelserne i forvaltningsloven om inhabilitet og tavshedspligt.

§ 24. Ved en censors pludselige forfald og eller lignende, hvor det ikke har været muligt at tilkalde en censor, udpeger uddannelsesinstitutionen en person til censor, som opfylder kravene i § 22 og § 23.

Stk. 2. Ved de videregående uddannelser skal uddannelsesinstitutionen hurtigst muligt orientere censorformandskabet om udpegning efter stk. 1.

§ 25. Censor skal

1) påse, at prøverne er i overensstemmelse med de mål og øvrige krav, som er fastsat i bekendtgørelser eller i henhold til bekendtgørelser,

2) medvirke til og påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler, og

3) medvirke til og påse, at eksaminanderne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse, der er i overensstemmelse med reglerne om karaktergivning og øvrige regler for uddannelsen.

Stk. 2. Censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Notaterne skal opbevares i 1 år.

§ 26. Konstaterer censor, at de forhold, der er omtalt i § 25, stk. 1, ikke er opfyldt, eller får censor formodning om væsentlige problemer eller mangler i uddannelsesinstitutionens varetagelse af en uddannelse, afgiver censor indberetning herom til institutionen. Uddannelsesinstitutionen videresender indberetningen til Undervisningsministeriet med sine bemærkninger. Ved de videregående uddannelser videresendes indberetningen med kopi til censorformandskabet.

For prøver i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser

§ 27. Institutionerne udpeger censorer, jf. dog § 12, stk. 2, og § 28, stk. 1.

Uddannelsesinstitutionerne er ansvarlige for, at de udpegede censorer opfylder kravene i § 22, stk. 1.

Stk. 2. En oversigt over de udpegede censorer kan efter Undervisningsministeriets nærmere bestemmelse samles i et censorkatalog, hvorfra uddannelsesinstitutionen udpeger censorer efter aftale med censors institution og fordeler censorarbejdet under iagttagelse af reglerne i § 23.

Stk. 3. Censor afgiver efter anmodning fra ministeriet beretning om eksamensafholdelse og eksamensresultater.

§ 28. Undervisningsministeriet kan beskikke særlige censorer, der erstatter uddannelsesinstitutionens udpegning af censorer i henhold til § 27, stk. 1.

Stk. 2. Undervisningsministeriet meddeler uddannelsesinstitutionerne senest to måneder, før den pågældende prøve afholdes, til hvilke prøver særlige censorer er udpeget.

Stk. 3. De særlige censorer afgiver efter Undervisningsministeriets nærmere bestemmelse en beretning om eksamensforløbet.

§ 29. Eksaminator ved den enkelte prøve er den eller de lærere, der har undervist eksaminanden.

Stk. 2. Foreligger der særlige omstændigheder, herunder eksaminators forfald på grund af sygdom, kan uddannelsesinstitutionen udpege en anden til eksaminator.

Stk. 3. Censor kan stille uddybende spørgsmål til eksaminanden.

For prøver i videregående uddannelser

§ 30. Prøverne er enten interne eller eksterne.

Stk. 2. Ved interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere lærere udpeget af uddannelsesinstitutionen (eksaminator).

Stk. 3. Ved eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en eller flere censorer, der er beskikket af Undervisningsministeriet.

Stk. 4. De eksterne prøver skal dække uddannelsens væsentlige områder. Mindst halvdelen af en uddannelse opgjort i ECTS-point skal for den enkelte studerende dokumenteres ved eksterne prøver, med mindre der i bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse er bestemt andet.

§ 31. Undervisningsministeriet opretter for hver af de videregående uddannelser et landsdækkende korps af beskikkede censorer, uanset om uddannelsen udbydes på en eller flere uddannelsesinstitutioner. Et censorkorps kan desuden omfatte flere uddannelser, hvis de er beslægtede, og antallet af censorer begrundes det.

Stk. 2. Censorkorpset skal sammensættes således, at det samlede korps dækker alle de fag eller fagområder, der indgår i uddannelsen, og det ansættelsesområde, som uddannelsen sigter mod.

Stk. 3. Mindst en tredjedel af censorerne i censorkorpset skal være personer, der har deres hovedbeskæftigelse uden for de uddannelsesinstitutioner, der udbyder videregående uddannelser på et af de ansættelsesområder, uddannelsen sigter imod (aftagercensorer). En mindre andel af aftagercensorer kan forekomme, når særlige forhold begrundes det.

§ 32. Undervisningsministeriet beskikker censorerne til de eksterne prøver efter indstilling fra uddannelsesinstitutionerne i overensstemmelse med kravene i § 22, stk. 1. Ministeriet kan beskikke andre censorer end de af uddannelsesinstitutionerne indstillede. Det bør så vidt muligt tilstræbes, at der i censorkorpset er en ligelig fordeling af mandlige og kvindelige censorer, og at der indgår censorer tilknyttet udenlandske uddannelsesinstitutioner i censorkorpset for de uddannelser og fag, hvor dette er relevant.

Stk. 2. En oversigt over beskikkede censorer kan efter ministeriets nærmere bestemmelse samles i et censorkatalog.

Stk. 3. Censorerne beskikkes for 4 år ad gangen. Ved hver ny beskikkelsesperiode udskiftes mindst en fjerdedel af censorerne i censorkorpset. Der kan dog inden for perioden beskikkes supplerende censorer.

Stk. 4. Ministeriet kan bringe en censorbeskikkelse til ophør inden periodens udløb.

§ 33. En beskikket censor skal

- 1) virke som censor ved uddannelsens, fagets eller fagområdet eksterne prøver, jf. § 25 og § 26,
- 2) medvirke ved de opgaver, der er nævnt i § 35,
- 3) ved eksamensterminens afslutning afgive en beretning om eksamensforløbet til uddannelsesinstitutionen og formandskabet, jf. § 35, stk. 2, nr. 2 og 3, og

4) medvirke ved behandling af klager over prøver, jf. § 45, stk. 2, og § 50, stk. 2.

§ 34. Censorerne i hvert censorkorps vælger for en 4-årig periode en censorformand og en eller flere næstformænd. Ved læreruddannelsen og pædagoguddannelsen udpeges dog en næstformand inden for hvert fag eller fagområde. Det hidtidige censorformandskab afholder valget.

Stk. 2. Censorkorpsets formand og næstformand/næstformænd danner et censorformandskab. Mindst 1 af censorerne i formandskabet skal være aftagercensor.

Stk. 3. Censorformandskabet repræsenterer censorerne i censorkorpset over for ministeriet og uddannelsesinstitutionen/erne.

§ 35. Censorformandskabet fordeler efter samråd med uddannelsesinstitutionen eller -institutionerne opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset under iagttagelse af reglerne i § 23. Undervisningsministeriet kan dog bestemme, at censoropgaverne inden for et censorkorps pålægges af ministeriet.

Stk. 2. Censorformandskabet skal som led i kvalitetssikringen af uddannelserne

- 1) rådgive Undervisningsministeriet ved beskikkelse af censorer,
- 2) rådgive uddannelsesinstitutionerne og Undervisningsministeriet på grundlag af censorindberetninger om uddannelsernes kvalitet og hensigtsmæssighed i forhold til arbejdsmarkedet og i forhold til videre uddannelsesforløb,
- 3) afgive en årlig beretning til uddannelsesinstitutionerne og Undervisningsministeriet. Beretning afgives på baggrund af censorernes indberetninger, jf. § 33, nr. 3, og indgår i grundlaget for evalueringer af uddannelsen eller faget,
- 4) besvare høringer om væsentlige ændringer i uddannelsernes bekendtgørelser og studieordninger, og
- 5) i øvrigt være til rådighed for hverv med tilknytning til censorvirksomheden, som formandskabet får tillagt i kraft af andre regler.

Stk. 3. Censorformandskabet medvirker til en løbende dialog om udviklingen i uddannelsen eller faget/fagområdet ved mindst hvert andet år at afholde censormøder med censorerne i censorkorpset og kontaktmøder mellem uddannelsesinstitutionerne og censorerne.

§ 36. Uddannelsesinstitutionerne dækker udgifterne til censorformandskabets og censorernes virke. Uddannelsesinstitutionerne yder efter forudgående aftale med censorformandskabet administrativ og praktisk bistand.

Kapitel 7

Bedømmelse

§ 37. Grundlaget for bedømmelsen er eksaminandens individuelle præstation, herunder individuelle dele af et gruppefremstillet produkt, medmindre andet er bestemt af Undervisningsministeriet. Bedømmelsen sker i øvrigt efter reglerne i bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse.

Stk. 2. I de videregående uddannelser skal der ved bedømmelsen af professionsbachelorprojekt, afsluttende eksamensprojekt eller afgangsprojekt ud over det faglige indhold også lægges vægt på

eksaminandens formulerings- og staveevne, hvis eksamenspræstationen er affattet på dansk. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere herfra for eksaminander, der dokumenterer en relevant specifik funktionsnedsættelse. Det fastsættes i studieordningen, hvorledes formulerings- og staveevne indgår i den samlede bedømmelse af eksamenspræstationen, jf. § 4, stk. 2, nr. 3, idet det faglige indhold dog skal vægtes tungest. Formulerings- og staveevne kan indgå i bedømmelsen af andre prøver.

Stk. 3. I de videregående uddannelser skal alle prøver bestås.

§ 38. Ved prøver, hvor bedømmelsen ikke meddeles eksaminanden umiddelbart efter prøven, fastsætter uddannelsesinstitutionen en dato, hvor bedømmelsen vil blive bekendtgjort. Datoen meddeles eksaminanderne samtidig med meddelelsen om prøvens afholdelse, enten ved opslag eller på anden måde.

Kapitel 8

Beviser

§ 39. Uddannelsesinstitutionen udsteder bevis for fuldført uddannelse, jf. dog § 12, medmindre andet er fastsat i bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse, og for enkeltfag fuldført i henhold til reglerne om åben uddannelse.

Stk. 2. Beviset skal som minimum indeholde oplysninger om følgende:

- 1) Den færdiguddannedes navn og cpr. nr. eller anden tilsvarende identifikation.
- 2) Den udstedende myndighed.
- 3) Uddannelsens betegnelse og hjemmel.
- 4) De enkelte uddannelseselementer, for videregående uddannelser angivet i ECTS-point.
- 5) De uddannelseselementer, der er aflagt prøve i, med angivelse af de opnåede bedømmelser.
- 6) De på anden vis dokumenterede uddannelseselementer.
- 7) Meritoverførte uddannelseselementer og prøver, eventuelt med angivelse af de opnåede bedømmelser som Bestået, Godkendt eller en karakter i henhold til karakterskalabekendtgørelsen.
- 8) Eksamenssproget, hvis prøven er aflagt på et fremmedsprog bortset fra norsk og svensk.
- 9) Den betegnelse uddannelsen giver den færdiguddannede ret til på dansk og oversat til engelsk.

Stk. 3. Den færdiguddannede kan tillige få sit bevis udfærdiget på engelsk.

Stk. 4. Som bilag til beviset for en grundlæggende erhvervsrettet uddannelse udsteder uddannelsesinstitutionen efter anmodning fra den færdiguddannede et fremmedsprog Certificate Supplement, der i overensstemmelse med de vejledende retningslinjer fastlagt af Den Europæiske Union beskriver uddannelsen samt giver oplysninger om institutionen og om dennes og uddannelsens placering i det danske uddannelsessystem.

Stk. 5. Som bilag til beviset for videregående uddannelser udsteder uddannelsesinstitutionen et engelsksprog Diploma Supplement, der i overensstemmelse med den af EU-Kommissionen, Europarådet og UNESCO/CEPES udviklede standardmodel beskriver uddannelsen samt giver oplysninger om institutionen og om dennes og uddannelsens placering i det danske uddannelsessystem.

Stk. 6 . Beviset må ikke indeholde oplysninger om særlige prøvevilkår, jf. § 18.

Stk. 7 . Samlet bevis for en uddannelse, der er gennemført ved flere uddannelsesinstitutioner, udstedes af den institution, hvor eleven eller den studerende sidst er indskrevet.

Stk. 8 . Til elever eller studerende, der forlader uddannelsen uden at have fuldført den, udsteder uddannelsesinstitutionen på foranledning af eleven eller den studerende dokumentation for beståede dele af uddannelsen, for videregående uddannelser angivet i ECTS-point.

§ 40. Karakterer og eventuelt eksamensgennemsnit for den enkelte eksaminand indberettes til Undervisningsministeriet efter ministeriets bestemmelse.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen opbevarer de oplysninger, der er nødvendige for at udstede beviser, i 30 år efter eksamens eller prøvens afslutning.

Stk. 3. Ophører en uddannelsesinstitution med at eksistere eller af anden årsag ikke kan opbevare dokumenterne i overensstemmelse med stk. 2, skal institutionen sikre anden betryggende opbevaring efter de herom gældende regler.

Stk. 4. For så vidt angår eksamener som svendep prøve og eksamener som en del af en svendep prøve, er det de faglige udvalg, der har opbevaringspligten som anført i stk. 2 og 3, hvis udvalget efter reglerne om uddannelsen udsteder uddannelsesbevis.

Kapitel 9

Fejl og mangler ved prøver

§ 41. Bliver uddannelsesinstitutionen i forbindelse med en prøve opmærksom på fejl og mangler, der kan udbedres, træffer institutionen, evt. efter drøftelse med bedømmerne eller opgavestillerne, afgørelse om, hvordan udbedringen skal ske.

Stk. 2. Ved væsentlige fejl og mangler tilbyder uddannelsesinstitutionen ombedømmelse eller omprøve, jf. dog stk. 4. Tilbuddet gælder for alle de eksaminander, hvis prøve lider af samme fejl og mangler.

Stk. 3. Ved fejl og mangler af særlig grov karakter kan uddannelsesinstitutionen træffe afgørelse om at annullere allerede afholdt prøve og foranstalte en omprøve, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Er opgaverne ved prøven stillet af Undervisningsministeriet, skal uddannelsesinstitutionen inddrage ministeriet, der træffer afgørelse efter stk. 1 – 3 efter samråd med institutionen.

§ 42. Ombedømmelse og omprøve i henhold til § 41, stk. 2, kan ikke resultere i en lavere karakter. Omprøve, der skyldes annullering af den oprindelige prøve, jf. § 41, stk. 3, kan resultere i en lavere karakter.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen kan tilbageholde bevis, jf. kapitel 8, indtil sagen er afgjort.

Kapitel 10

Klager over prøver

§ 43. Klager over forhold ved prøver indgives individuelt af eksaminanden til uddannelsesinstitutionen. Klagen skal være skriftlig og begrundet. Hvis eksaminanden er undergivet forældremyndighed, kan klagen tillige indgives af forældremyndighedens indehaver.

Stk. 2. Klagen indgives senest 2 uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort på sædvanlig måde. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvor usædvanlige forhold begrundet det.

Stk. 3. Til brug for klagesagen skal eksaminanden have udleveret en kopi af den stillede opgave og ved prøver med skriftlig besvarelse tillige kopi af egen opgavebesvarelse.

§ 44. Eksaminanden kan fortsætte uddannelsen under klagesagens behandling bortset fra, hvor andet er fastsat i bekendtgørelse eller i henhold til bekendtgørelse.

§ 45. Klagen kan vedrøre

- 1) eksaminationsgrundlaget, herunder prøvespørgsmål, opgaver og lignende, samt dets forhold til uddannelsens mål og krav,
- 2) prøveforløbet eller
- 3) bedømmelsen.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen forelægger straks klagen for de oprindelige bedømmere, jf. dog stk. 3, der har en frist på normalt 2 uger til at afgive en udtalelse. Bedømmerne skal udtale sig om de faglige spørgsmål i klagen. Klageren skal have lejlighed til at kommentere udtalelserne inden for en frist af normalt 1 uge.

Stk. 3. Når opgaverne ved prøven er stillet af Undervisningsministeriet, videresender uddannelsesinstitutionen straks klager, der drejer sig om prøvegrundlaget, til ministeriet, ledsaget af institutionens udtalelse.

§ 46. Uddannelsesinstitutionen afgør klagen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelse og klagerens kommentarer til udtalelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Er opgaverne ved prøven stillet af Undervisningsministeriet, træffer ministeriet afgørelse vedrørende klager over prøvegrundlaget og i øvrigt om, i hvilket omfang, der skal gives tilbud om omprøve.

§ 47. Afgørelsen, der skal være skriftlig og begrundet, kan gå ud på

- 1) en ny bedømmelse (ombedømmelse),
- 2) tilbud om ny prøve (omprøve) eller
- 3) at klageren ikke får medhold i klagen.

Stk. 2. Kun når bedømmerne er enige om det, kan uddannelsesinstitutionens afgørelse gå ud på, at klageren ikke får medhold.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen skal straks give klageren og bedømmerne meddelelse om afgørelsen.

§ 48. Til omprøve og ombedømmelse udpeges nye bedømmere. Har Undervisningsministeriet udpeget censor ved den oprindelige prøve i henhold til § 28, underretter uddannelsesinstitutionen ministeriet om sin afgørelse af klagesagen, og ministeriet udpeger en ny censor.

Stk. 2. Ombedømmelse eller omprøve skal finde sted snarest muligt.

Stk. 3. Omprøve kan resultere i en lavere karakter, mens ombedømmelse ikke kan resultere i en lavere karakter.

Stk. 4. Accepteres tilbud om omprøve som resultat af klagen, og bevis er udstedt, jf. § 39, stk. 1, skal uddannelsesinstitutionen inddrage beviset, indtil bedømmelsen foreligger, og eventuelt udstede et nyt.

Anke af afgørelse i de videregående uddannelser

§ 49. Ved de videregående uddannelser kan klageren indbringe uddannelsesinstitutionens afgørelse vedrørende faglige spørgsmål, jf. § 46, stk. 1, for et af institutionen nedsat ankenævn, jf. § 50, der træffer afgørelse.

Stk. 2. Klageren indgiver anken til uddannelsesinstitutionen. Anken skal være skriftlig og begrundet.

Stk. 3. Anken skal indgives senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med uddannelsesinstitutionens afgørelse. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvor usædvanlige forhold begrundet det.

§ 50. Uddannelsesinstitutionen nedsætter et ankenævn hurtigst muligt efter indgivelse af en anke. Der kan nedsættes permanente ankenævne. Uddannelsesinstitutionen afholder udgiften til ankenævn.

Stk. 2. Nævnet består af to beskikkede censorer, en eksaminationsberettiget lærer og en studerende inden for fagområdet.

Stk. 3. Censorformanden, jf. § 34, stk. 1, udpeger de to censorer. Censorformanden udpeger en af censorerne som formand for nævnet. Censorformanden kan udpege sig selv som censor eller som formand.

Stk. 4. Uddannelsesinstitutionen udpeger den eksaminationsberettigede lærer og den studerende.

§ 51. For at ankenævnet kan være beslutningsdygtigt, skal alle nævnets medlemmer deltage i nævnets drøftelse og alle sagens akter være fremsendt til alle medlemmer. Drøftelsen kan foregå skriftligt, herunder elektronisk, hvis der er enighed blandt nævnets medlemmer om skriftlig behandling, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kan der ikke opnås enighed i ankenævnet, afsluttes drøftelsen ved et møde, hvor alle nævnets medlemmer skal være til stede. Afsluttes drøftelsen med afstemning, og der er stemmelighed, er formandens stemme udslagsgivende.

§ 52. Ankenævnets afgørelse, der skal være skriftlig og begrundet, kan gå ud på

- 1) en ombedømmelse ved nye bedømmere,
- 2) tilbud om omprøve ved nye bedømmere eller,
- 3) at klageren ikke får medhold i anken.

Stk. 2. Omprøve og ombedømmelse sker efter reglerne i § 48.

§ 53. Ankenævnets afgørelse meddeles uddannelsesinstitutionen snarest muligt og ved vintereksamen senest 2 måneder og ved sommereksamen senest 3 måneder efter, at anken er indgivet til institutionen.

Stk. 2. Kan anken ikke behandles inden for denne frist, skal uddannelsesinstitutionen hurtigst muligt underrette klageren herom med angivelse af begrundelsen herfor og oplysning om, hvornår anken forventes færdigbehandlet.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen giver hurtigst muligt klageren meddelelse om og bedømmerne kopi af afgørelsen.

Stk. 4. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog § 54.

Kapitel 11

Klager over afgørelser truffet af en uddannelsesinstitution eller et ankenævn

§ 54. Klager over afgørelser, der er truffet af uddannelsesinstitutionen eller af ankenævnet, jf. § 49, efter reglerne i bekendtgørelsen, kan indbringes for Undervisningsministeriet, når klagen vedrører retlige spørgsmål. Klagen indgives til uddannelsesinstitutionen, der afgiver en udtalelse, som klageren skal have lejlighed til at kommentere inden for en frist på normalt 1 uge. Uddannelsesinstitutionen sender klagen, udtalelsen og klagerens eventuelle kommentarer til Undervisningsministeriet. Fristen for indgivelse af klage til uddannelsesinstitutionen er 2 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren.

Kapitel 12

Andre regler

§ 55. Eksaminanden har ophavsretten til produkter, der fremkommer som resultat af en prøve, i henhold til reglerne om ophavsret, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Eksaminanden har tillige ejendomsretten til disse produkter mod betaling af eventuelle udgifter til materialer, som er anvendt ved prøven, jf. dog stk. 3. Hvis eksaminanden ikke gør ejendomsretten gældende inden for 2 måneder, efter at resultatet af bedømmelsen er meddelt, overgår ejendomsretten til uddannelsesinstitutionen.

Stk. 3. Inddrager prøveforløbet parter uden for uddannelsesinstitutionen, aftales det forudgående mellem institutionen, eksaminanden og tredjeparten, i hvilket omfang de under respekt af gældende ophavsretlige regler er berettiget til at anvende de resultater, der fremkommer som et led i prøveforløbet, herunder om eventuelle oplysninger vedrørende tredjepartens forhold, der forekommer i opgaveløsningerne, må offentliggøres.

§ 56. Undervisningsministeriet kan dispensere fra bekendtgørelsen, når det er begrundet i usædvanlige forhold, bortset fra de tilfælde, der er nævnt i § 5, stk. 3, § 9, stk. 3, § 37, stk. 2, § 43, stk. 2, og § 49 stk. 3..

Stk. 2. Undervisningsministeriet kan tillade, at bekendtgørelsens regler fraviges som et led i forsøg og udviklingsarbejde.

Kapitel 13

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 57. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2009 og har virkning for prøver påbegyndt 1. september 2009 eller senere.

Stk. Bekendtgørelse nr. 766 af 26. juni 2007 om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser ophæves.

Stk. 3. Bekendtgørelse nr. 332 af 25. maj 1993 om censorinstitutionen for visse videregående uddannelser under Undervisningsministeriet finder fortsat anvendelse for de af bekendtgørelsens omfattede uddannelser, der ikke er omfattet af denne bekendtgørelse.

Undervisningsministeriet, den 17. august 2009

*P.M.V.
Jarl Damgaard
Afdelingschef*

/ Kirsten Lippert

Bilag 4

BEK nr. 262 af 2. marts 2007

Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse

I medfør af

- 1) § 15, stk. 1, i lov nr. 451 af 22. maj 2006 om autorisation af sundhedspersoner og sundhedsfaglig virksomhed,
- 2) § 34, stk. 2, i lov om apoteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 657 af 28. juli 1995,
- 3) § 1, stk. 2, i lov nr. 1115 af 29. december 1997 om korte videregående uddannelser (erhvervsakademiuddannelser),
- 4) § 5, stk. 1, i lov nr. 481 af 31. maj 2000 om mellemlange videregående uddannelser,
- 5) § 19 i lov nr. 488 af 31. maj 2000 om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne,
- 6) § 11 i lov nr. 315 af 19. april 2006 om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog,
- 7) § 8 i lov nr. 579 af 9. juni 2006 om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen,
- 8) § 2, stk. 4, i lov om uddannelse til håndarbejds lærer, jf. lovbekendtgørelse nr. 982 af 1. november 2000,
- 9) § 2, stk. 4, i lov om uddannelse til ernærings- og husholdningsøkonom, jf. lovbekendtgørelse nr. 983 af 1. november 2000,
- 10) § 6 i lov om Danmarks Journalisthøjskole, jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 30. marts 2001,
- 11) § 2 i lov om landbrugsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1254 af 6. december 2006,
- 12) § 1, stk. 2, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 136 af 1. marts 2006,
- 13) § 2, stk. 9-10, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 956 af 28. november 2003,
- 14) § 6, stk. 1 og 3, i lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 17. marts 2006,
- 15) § 29 i lov nr. 95 af 18. februar 2004 om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven),

- 16) § 27 i lov nr. 96 af 18. februar 2004 om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx),
- 17) § 25 i lov nr. 97 af 18. februar 2004 om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf-loven),
- 18) § 33, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 183 af 22. marts 2004,
- 19) § 5, stk. 3, i lov om almen voksenuddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 852 af 11. juli 2006,
- 20) § 8 i lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1214 af 1. december 2006,
- 21) § 4, stk. 5, i lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 16 af 7. januar 2005,
- 22) § 14, stk. 4, og § 14a, stk. 4, i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1195 af 30. november 2006, fastsættes:

Kapitel 1

7-trins-skalaen

§ 1. Uddannelsessøgende skal ved prøver og eksamener, som efter reglerne om de enkelte uddannelser mv. dokumenteres ved prøve-, eksamens- eller afgangsbrev, bedømmes efter følgende karakterskala (7-trins-skalaen), jf. dog kapitel 2:

12: For den fremragende præstation.

10: For den fortrinlige præstation.

7: For den gode præstation.

4: For den jævne præstation.

02: For den tilstrækkelige præstation.

00: For den utilstrækkelige præstation.

-3: For den ringe præstation.

Stk. 2. Ved oversættelse af karakterskalaen til engelsk anvendes de betegnelser, som fremgår af bilag 2 til bekendtgørelsen.

Stk. 3. Karakterskalaen finder anvendelse ved afgivelse af årskarakterer og lignende standpunktsbedømmelser.

§ 2. Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.

§ 3. Karakteren 10 gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle mindre væsentlige mangler.

§ 4. Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.

§ 5. Karakteren 4 gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler.

§ 6. Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

§ 7. Karakteren 00 gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål.

§ 8. Karakteren -3 gives for den helt uacceptable præstation.

Kapitel 2

Anden bedømmelse

§ 9. Bedømmelsen "Bestået/Ikke bestået" kan anvendes, såfremt det er fastsat i reglerne for den enkelte uddannelse.

Stk. 2. Det kan i reglerne for de enkelte erhvervsuddannelser, jf. lov om erhvervsuddannelser, være fastsat, at der anvendes en anden karakterskala end 7-trins-skalaen. Den opnåede bedømmelse kan ikke omregnes til en karakter efter 7-trins-skalaen.

§ 10. Bekendtgørelsens bestemmelser om bedømmelsen "Bestået/Ikke bestået" finder tilsvarende anvendelse ved bedømmelsen "Godkendt/Ikke godkendt".

Kapitel 3

Karakterfastsættelse mm.

§ 11. Når en prøve er begyndt, skal der gives en bedømmelse, med mindre prøven afbrydes på grund af bortvisning eller på grund af sygdom, der berettiger til sygeprøve.

§ 12. Karakterfastsættelsen sker på baggrund af en samlet vurdering af, i hvilken grad præstationen eller standpunktet opfylder de mål, som skal bedømmes efter reglerne for de enkelte uddannelser.

§ 13. Bedømmelse af præstationer og standpunkter skal ske på grundlag af de faglige mål, der er opstillet for det pågældende fag eller flerfaglige forløb (absolut karaktergivning). Præstationen og standpunktet skal bedømmes ud fra såvel fagets eller forløbets formål som undervisningens beskrevne indhold. Der må ikke tilstræbes nogen bestemt fordeling af karaktererne (relativ karaktergivning).

§ 14. Hvor en censor eller eksaminator medvirker, fastsætter denne karakteren. Hvor der ved bedømmelsen medvirker både en censor og en eksaminator, fastsættes karakteren efter drøftelse mellem dem.

Stk. 2. Hvis censor og eksaminator ikke er enige om en fælles bedømmelse, giver de hver en karakter. Karakteren for prøven er gennemsnittet af disse karakterer afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer, er den endelige karakter nærmeste højere karakter, hvis censor har givet den højeste karakter, og ellers den nærmeste lavere karakter.

Stk. 3. Hvor der er uenighed om, hvorvidt præstationen eller standpunktet skal bedømmes til "Bestået" eller "Ikke bestået", er censors bedømmelse afgørende.

§ 15. Hvis der medvirker flere censorer eller flere eksaminatorer ved bedømmelsen, har de under ét henholdsvis censor- og eksaminatorkompetencen efter § 14, stk. 1. Inden for hver gruppe, henholdsvis censorgruppen og eksaminatorgruppen, fastsættes bedømmelsen i tilfælde af uenighed som gennemsnittet af de enkelte bedømmelser afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Der rundes op, hvis gennemsnittet ligger midt i mellem to karakterer.

§ 16. Hvor det er fastsat, at en karakter består af flere delkarakterer for forskellige præstationer eller standpunkter, der er fastsat bedømmelse for, er karakteren gennemsnittet af delkaraktererne afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Der rundes op, hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer. Det kan i reglerne for den enkelte uddannelse være bestemt, at delkaraktererne tæller med forskellig vægt, når den samlede karakter skal fastsættes.

Kapitel 4

Beståkrav

§ 17. Hvis der er beståkrav ved en eksamen, prøve eller en standpunktsbedømmelse, er kravet opfyldt, hvis den uddannelsessøgende opnår mindst karakteren 02 eller bedømmelsen "Bestået".

Stk. 2. Indgår der flere karakterer, er kravet i stk. 1 opfyldt, hvis gennemsnittet er mindst 2,0. Kravet om et gennemsnit på mindst 2,0 kan ikke opfyldes ved afrunding. Der skal være opnået "Bestået" ved alle prøver mv., hvor bedømmelsen "Bestået/Ikke bestået" er anvendt. Der kan endvidere i reglerne for den enkelte uddannelse være fastsat krav om, at der ved en eller flere prøver mv., som indgår i gennemsnittet, skal være opnået mindst en bestemt karakter i skalaen.

Kapitel 5

Samlet prøve- eller eksamensresultat

§ 18. Det følger af reglerne for den enkelte uddannelse, hvilke karakterer der indgår i det samlede prøve- eller eksamensresultat.

Stk. 2. Det samlede prøve- eller eksamensresultat kan udtrykkes ved et gennemsnit, jf. § 19. Ved beregningen af gennemsnit medtages én decimal. I beregningen af gennemsnit indgår ikke fag, hvor der er anvendt bedømmelsen "Bestået/Ikke bestået".

§ 19. Det kan i reglerne for den enkelte uddannelse være fastsat, at de enkelte karakterer, der indgår i det samlede prøve- eller eksamensresultat, tæller med forskellig vægt ved beregning af gennemsnittet.

Stk. 2. Det kan i reglerne for den enkelte uddannelse være bestemt, at gennemsnittet beregnes af gennemsnit for bestemte grupper af karakterer. I så fald skal beståkravet, jf. § 17, være opfyldt for hver af grupperne. Såfremt karaktererne i de forskellige grupper indgår med forskellig vægt, skal metoden i § 20, stk. 2, benyttes for hver af grupperne.

§ 20. Ved fastsættelse af en samlet karakter efter § 16, hvis flere karakterer indgår i et beståkrav efter § 17, stk. 2, og ved beregningen af et gennemsnit efter § 18, stk. 2, kan karaktererne indgå med forskellig vægt, som fastsættes i reglerne for den enkelte uddannelse.

Stk. 2. Ved det vægtede gennemsnit forstås summen af de enkelte karakterer, hver multipliceret med karakterens vægt, divideret med summen af vægtene.

Kapitel 6

Prøve-, eksamens- og afgangsbøger

§ 21. På prøve-, eksamens- og afgangsbøger skal der ved hver karakter efter 7-trins-skalaen tilføjes det bogstav fra ECTS-skalaen, som svarer til den pågældende karakter, jf. bilag 3.

Kapitel 7

Dispensation og fravigelse

§ 22. Undervisningsministeriet kan dispensere fra bekendtgørelsen, når det er begrundet i usædvanlige forhold.

Stk. 2. Undervisningsministeriet kan tillade, at bekendtgørelsens regler fraviges som et led i forsøg og udviklingsarbejde.

Kapitel 8

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 23. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. april 2007, jf. dog stk. 3, og §§ 24-25.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 448 af 18. maj 2006 om karakterskala og anden bedømmelse ophæves.

Stk. 3. Bekendtgørelse nr. 350 af 19. maj 2005 om karakterskala og anden bedømmelse vil fortsat kunne finde anvendelse for Grønland.

§ 24. Den i § 23, stk. 3, nævnte bekendtgørelse finder indtil den 1. august 2007 fortsat anvendelse for de i indledningen til nærværende bekendtgørelse under nr. 1-14 og 18-22 angivne uddannelser.

Stk. 2. For uddannelser, som er omfattet af stk. 1, finder den i § 23, stk. 3, nævnte bekendtgørelse tillige anvendelse ved syge- eller omprøve, der aflægges i stedet for prøve, der skulle have været aflagt før 1. august 2007.

§ 25. Den i § 23, stk. 3, nævnte bekendtgørelse finder fortsat anvendelse for uddannelsessøgende, der er begyndt på uddannelsen til studentereksamen, højere forberedelseseksamen, højere handelseksamen eller højere teknisk eksamen før den 1. august 2005, såfremt de undervises og aflægger prøve efter regler gældende før 1. august 2005. Bekendtgørelsen finder i sådanne tilfælde anvendelse til og med sommereksamen 2007, for så vidt angår højere forberedelseseksamen, og 2008 for så vidt angår uddannelsen til studentereksamen, højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, inkl. syge- og omeksamen. Et gennemsnit beregnes på basis af karakterer givet efter den i § 23, stk. 3, nævnte bekendtgørelse (karakterer givet efter 13-skalaen).

§ 26. Karakterer, der er givet efter 13-skalaen, konverteres på prøve-, eksamens- eller afgangsbrevet til karakterer efter 7-trins-skalaen, jf. dog § 25. For konverterede karakterer skal også karakteren efter den i § 23, stk. 3, nævnte bekendtgørelse (karakterer givet efter 13-skalaen) fremgå af beviset.

Stk. 2. Konvertering sker efter følgende oversættelsesskala:

13-skala	13	11	10	9	8	7	6	5	03	00
7-trins-skala	12	12	10	7	7	4	02	00	00	-3

Stk. 3. Såfremt der efter reglerne for de enkelte uddannelser skal udregnes et gennemsnit, skal dette alene beregnes på basis af karakterer fra 7-trins-skalaen, jf. dog § 25.

Undervisningsministeriet, den 20. marts 2007

Jarl Damgaard
Uddannelsesdirektør

/Kirsten Krogstrup